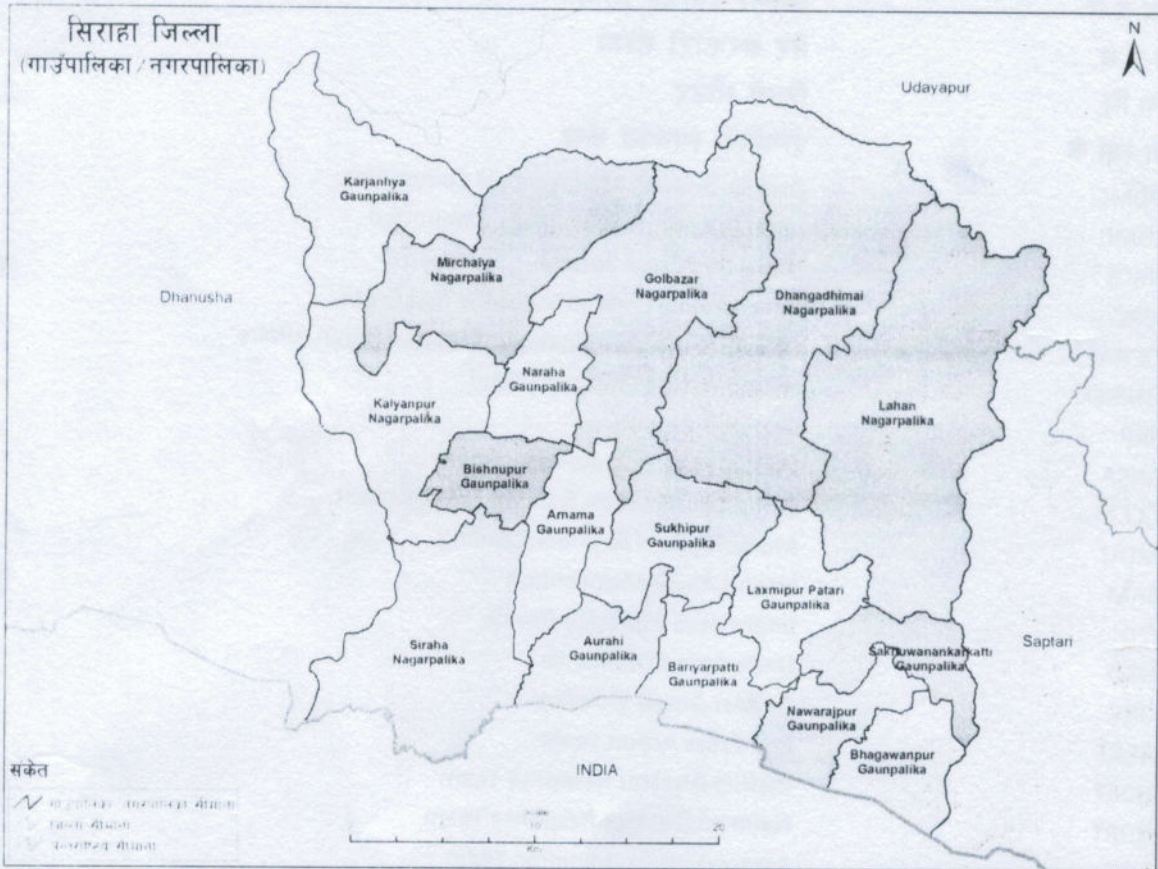




सिरहा जिल्लाको विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना २०८१



जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति सिरहा

प्राविधिक सहयोग : नेपाल रेडक्रस सोसाइटी सिरहा जिल्ला शाखा, सिरहा

संक्षिप्त रूपहरू (Abbreviations)

छोटो रूप

प्र.जि.अ.

ने.रे.सो.

न.पा.

गा.पा.

जि.स.स.

गै.स.स.

कि.मि.

प्रा.स्वा.के.

DDMC

LDMC

NRCS

ICRC

OCHA

UNICEF

SAR

MIRA

CCCM

MOU

SAM

IED

UXO

GBV

RCAT

DDRT

NDRT

ACT

CADRE

DLSA

SIP

UNFPA

WHO

UNHCR

WFP

FAO

IOM

पूर्णरूप

प्रमुख जिल्ला अधिकारी

नेपाल रेडक्रस सोसाइटी

नगरपालिका

गाउँपालिका

जिल्ला समन्वय समिति

गैर सरकारी संस्था

किलो मीटर

प्राथमिक स्वास्थ्य केन्द्र

District Disaster Management Committee

Local Disaster Management Committee

Nepal Red Cross Society

International Committee of the Red Cross

Office for the Coordination of Humanitarian Affairs

United Nation Children's Fund

Search & Rescue

Multiple Initial Rapid Assessment

Camp Coordination & Camp Management

Memorandum of Understanding

Severe Acute Malnutrition

Improvised Explosive Device

Unexploded Ordinance

Gender-Based Violence

Red Cross Action Team

District Disaster Response Team

National Disaster Response Team

Assessment coordination Team

Community Action for Disaster Response

District Lead Support Agency

School Improvement Plan

United Nations Population Fund

World Health Organization

United Nations High Commissioner for Refugees

World Food Programme

Food and Agriculture Organization

International Search and Rescue Advisory Group

विषय-सूची

विषय	पृष्ठ
१ पृष्ठभूमि	
१.१ जिल्लाको संक्षिप्त परिचय	१
१.२ योजनाको पृष्ठभूमि (विपद्को संक्षिप्त स्थिति, योजनाको आवश्यकता, औचिन्य)	५
२ विपद् पूर्व तयारी तथा प्रतिकार्य योजनाको उद्देश्यहरू, रणनीतिहरू र प्राप्त हुने अपेक्षित उपलब्धिहरू	
२.१ विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना निर्माण गर्नका उद्देश्यहरू	७
२.२ योजना तयार गर्न अपनाइएका रणनीतिहरू	८
२.३ योजना तयार भएपछि प्राप्त हुने अपेक्षित उपलब्धिहरू	८
३ विपद् जोखिमको अवस्थाहरू	
३.१ विगतका विपद्हरूको विश्लेषण	८
३.२ कानुनी, नीतिगत तथा संस्थागत व्यवस्था	१२
३.३ प्रमुख प्रकोपहरू र प्राथमिकतामा रहेका प्रकोपहरू	१३
३.४ बाढीको आंकलन तथा सम्भावित प्रभावक्षेत्रको प्रभाव	१५
३.५ प्रकोप पूर्वानुमान तथा पूर्वसूचना प्रणाली विश्लेषण	१७
३.६ सरोकारवाला संस्थाहरू	२०
३.७ विषयगत क्षेत्रहरू	२३
४ सामान्य पूर्वतयारी योजना	
४.१ समन्वय, खोजी, उद्धार, राहत तथा सूचना व्यवस्थापन	२९
४.२ आपत्कालीन आवास तथा गैह्र खाद्य सामग्री	३०
४.३ स्वास्थ्य तथा पोषण	३२
४.४ खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता	३४
४.५ बन्दोवस्ती	३६
४.६ शिक्षा	३८
४.७ संरक्षण	४०
४.८ खाद्य सुरक्षा	४३
५ आपत्कालीन प्रतिकार्य योजना	
५.१ मनसुन पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना	४४
५.२ शीतलहर/जाडो पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना	८२
५.३ आगलागी पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना	८५
६ आवश्यकताको लेखाजोखा (विषयगत क्षेत्र अनुसार)	
६.१ समन्वय, खोजी, उद्धार, राहत तथा सूचना व्यवस्थापन	९०
६.२ आपत्कालीन आवास तथा गैह्र खाद्य सामग्री	९३
६.३ स्वास्थ्य तथा पोषण	९०
६.४ खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता	९२
६.५ शिक्षा	९२
६.६ संरक्षण	९३

	६.७	खाद्य सुरक्षा	९६
७		अन्य निकायहरूसंग समन्वय र सहकार्य	९७
८		लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण	९७
९		क्षमता विकास	९७
१०		लक्ष्य र सूचकहरू	९७
११		समन्वय तथा व्यवस्थापन	९८
१२		अनुगमन, मुल्यांकन तथा सिकाइ	९९
१३.		अनुसूचीहरू	
		अनुसूची-१ जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिको कार्य शर्त	१००
		अनुसूची-२ जिल्लाको क्षेत्रगत अगुवा संस्थाहरूका कार्य शर्त	१०१
		अनुसूची-३ स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समितिको कार्य शर्त	१०३
		अनुसूची-४ विपद् प्रारम्भिक द्रुत लेखाजोखा फारम	१०४
		अनुसूची-५ विस्तृत सर्वेक्षण (घरधुरी सर्वेक्षण) फारम	११२
		अनुसूची-६ सम्भावित प्रकोप र प्रकोप व्यवस्थापन सम्बन्धी अपनाउनु पर्ने विवरण /जानकारी पात्रो	११७
		अनुसूची-७ कमला नदीको जलसतह र वर्षा श्रेसहोल्ड	१२०
		अनुसूची-८ आपतकालिन प्रतिकार्य र उद्धार कार्यविधि	१२०
१४.		सन्दर्भ सामग्रीहरू	१२६



१. पृष्ठभूमि :

१.१ जिल्लाको संक्षिप्त परिचय :

नेपालको सात प्रदेशहरू मध्ये मधेश प्रदेश अन्तर्गत रहेका आठ जिल्लाहरू मध्ये सिरहा जिल्ला पूर्ववाट दोश्रो जिल्लाको रूपमा पूर्व दक्षिण भुभागमा अवस्थित तराईको एक जिल्ला हो। यसको पूर्वमा सप्तरी, पश्चिममा धनुषा, उत्तरमा उदयपुर र दक्षिणमा भारतको विहार राज्यको मधुवनी जिल्ला पर्दछ। यस जिल्लाको सामान्य परिचय निम्नानुसार रहेको छ।

क्र. सं.	विषयवस्तु	परिचयात्मक विवरण
१	अवस्थिति	<ul style="list-style-type: none"> ८६°०६' पूर्वी देशान्तरदेखि ८६°२६' पूर्वी देशान्तर र २६°३३' उत्तरी अक्षांश देखि २६°५५' उत्तरी अक्षांश भित्र
२	सीमा	<ul style="list-style-type: none"> पूर्व : सप्तरी जिल्ला, पश्चिम : धनुषा जिल्ला, उत्तर : उदयपुर जिल्ला, दक्षिण : भारतको विहार राज्यको मधुवनी जिल्ला।
३	उचाइ	<ul style="list-style-type: none"> समुद्र सतहदेखि ७६ मिटर (२४९.२८ फिट) देखि ८८५ मिटर (२९०३ फिट) सम्म
४	क्षेत्रफल	<ul style="list-style-type: none"> १२२८ वर्ग किलोमिटर (नेपालको कूल क्षेत्रफलको ०.८३४ प्रतिशत)
५	भौगोलिक विभाजन	<ul style="list-style-type: none"> चुरे क्षेत्र (नगन्य) भावर प्रदेश तराई ९० प्रतिशतभन्दा बढी
६	राजनीतिक विभाजन	<ul style="list-style-type: none"> प्रदेश : मधेश प्रदेश संघिय निर्वाचन क्षेत्र : ४ वटा प्रादेशिक निर्वाचन क्षेत्र : ८ नगरपालिका : ८ गाउँ पालिका : ९
७	प्रमुख नदीनाला	<ul style="list-style-type: none"> नदी : कमला, घुर्मी, बलान, मैनावती, खुट्टी, गागन, सहजा, बतहा, जिवा, भेडवा, डिम्मा
८	भू-उपयोग (हेक्टरमा)	<ul style="list-style-type: none"> खेतीयोग्य जमिन : ७१०११ (खेत- ६५८१०, बारी- ३६२४ र पाखो- १५७७) वनजङ्गल २७७०७.९५, ४७, चरन क्षेत्र १३१४.२, अवादी नभएको क्षेत्र : ७५८९, घडेरी तथा पोखरी-इनार : ६४३१.९५, नदीनाला तथा अन्य : ८७४२.८
९	हावापानी सम्बन्धी विवरण	<ul style="list-style-type: none"> उष्ण प्रदेशीय हावापानी गृष्मकालीन तापक्रम : ३२ देखि ४५ डिग्री सेल्सियस शीतकालीन तापक्रम : ८ देखि २० डिग्री सेल्सियस वर्षा : औसत १४६७ देखि १५५९ मिलिलिटरसम्म (८० प्रतिशत मनसुनी वर्षा गृष्म ऋतुमा)
१०	जनसङ्ख्या र जातजाति	<p>क) जनसङ्ख्या : ७,४८,४१६ (पुरुष ३,६९,०४९, महिला ३,७९,३६७- राष्ट्रिय जनगणना २०७८)</p> <p>ख) औसत आयु : ५६.१</p>



		<p>ग) प्रतिव्यक्ति सरदर आय : ९,२५७ रुपैया</p> <p>घ) जातजाति :</p> <ul style="list-style-type: none">● यादव ११.८१ प्रतिशत,● कोइरी ७.७६ प्रतिशत,● मुश्लिम ६.५८ प्रतिशत,● तेली ५.०६● ब्राह्मण ४.७० प्रतिशत● क्षेत्री ४.३६ प्रतिशत,● तामाङ ३.८४ प्रतिशत,● नेवार ३.८३ प्रतिशत,● चमार ३.२१ प्रतिशत,● थारु ३.१८ प्रतिशत,● पाशवान ३.०८ प्रतिशत, र● कलवार २.६१ प्रतिशतको बसोबास रहेको छ ।
११	शैक्षिक विवरण	<ul style="list-style-type: none">● सामुदायिक विद्यालय : ४२३● संस्थागत विद्यालय : २८६● मदरसा : ७०● बाल विकास केन्द्र : ५८३● सामुदायिक अध्ययन केन्द्र : ४४● साक्षरता : ५१.१५ प्रतिशत● शिक्षक (सामुदायिक विद्यालय) : २२६४
१२	ऊर्जा	<p>क) नगरपालिका तथा गााउ पालिका तर्फ</p> <ul style="list-style-type: none">● पूर्ण विद्युतीकरण नभएका नगरपालिका तथा गााउपालिका : ५ <p>ख) पारिवारिक अवस्था</p> <ul style="list-style-type: none">● जलविद्युत् खपत् : ८१९९ परिवार● मट्टीतेल : ७३९९३ परिवार● गोबरग्यास प्लान्ट : २७ परिवार● सोलार र अन्य स्रोत : १४५५ परिवार
१३	खानेपानी तथा सरसफाइ	<ul style="list-style-type: none">● ओभर ट्याङ्क : ८२० परिवार● इनार : १७९४० परिवार● ट्युबवेल : २४४९१ परिवार● पाइप वितरण : ३९२७४ परिवार
१४	स्वास्थ्य स्थिति	<p>क) स्वास्थ्य संस्था</p> <ul style="list-style-type: none">● अस्पताल : २ वटा● प्राथमिक स्वास्थ्य केन्द्र : ४ वटा



	<ul style="list-style-type: none"> ● स्वास्थ्य चौकी : १०४ वटा ● सहरी स्वास्थ्य केन्द्र : ४ वटा ● आयुर्वेद स्वास्थ्य केन्द्र : १ वटा ● आयुर्वेद औषधालय : ४ वटा ● आयुर्वेद गाडाघर क्लिनिक : १० वटा ● प्राइभेट हस्पिटल र पोलि क्लिनिक : ८२ वटा <p>ख) स्वास्थ्यसम्बन्धी विवरण</p> <ul style="list-style-type: none"> ● शिशु मृत्युदर : ७४.७ प्रतिहजार ● बाल मृत्युदर : ११८ प्रतिहजार ● मातृ मृत्युदर : ४७.५ प्रतिहजार ● कूल प्रजनन दर : ४.६४ प्रतिशत ● औषत मृत्युदर : ११.५ प्रतिहजार ● कोरा जन्मदर : ३७ प्रतिहजार
<p>स्रोत : जिल्ला विकास योजना सिरहा २०६९/७० र सम्बन्धित कार्यालयहरूबाट प्राप्त पछिलो विवरण अनुसार ।</p>	

सडक यातायात विवरण :

पूर्व पश्चिम राजमार्ग	:	४० कि.मी.
चौहर्वा सिरहा माडर	:	२३ कि.मी. (सिरहा बजारसम्म कालोपत्रो)
सिरहा कल्याणपुर मिर्चैया	:	२३ कि.मी. (ग्राभेल)
कमला बलान हुलाकी सडक	:	२९ कि.मी. (कालो पत्रे र पुल बनाउनुपर्ने)
जिरोमाइल बरियारपट्टी सडक	:	१८ कि.मी. (ग्राभेल)
लहान भगवाणपुर सडक:	:	१८ कि.मी. (पिच र ग्राभेल)
गोलबजार र लगडीगदियानी	:	२६ कि.मी. (कच्ची)
धनगढी महेशपुर पत्तारी	:	१८ कि.मी. (ग्राभेल)
जम्मा	:	१९५ कि.मि.

आर्थिक स्थिति :

उद्योग संख्या : १०९० कृषिमा आश्रित जनसंख्या : ८०.६५

- ❖ कृषि प्रधान जिल्ला
- ❖ उद्योग धन्दा सामान्य
- ❖ प्रमुख आम्दानी कृषि र वैदेशिक रोजगार
- ❖ प्रमुख व्यापारिक केन्द्रहरू :

मिर्चैया	ठाडी
गोलबजार	बरियारपट्टी
लाहान	सुखीपुर
सिराहा	कल्याणपुर
भगवानपुर	कर्जन्हा
धनगढीमाई	

समग्रमा आर्थिक स्थिति सन्तोषजनक भएता पनि वर्षाको समयमा डुवान बढी हुने क्षेत्रहरू रहेको र गरमी याममा आगलागिको जोखिम बढी रहेकाले प्रकोपले बढी क्षति गराउने गरेको छ ।

धार्मिक विश्लेषण :

परम्परावादी समाज तथा धार्मिक अवधारणा अनुसार हरेक परिवारको कूलदेवता र गाउँ एवम् टोल पिच्छे नगरदेवता रहेका छन् । कूल देवतामा आ आफ्नो परम्परा अनुसार धर्मराज, काली, कारीक महाराज, बन्दी, गोरईया, गहिर एवम् जलपैत रहेका छन् भने मुसहर जातीको दिनाभद्री रहेको छ । आ-आफ्नो धार्मिक परम्परा अनुसार सम्प्रदायले आ-आफ्नो प्रकारले पूजाआजा गर्ने गरेको पाइन्छ । यी परम्पराहरूलाई आधुनिकीकरण शैलीमा रुपान्तरण गर्दा विपद् अभिपदछ भन्ने धारणा रहेकोले पनि वर्षाको समयमा डुवान क्षेत्रहरू खाली गराउन नसकिने अवस्था रहेको छ । यस्तो रूढीवादी परम्पराले समेत विपद् व्यवस्थापनमा थप चुनौतीको सामना गर्ने संभावना रहेको पाइन्छ ।

पर्वहरू :

आ-आफ्नो धर्म संस्कृती रीतिरिवाज परम्परा अनुसार दशैं (दशहरा), दिपावली, छठ, गणेश चतुर्थी, रामनवमी, कृष्णा अष्टमी, तीज, होली, ईद उद जोहा, मोहरम पर्वहरू प्रमुख हुन् । यी बाहेक पनि प्रत्येक गाउँ समाजमा जातीय रितिरीवाज अनुसार चाड पर्वहरू पर्वहरू मनाउने चलन छ ।

स्थलहरू

स्थान

सलहेश फुलवारी	:	सिसवनी पडरिया, लाहान न.पा.-२२
हनुमानढोका पत्तारी पोखरी	:	महेशपुर पत्तारी, लक्ष्मीपुर पतारी गा.पा.
मानिकदह	:	मल्हनिया गोविन्दपुर, लाहान न.पा.-२४
सहलेश गहवर (महिसोथा धाम)	:	सिरहा न.पा.-७
सारश्वरनाथ महादेव मन्दिर	:	सारश्वर, सिरहा न.पा.-१२
हरिहरनगर पताल पोखरी	:	लक्ष्मीपुर पत्तारी गा.पा.
पारसनाथ महादेव स्थान	:	ईटारी प्रसाही, कल्याणपुर न.पा.-३
कमलानदीको उत्तरवाहिनी	:	बडहारामाल, कर्जन्हा न.पा.
बाबाताल	:	बन्दीपुर, कर्जन्हा न.पा.
बालासुन्दरी भगवती स्थान	:	भगवानपुर गा.पा.-१
कमलदह	:	फुलवरीया, मिरचिया न.पा.



नन्दवावा मन्दिर	:	बडहरामाल, कर्जन्हा न.पा.
पकडियागढ	:	भदैया, लाहान न.पा.-१८
बुढानगढ	:	ब्रह्मानगोर्छाडी, लाहान न.पा.-२०
आकाशगंगा	:	मुक्सार, लाहान न.पा.
धमियाईनथान	:	असनपुर, गोलवजार न.पा.-१
पुलिसपटा	:	चन्द्रोदयपुर, गोलवजार न.पा.
दिनाभद्री	:	पिप्रा प्र.ध., लक्ष्मीपुर पतारी गा.पा.-१
काभ्रे महादेव स्थान	:	तरेगना गोविन्दपुर, लाहान न.पा.

पर्यटकिय क्षेत्र धेरै भएतापनि लक्ष्य अनुरूपको विकास हुन नसकेको ।

१.२. योजनाको पृष्ठभूमि (विपद्को संक्षिप्त स्थिति, योजनाको आवश्यकता, औचित्य) :
तराईमा अवस्थित रहेको यो जिल्लामा उष्ण मौसमी हावापानी पाइन्छ । गृष्म ऋतुमा तापक्रम अधिकतम ४५ सेन्टीग्रेड भन्दा बढी र जाडो याममा न्यूनतम ८ सेन्टीग्रेड सम्म रहने गर्दछ । यसले गर्दा यस याममा हावा हुरी तथा आगलागीका प्रकोप धेरै हुन्छन् । यहा गर्मी महिनामा अति गर्मी र जाडोमा अति जाडो हुने गर्दछ । यहाको औषत वर्षा १,४६७ मीलीमीटर भए तापनि वर्षायामको समयमा अत्यधिक वर्षा हुने भएकोले यस जिल्लाका प्रमुख नदीहरू कमला, घुर्मी, बलान, मैनावती, खुट्टी, गागन, सहजा, वतहा, आदि जस्ता नदीहरूमा आउने बाढीले जनधनको निकै क्षति गर्दछ । यसरी बाढी कटान, बाढीको प्रकोप र चुरेक्षेत्रमा हुने भूक्षय यस जिल्लामा प्राकृतिक र वातावरणीय विपद्लाई निम्त्याउने गर्दछ ।

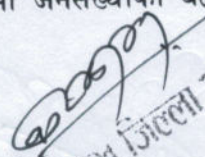
यो जिल्ला प्रतिवर्ष बाढी-पहिरो, हुरी-वतास र आगलागीवाट एवं कहिले काही भूकम्प, खडेरी, असिना र पहिरोवाट पनि प्रभावित हुने गर्दछ । घना वस्ती, परालको छाना भएका घर तथा जनचेतनाको कमीले गर्दा प्राय गर्मी याममा हुने आगलागीका घटनाहरूले समुदायका व्यक्तिहरू प्रभावित हुने गर्दछ । भूकम्प जस्ता प्रकोपहरू केही वर्षको अन्तरालमा आउने गरेका देखिन्छन् । आगलागीका घटनाहरू बाहेक २०४४, २०४८, २०५९, २०६१, २०६४, २०७१, २०७४ र २०७६ सालमा आएका भिषण बाढीवाट जनधनको क्षतिहरू भएको छ । वि.सं. १९९० र २०४५ सालको भूकम्पवाट सिरहा जिल्ला अति प्रभावित भए पनि २०७२ को भूकम्पवाट त्यस्तो कुनै ठूला क्षतिहरू भएको छैन ।

तसर्थ यस्ता समस्याहरूलाई सामाधान गर्न जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिको आयोजना र ने.रे.सो.जिल्ला शाखा सिरहाको समन्वयमा विभिन्न बैठकहरू आयोजना गरि बैठकहरूको सुझाव एवं सल्लाहहरूलाई समेत मध्यनजर गरि मिति २०८१।०२।२८ गते जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिको बैठकबाट विपद् पूर्व तयारी तथा प्रतिकार्य योजना तर्जुमा मार्गदर्शन २०६७, पहिलो संशोधन २०७६ बमोजिम यस सिरहा जिल्लाको विपद् पूर्व तयारी तथा प्रतिकार्य योजना २०८१ स्वीकृत गरिएको छ ।

क) विपद् :

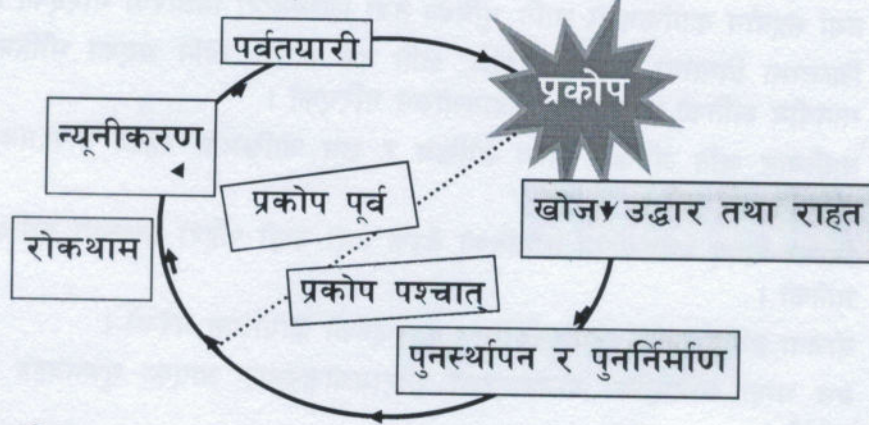
विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन ऐन २०७४ ले गरेका परिभाषाहरू

१. विपद् : विपद् भन्नाले कुनै स्थानमा आपतकालिन अवस्था सिर्जना भई जन वा धनको क्षतिको साथै जीवनयापन र वातावरणमा प्रतिकूल असर पार्ने प्राकृतिक वा गैर प्राकृतिक विपद् सम्भन्नु पर्दछ ।
 २. प्राकृतिक विपद् : प्राकृतिक विपद् भन्नाले हिमपात, असिना, हिमपहिरो, हिमताल विष्फोटन, अतिवृष्टि, अनावृष्टि, वाढी, पहिरो, तथा भू-स्खलन, डुवान, खडेरी, आधी, हुरी वतास, शीतलहर, तातो हावाको लहर, चट्याङ्ग, भूकम्प, ज्वालामुखी विष्फोट, डढेलो वा यस्तै अन्य प्राकृतिक विपद्वाट उत्पन्न जुन सुकै विपद् सम्भन्नु पर्छ ।
 ३. गैर प्राकृतिक विपद् : गैर प्राकृतिक विपद् भन्नाले महामारी, अनिकाल, डढेलो, कीट वा सूक्ष्म जीवाणु आतक्त, पशु तथा चराचुरुङ्गीमा हुने पलु प्यान्डामिक लू, सर्पदंश, जनावर आतक्त, खानी, हवाई, सडक, जल वा औधोगिक दुर्घटना, आगलागी, विषाक्त ग्यास, रसायन वा विकिरण चुहावट, ग्यास विष्फोटन, विषाक्त खाद्य सेवन, वातावरणीय प्रदुषण, वन विनाश वा भौतिक संरचनाको क्षति तथा प्रकोप उद्धार कार्यमा हुने दुर्घटना वा यस्तै अन्य गैर प्राकृतिक विपद्वाट उत्पन्न विपद् सम्भन्नु पर्छ ।
 ४. विपद् व्यवस्थापन : विपद् व्यवस्थापन भन्नाले विपद् जोखिम न्यूनीकरण, विपद् प्रतिकार्य र विपद् पुनर्लाभ साग सम्बन्धित सम्पूर्ण क्रियाकलाप सम्भन्नु पर्छ ।
 ५. विपद् जोखिम न्यूनीकरण : विपद् जोखिम न्यूनीकरण भन्नाले विपद्पूर्व गरिने जोखिमको विश्लेषण तथा मूल्याक्तन, विपद् रोकथाम वा विपद्वाट हुने क्षतिको न्यूनीकरण तथा विकासका कार्यमा विपद् जोखिमलाई कम गर्ने सम्बन्धी कार्य सम्भन्नु पर्छ ।
 ६. विपद् प्रतिकार्य : विपद् प्रतिकार्य भन्नाले विपद्को घटना घटनासाथ तत्कालै गरिने खोज, उद्धार एवम् राहतसाग सम्बन्धित कार्य सम्भन्नु पर्छ र सो शब्दले विपद् प्रतिकार्यको पूर्व तयारीलाई समेत जनाउछ ।
 ७. विपद् पुनर्लाभ : विपद् पुनर्लाभ भन्नाले विपद्को घटनापछि गरिने पुनर्निर्माण एवम् पुनर्स्थापना साग सम्बन्धित कार्य सम्भन्नु पर्छ ।
- ख) विपद् र मानव :
- विपद्को इतिहास मानव जातीको इतिहास जतिकै पुरानो छ । विपद् देशकालको सिमामा वाधिन सकिदैन । जुनसुकै ठाउ र जुनसुकै समयमा पनि विपद् हुन सकिन्छ । प्रकोपको प्रकार, यसको कारण र क्षतिको मात्रामा अन्तर हुनु भनेको छुट्टै कुरा हो । त्यस कारण विपद्लाई रोकथाम गर्नु, प्रकोपवाट हुने जनधनको क्षतिको मात्रालाई कम गर्न पूर्व तयारी कार्यक्रम संचालन गर्नु र प्रकोप परि सकेपछि उद्धार कार्य संचालन गर्नु मानव जीवनको एक अभिन्न अङ्गको रुपमा छ ।
- जनसंख्या वृद्धि, वन विनास, वातावरणमा आएको असन्तुलन र शहरीकरणको प्रक्यावाट एकै स्थानमा जनसंख्याको वढ्दो चाप आदि अनेकौ कारणले गर्दा भविष्यमा प्रकोपको संख्या


 विपद् निवेला अधिकारी

र प्रकोपवाट हुने जनधनको क्षति मात्रमा हरेक वर्ष वृद्धि हुदै जाने देखिन्छ । यस्तो प्रतिकूल परिस्थितिको सामना मानव जातीको सचेत प्रयास र योजनावद्ध तरिकावाट मात्रै गर्न सकिन्छ । यसको लागि तलको विपद् व्यवस्थापन चक्रको पाइलाहरूलाई हामीले गम्भीरताका साथ कार्यान्वयन गर्नु पर्ने देखिन्छ ।

विपद् व्यवस्थापन चक्र



ग) विपद् र विकास :

विकास र विपद् आपसमा घनिष्ठ रूपमा सम्बन्धित छन् । विपद् वाट देशको विकासमा प्रतिकूल प्रभाव पर्छ । कुनै पनि देशमा ठुलो विपद् पर्ने गएमा देश विकासमा गरिने लगानी विपद् उद्धार कार्यमा लगाउनु पर्ने हुन्छ । यसरी देशको विकास कार्यमा नै अवरोध उत्पन्न हुन्छ । विपद्वाट विकसित मुलुकहरू भन्दा अल्प विकसित र विकाशोन्मुख मुलुकहरू वढी प्रभावित हुन्छन् । अल्प विकसित र विकाशोन्मुख मुलुकहरूमा पर्ने प्रकोप संख्या धेरै छ । उस्तै प्रकृतिको प्रकोपवाट विकसित मुलुकहरूमा भन्दा यस्ता मुलुकहरूमा जनधनको क्षति वढी हुन्छ र यिनै अल्प विकसित र विकाशोन्मुख मुलुकहरूमा साधन र श्रोतको अपर्याप्तता पनि हुन्छ । त्यस कारण राष्ट्रको विकास योजनामा मेल खानेगरि जिल्लाको विकास योजनामा विपद्लाई एक अभिन्न अङ्गको रूपमा समावेश गरी विपद् उत्थानशील विकास र भू-उपयोग नीतिको अवलम्बन गर्दै लानु पर्ने आवश्यकता छ ।

२. विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजनाको उद्देश्यहरू, रणनीतिहरू र प्राप्त हुने अपेक्षित उपलब्धीहरू :

२.१ विपद् पूर्व तयारी तथा प्रतिकार्य योजना निर्माण गर्नुका उद्देश्यहरू :

- प्रकोप पूर्व, प्रकोप भईरहेको समयमा र प्रकोप पछि गर्नु पर्ने कार्यहरूको पूर्व तयारी गर्नु ।
- प्रकोप पीडितहरूलाई तत्काल उद्धार तथा राहत सेवा पुऱ्याउन सरल बनाउनु ।
- विभिन्न सरकारी, गैरसरकारी तथा अन्य निकायसंग समन्वय गरि कार्यक्रमलाई एकीकृत रूपमा अगाडी वढाउनु ।
- कार्ययोजना बनाई कार्ययोजनामा उल्लेखित विषयहरूमा जिम्मेवार निकायहरूलाई सवलीकरण तथा दायित्व प्रभावकारी रूपमा निर्वाह गर्ने भूमिका तयार गर्नु ।



- कार्ययोजना अनुसारको गतिविधिहरू कार्यान्वयन गर्नु ।

२.२ योजना तयार गर्न अपनाइएका रणनीतिहरू :

- योजनाको तर्जुमा जिल्लाको सम्पूर्ण सरोकारवालाहरूको संलग्नतामा तयार गरिएको ।
- सिरहा जिल्लामा घटेका र घटन सक्ने घटनाहरूको प्रभावहरूको विश्लेषणमा आधारित रही तयार गरिएको ।
- जिल्लामा क्रियाशील विभिन्न निकायहरूको क्षमताको विश्लेषणको आधारमा पूर्वतयारी तथा सहयोग कार्यक्रमको लागि भूमिका तथा जिम्मेवारी निर्धारण गरिएको ।
- जिल्लामा विगतमा भएका क्षतिहरू, क्षति गर्ने नदीहरू, क्षति भएका भौतिक पूर्वाधारहरू, मानवीय क्षतिको तथ्याङ्कहरू पुनरावलोकन गरिएको ।
- वाढीवाट अति जोखिम, मध्य जोखिम र कम जोखिममा रहेका न.पा. तथा गा.पा.हरूको पहिचान गरिएको ।
- जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिको बैठक वसी वाढी पहिरो सम्बन्धी समीक्षालाई आधार मानेको ।
- योजना तयार गर्नको लागि विभिन्न बैठकहरूको आयोजना गरेको ।
- यस भन्दा आगाडीका योजनाहरूको पुनरावलोकनवाट आएका सुझावहरू समेत समावेश गरेको ।

२.३ योजना तयार भएपछि प्राप्त हुने अपेक्षित उपलब्धीहरू

- जोखिमको आंकलन भई पूर्वतयारी गर्न सजिलो हुनेछ ।
- प्रभावित क्षेत्र र समुदायको आंकलन भई तत्काल उद्धार तथा राहत कार्य गर्न सकिने छ ।
- उपलब्ध हुन सक्ने श्रोत र साधनको आंकलन भएको हुनेछ ।
- जोखिम पूर्ण रूपमा रहन सक्ने समुदायको पहिचान भई त्यस्ता समुदायहरूलाई सर्तक तथा पूर्व तयारीको लागि तयार रहनको निमित्त श्रोत साधन र क्षमताको अभिवृद्धि भएको हुनेछ ।
- अग्रिम सावधानी र सतर्कता द्वारा क्षति न्यूनीकरण गर्न सकिने छ ।
- आश्रय स्थलको पहिचान भई प्रभावित परिवारहरूलाई अश्रय स्थलमा व्यवस्थित तरिकावाट आश्रय दिन सकिने छ ।
- आकस्मिक संचार र समन्वयमा प्रभावकारिता आई मानवीय सहयोगको आपूर्ति व्यवस्थापन प्रभावकारी हुनेछ ।
- प्रत्येक निकायको आ-आफ्नो पूर्व तयारी तथा प्रतिकार्य योजना तयार भई सोही अनुसारको गतिविधिहरू संचालन भएको हुनेछ ।

३. विपद् जोखिमको अवस्थाहरू :

३.१ विगदका विपद्हरूको विश्लेषण :

३.१.१. वाढी/ पहिरो (Flood & Landslide)

मनसुन सक्रिय भएपछि असार, श्रावण र भदौ महिनामा अत्याधिक वर्षाको कारण नदी र नालाहरूमा सावीकको भन्दा वढी (प्रशस्त) मात्रामा पानी र सो को

१२०७
जिल्ला अधिकारी

वहाव तीव्र रूपमा आउनुको साथै नदी उकास, भारत तर्फ सीमामा बाधरूपी सडक, पानीको निकास नभई प्राकृतिक वहावमा रुकावट जस्ता कारणले हुने डुवान, कटान, खेत वगर वन्ने तथा खेतमा बालुवा पिटान हुने भई प्रत्येक वर्ष जिल्लाको कुनै न कुनै भेगमा जनधनको क्षति गरिरहेको अवस्था छ । यस जिल्लाको उत्तर तर्फको भुभाग भावर र चुरे पर्वत श्रृंखलामा पर्ने भएको कारणले दक्षिण तर्फको समथर भूमिभन्दा फरक अथवा भिरालो छ । भिरालो भएको कारणले वर्षायाममा खहरे खोलाले एकातिर यस क्षेत्रको माटोलाई वगाएर लैजान्छ भने अर्कातिर चुरे पहाडवाट वगाइ ल्याएको बालुवा गिटी समथर क्षेत्रको भूमिमा थुपारी दिने गर्दछ जसले गर्दा उज्जाउ भूमिहरू दिन प्रतिदिन मरुभूमिमा परिणत हुदै गइरहेको छ ।

३.१.२. आगलागी (Fire) :

यस जिल्लाका प्रायः घरहरू आपसमा जोडी बनाउनु, खर वा फुसको घर छाना हुनु, घना वस्ती हुनु, आगलागीको दृष्टिकोणले घर सुरक्षित नहुनु, आन्तरिक सुरक्षा सामाग्रीको व्यवस्थापन नहुनु, घटना स्थलसम्म पुग्न फराकिलो बाटोहरू नहुनु, जनचेतनाको कमि हुनु आदि कारणले खास गरि चैत्र वैशाखमा वढी र अन्य महिनामा फाटफुट रूपमा आगलागीका घटनाहरू हुने भएको हुदा हरेक वर्ष आगलागीको चपेटमा परेर जनधनको क्षति हुनु र जीवन अस्त व्यस्त हुनुको साथै मानवीय क्षति पनि हुने गरेको अवस्था छ ।

३.१.३. भूकम्प (Earthquake) :

पृथ्वी भित्र भइरहने हलचलले गर्दा पृथ्वी वाहिर कुनै भागमा जमीनको सतह चर्किदा अनुभव गरिने धक्का हो । भूकम्प पनि यस जिल्लामा पटक पटक आएको इतिहास अन्तर्गत वि.सं १९९०, २०४५ सालको भूकम्पमा यस जिल्लामा निकै नै जनधनको क्षति भएको पाइन्छ । वि.सं. २०७२ सालको भूकम्पले यस जिल्लामा त्यति क्षति पुऱ्याएन । यस जिल्लामा व्यवस्थित रूपमा शहरको बसाई भूकम्पीय निरोधक मापदण्ड अनुसार घरहरूको निर्माण, भूकम्पबाट सुरक्षित रहने जानमा कमि जस्ता कारणले यो जिल्ला भूकम्पको जोखिममा रहेको छ ।

३.१.४. माहामारी (Epidemic) :

समाजको कुनै एक क्षेत्रमा देखा परेको रोग छोटो समयमै फैलिएर अनपेक्षित रूपमा धेरै मानिस सङ्क्रमित हुने र मर्ने अवस्था श्रृजना भई हुने माहामारी अन्तर्गत भाडापखाला, हैजा, म्यादे ज्वरो, औलो, इन्सेफ्लाइटिस कालाजार, कमलपित्त, दादुरा, इन्फ्लुएन्जा, डेंगु र अन्य भाइरल जस्ता रोगहरू खास गरि वर्षायाममा बाढी पछि प्रदुषणमा हुने वृद्धिका कारण हुने गर्दछ । यस्ता रोगहरूको उचित व्यवस्थापन र जनचेतनाको कमीले थप माहामारी हुने गरेको अवस्था छ ।

३.१.५. यातायात दुर्घटना (Road Accident) :

बढ्दो शहरीकरण तथा यातायातका साधनहरूको वृद्धि र अनियन्त्रित सवारी साधनको कारणले यस जिल्लामा स-साना यातायात दुर्घटनाहरूबाट कहिलेकाही धेरै जनाको ज्यान जाने र घाइते हुने घटनाहरू यस जिल्लामा वर्षेनी हुदै आइरहेको अवस्था छ । खास गरी सवारी अनुमति पत्र विना गाडी चलाउनु, सडक नजिक बसोबास, सडकपेटीमा पसल थाप्ने, सडकमा चौपायाहरू छाड्ने, बिच सडकमा पैदल यात्रा गर्ने, सडकहरूको जिर्न अवस्था (खाल्टाखुल्टी), सडकको तुलनामा सवारी साधनहरूको चापमा बढ्ति, ट्रफिक नियमको उलंघन, चालकले आफु भन्दा जान्ने

कोही छैन भन्ने मानसिकता, नसालु पदार्थ खाएर वा सेवन गरेर गाडी चलाउने घमण्ड जस्ता व्यवहारहरूका कारण यातायात दुर्घटनामा बृद्धि भइरहेको अवस्था छ ।

३.१.६. खडेरी र अनिकाल (Drought & Famine) :

विश्वव्यापी तापक्रम बृद्धिले कतै अतिवृष्टि, कतै अनावृष्टि र कतै लामो समय सम्म चल्ने सुखापनले खाद्यान्न उत्पादनको समयमा र यसको बृद्धिस्तरमा प्रतिकूल प्रभाव पार्दछ । लामो समय सम्मको सुख्खा मौसम र अनिश्चित वर्षाले समुदायलाई थप जोखिममा पार्दछ । अनावृष्टिको कारण पटक पटक यस जिल्लाले खडेरीको समस्या सामना गर्नु परेको साथै कहिले काही अनिकालको पनि सामना गर्नु परेको इतिहास यस जिल्लाको रहेको छ ।

खडेरीको जोखिम न्यूनीकरणका लागि समुदायको सामना क्षमता अभिवृद्धि गर्न खडेरीको सम्भावित असर, प्राभावित हुने समुदायमा आई पर्ने संकट र तिनीहरूको वर्तमान समयको क्रियाकलापको जानकारी लिई खडेरीको प्रकृति र यसको प्रभावको विश्लेषण गरी सम्बोधन गर्नु पर्ने आवश्यकता रहेको छ ।

३.१.७. तातो हावा (Loo) :

खास गरि चैत्र देखि जेष्ठ महिनाको बीचमा अत्यधिक गर्मीको कारणले तातो हावा शीङ्गो चलि मान्छेहरू वेहोश र मृत्यु समेत भएको पाइन्छ । गर्मी मौसम प्रारम्भ भएपछि पृथ्वीको वाह्य सतहमा रहेको पानीको वाष्पीकरण प्रक्रिया तीव्र हुँदै जाने हुनाले चारैतिरको चिस्यान कम हुँदै पानीको मूल सुक्ने, नदी, तलाउ, पोखरी, कुवामा पानीको मात्र घटने, भूमिगत पानीको सतहत तल झर्ने आदि अवस्था सिर्जना हुन्छ । यसको लागि गर्मियाममा अपनाउनु पर्ने दैनिक जीवनसाग सरोकारका विषयहरूमा जनचेतना एवं आत्मबोध गर्ने खालका गतिविधिहरू संचालन गर्नु पर्ने अवस्था रहेको छ ।

३.१.८. आँधीवेहरी/हुरीबतास :

यस जिल्लामा खास गरी चैत्र देखि श्रावण सम्म आधीवेहरीवाट निकै मानिसहरू घरवार विहिन हुनु मृत्यु र समाजिक संस्थाहरूमा क्षति हुने गरेको पाइन्छ । यी समयमा हुरीबतासका कारण मौसमी फलफूल उत्पादनमा प्रतिकूल असर पर्नुको साथै ग्रामिण क्षेत्रका कमजोर घर, गोठ र विकासका संरचना भत्काउने, विजुली वा टेलिफोनका कमजोर खम्बा भत्काउने, रुखहरू लडाउने जस्ता कारणले यातायात अवरुद्ध हुने एवं घरपालुवा जनावर र मानिसको समेत मृत्यु हुने गर्दछ । यसबाट बचाउन बलियो घरहरूको निर्माणको साथसाथै जनचेतना मूलक गतिविधिहरू निरन्तर संचालन गर्नु पर्ने अवस्था छ ।

३.१.९. शीतलहर :

जाडोको याममा वाक्लो कुहिरोले दिनभरी ढाकिरहने र कहिलेकाही एक दुई दिन हटने तर फेरी लामो समयसम्म लाग्ने हुदा दिनभरी घाम लाग्दैन र धेरै नै चिसो हुन्छ । हुस्सु सागै चिसो हावाका कारण यहाको तापक्रम सामान्य भन्दा निकै कम हुन गई शीतलहरको रूप लिन्छ । जसको कारण धेरै जाडो बढ्ने भई मानिसको दैनिक जीवन कष्टकर हुन जान्छ । यसरी चिसोको कारण रोगमा अत्याधिक बृद्धि, दैनिक रोजगारीमा प्रभाव, खाद्यान्न सामाग्रीको अभाव, जाडो याममा उत्पादन हुने कृषिजन्य फसलमा क्षति, यातायात दुर्घटना जस्ता कारणले मानिस र पशु चौपायाको



मृत्यु हुने गरेको पाइन्छ । यसको निमित्त शीतलहरहरूबाट बच्ने उपायहरूको अवलम्बन र जनचेतना अभिवृद्धिका गतिविधिहरू संचालन गर्नु पर्ने आवश्यकता रहेको छ ।

३.१.१०. चट्याङ :

हुरीबतासको मौसम वा वर्षायाममा वायुमण्डलमा विपरीत दिशाबाट हुँदा कि एको वायु एकआपसमा प्रचण्ड वेगले ठोकि उत्पन्न हुने अत्यन्त बढी भोल्टको विद्युतीय लहर खास पथ बनाएर पृथ्वीको सतहतर्फ आएमा त्यसले मानिस, जनावर, बोटविरुवा मर्ने तथा घरगोठ, सुखेका रुख, परालको माच आदिमा आगलागी हुने गर्दछ । खास गरी चुच्चो गरेर ठडिएका घर र अन्य वस्तुमा चट्याङको विद्युत ठोक्किने गर्दछ । यसबाट घरमा प्रयोग भईरहेका इलेक्ट्रोनिक सामान तथा उपकरण पनि विग्रने गर्दछ । यस जिल्लामा चट्याङबाट निकै जनधनको क्षति भइरहेको र हुने गरेको पाइन्छ ।

यसबाट बच्नको लागि आकाश गडयाङगुडुड गर्न थालेपछि सुरक्षित स्थानमा वस्नु, घरमा प्रयोग हुने इलेक्ट्रोनिक सामानहरू बन्द गर्नु, घरबनाउदा उपयुक्त तवरले अरथिड गर्नु उपयुक्त हुन्छ । चट्याङ न्यूनीकरण गर्नको लागि आ-आफ्नो घर संरचनामा अरथिड गर्न गराउन जनचेतना तथा प्रचार प्रसार गर्नु पर्ने आवश्यकता रहेको छ ।

३.१.११. सर्पदंश :

गर्मी याममा अत्यधिक गर्मीका कारण र वर्षातको समयमा शर्पहरू जमिनबाट निस्की मानिसहरूलाई टोकि मृत्यु समेत हुने गरेको पाइन्छ । यसको लागि सरसफाइमा ध्यानदिनु पर्ने तथा घरमा रहेका प्वालहरू बन्द गर्नुपर्ने, सुन्नेबेला भुलको प्रयोग एवं बच्चाहरूलाई सर्तकताका साथ हेरचाह गर्नु पर्ने हुन्छ ।

३.१.१२. COVID-19 M

नोवेल कोरोना भाइरस (COVID-19) वर्तमान इतिहासकै अभूतपूर्व माहामारी हो र यो तीव्र रूपमा फैलिन सक्छ । हाल यस माहामारीलाई सबै राष्ट्रहरूको साभ्ना प्रयास र समन्वयबाट रोकथाम गर्न सकिएता पनि यो केवल जनस्वास्थ्यको विश्वव्यापी संकट मात्र नभई यो त्यस्तो मानवीय संकट हो जसले मानिसहरूको जीवन, स्वास्थ्य तथा जीविको पार्जनमा प्रभाव पारेको छ ।

संक्रमितको थुकको छिटा, आखा, नाक र मुख भित्र पस्दा यो भाइरस फैलिन्छ । जव संक्रमित व्यक्तिलाई खोकी वा हाछिउ लाग्छ तव नाक, मुखका छिटाहरू स्वस्थ व्यक्तिको आखा, नाक वा मुखमा पुग्न सक्छ । यी थुकको छिटाहरू मास्कको बाहिरी भागमा र अन्य चिजहरूमा पनि लाग्न सक्छ । जसबाट भाइरस फैलिने सम्भावना बढेर जान्छ ।

यसको रोकथाम, नियन्त्रण, उपचारमा सहजिकरण तथा शव व्यवस्थापन लगायतका कार्यहरूमा समुदाय सचेतीकरण र समुदाय परिचालनबाट माहामारीलाई नियन्त्रण गरी व्यक्ति समुदाय र जिल्ला बासीलाई बचाउन सबैले आ-आफ्नो ठाउबाट प्रभावकारी भूमिका खेल्नु पर्ने अवस्था रहेको छ ।



३.१.१३. अन्य :

वर्तमान अवस्थामा वातावरणीय प्रदूषणका कारणले विभिन्न किसिमका घटना तथा रोगहरूबाट मानिसहरू पीडित भई मानवीय क्षतिहरूको सामना गरि राख्नु परेको छ ।

३.२ कानूनी, नीतिगत तथा संस्थागत व्यवस्था:

विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापनको लागि कानूनी तथा नीतिगत व्यवस्थापनका क्षेत्रमा नेपाल सरकारले समयानुकूल परिमार्जन गर्दै विपद् पूर्व तयारी तथा प्रतिकार्य योजना राष्ट्रिय, प्रदेश र स्थानीय तहमा तर्जुमा गरी कार्यान्वयन गर्नुपर्ने व्यवस्थालाई अनिवार्य बनाएको छ । यस्ता कानूनी व्यवस्थाहरूमा विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन ऐन, २०७४ (प्रथम संशोधन, २०७५), विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन नियमावली २०७६, स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४, विपद् जोखिम न्यूनीकरण राष्ट्रिय रणनीतिक कार्ययोजना, २०७५ लगायतका कानूनी तथा नीतिगत व्यवस्थाहरू छन् । अन्तर्राष्ट्रिय स्तरमा विपद् जोखिम न्यूनीकरणका लागि सेण्डाई कार्यढाचा (सन् २०१५-२०३०), दिगो विकासका लक्ष्यहरू, जलवायु परिवर्तन सम्बन्धी पेरिस सम्झौता, आर्वाधिक योजना, नीति तथा कार्यक्रम लगायतका सन्धि सम्झौतालाई समेत आत्मासात् गर्दै संघ, प्रदेश र स्थानीय तहहरूमा विपद् पूर्व तयारी, प्रतिकार्य योजना तथा समग्र विपद् व्यवस्थापन कार्य योजना बनाई विपद्बाट हुने मानवीय र भौतिक क्षति न्यूनीकरण गर्न जिल्ला तथा स्थानीय तहबाट योगदान पुऱ्याउनु आवश्यक छ ।

विपद् जोखिम न्यूनीकरण व्यवस्थापन ऐन, २०७४ (प्रथम संशोधन, २०७५ सहित), प्रदेश तथा स्थानीय तहको ऐन एवं नीतिगत व्यवस्था अनुरूप जिल्लामा गठित जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिले जिल्लाको विपद् प्रतिकार्य योजना तयार गरी लागु गर्ने गराउने व्यवस्था भए अनुसार जिल्लाको विपद् पूर्व तयारी तथा प्रतिकार्य योजना तयार गरेको छ ।


प्रमुख जिल्ला अधिकारी

३.३ प्रमुख प्रकोपहरू र प्राथमिकतामा रहेका प्रकोपहरू :

सिरहा जिल्लामा हुने प्रकोपको सूची तथा स्तरीकरण निम्नानुसार रहेको छ ।

प्रकोप	पहिरो	बाढी	आगलागी	हुरीबतास	महामारी	भूकम्प	खडेरी	शीतलहर	चट्याङ्	सडक दुर्घटना	असिना	सर्पदंष
पहिरो		बाढी	आगलागी	हुरीबतास	महामारी	भूकम्प	खडेरी	शीतलहर	चट्याङ्	सडक दुर्घटना	असिना	सर्पदंष
बाढी			बाढी	बाढी	बाढी	बाढी	बाढी	शीतलहर	बाढी	बाढी	बाढी	बाढी
आगलागी				आगलागी	आगलागी	आगलागी	आगलागी	आगलागी	आगलागी	आगलागी	आगलागी	आगलागी
हुरीबतास					हुरीबतास	भूकम्प	खडेरी	हुरीबतास	हुरीबतास	हुरीबतास	हुरीबतास	हुरीबतास
महामारी						भूकम्प	खडेरी	महामारी	महामारी	महामारी	महामारी	महामारी
घरपालुवा पशुसमेत												
भूकम्प							खडेरी	शीतलहर	भूकम्प	भूकम्प	भूकम्प	भूकम्प
खडेरी								खडेरी	खडेरी	खडेरी	खडेरी	खडेरी
शीतलहर									शीतलहर	शीतलहर	शीतलहर	शीतलहर
चट्याङ्										सडु	असिना	सर्पदंष
सडक दुर्घटना											असिना	सडु
असिना												असिना
सर्पदंष												
जम्मा अड्क	१	१२	११	८	७	८	७	१०	२	४	५	३
स्तर	१२	१	२	५	६	४	७	३	११	९	८	१०
		बाढी	आगलागी	हुरीबतास		भूकम्प	खडेरी	शीतलहर				


नोट : COVID-19 को प्रकोपबाट समेत जिल्ला प्रभावित रहेको ।



सिरहा जिल्लामा हुने प्रकोपको समय तालिका निम्नानुसार रहेको छ ।

प्रकोप	बैशाख	जेठ	असार	साउन	भदौ	असोज	कार्तिक	मंसिर	पुष	माघ	फागुन	चैत्र
पहिरो												
बाढी												
आगलागी												
हुरीबतास												
महामारी												
घरपालुवा												
पशुसमेत												
भुकम्प												
खडेरी												
शीतलहर												
चट्याङ्												
सडक दुर्घटना												
असिना												
सर्पदंष												
जम्माअंक	५	७	७	८	८	६	४	२	३	४	५	५

द्रष्टव्य : असार, साउन र भदौमा बाढी र खडेरी मध्ये एक प्रकोपको प्रभाव रहने हुदा कुनै एक प्रकोपको घटना हुदैन ।


प्रमुख जिल्ला अधिकारी

३.४. बाढीको आंकलन तथा सम्भावित प्रभाव क्षेत्रको प्रभाव : (वि.सं.०५९ देखि २०७६ सम्मको बाढीको तुलनात्मक अध्ययन) :

सिरहा जिल्लामा बाढीवाट बढी प्रभावित हुने भएकोले बाढीलाई प्रमुख प्राथमिकता दिई विगतमा ठुलो रुपमा आएको बाढीपहिरोको तथ्याक्तलाई आधार मानी योजना तर्जुमाको पूर्वानुमानको लागि तपसील अनुसारको तथ्याक्त प्रस्तुत गरिएको छ ।

क्र.सं.	विवरण	२०५९	२०६१	२०६४	२०७१	२०७४	२०७६
१	प्रकोप भएको समय	२०५९ श्रावण ५ देखी ७ सम्मको अविरल वर्षाको पानी र बाढीवाट	२०६१ आषाढ २२ देखी २८ सम्मको अविरल वर्षाको पानी र बाढीवाट	२०६४ श्रावण १ देखी १६ सम्मको अविरल वर्षाको पानी र बाढीवाट	२०७१ श्रावण २८ र २९ गतेको अविरल वर्षा र बाढीवाट	२०७४ श्रावण २७ देखि ३० गते सम्मको अविरल वर्षा र बाढीवाट	२०७६ आषाढ २५ देखि २९ गते सम्मको अविरल वर्षा र बाढीवाट
२	प्रभावित गा.पा./ न.पा.	३४ गा.वि.स. र २ न.पा.	७० गा.वि.स. र २ न.पा.	८१ गा.वि.स. र २ न.पा.	१ न.पा. र ८ गा.वि.स.	९ गा.पा. र ८ न.पा.	७ गा.पा. र ७ न.पा.
३	मृत्यु	१ जना	११ जना	४ जना	२ जना		६ जना
४	घाइते	५ जना	३३ जना	१५ जना	७ जना		३२ जना
५	पूर्ण रुपमा प्रभावित घर परिवार	१,०९५ परिवार	२,७११ परिवार	४,२८६ परिवार	६७ परिवार	१६२९ परिवार	४५२८ परिवार
६	आंशिक रुपमा प्रभावित घर परिवार	२,२२० परिवार	७,२८२ परिवार	५,७१८ परिवार	१३२ परिवार	३८५३ परिवार	७९९७ परिवार
७	कूल प्रभावित घर परिवार	३,३१५ परिवार	९,९९३ परिवार	१०,००४ परिवार	१९९ परिवार	५४८२ परिवार	१२५२५ परिवार
८	प्रभावित जनसंख्या	१८,७२९ जना	५७,२८९ जना	५७,०३७ जना	११९५ जना	५८००० जना	६२२४९ जना
९	जग्गाको अन्दाजी क्षति	३० हजार विगहा	५० हजार विगहा	५० हजार विगहा	२० हजार विगहा	५० हजार विगहा	५० हजार विगहा
१०	क्षतिको कूल अनुमानित रकम	रु. ७ करोड	रु. १० करोड	रु. १० करोड	१ करोड ४७ लाख	५० करोड	५० करोड

उल्लेखित विवरण बाहेक सडक, विद्यालय, सामाजिक संरचनाहरू, स्वास्थ्य संस्थाहरू, कुलोकुलेसो, पुलपुलेसो, तटबन्ध, व्यक्तिगत घरहरू, खानेपानीका साधनहरू, सरकारी तथा गैर सरकारी संस्थाका घरहरूको क्षति हुनुको साथै विभिन्न किसिमका पानी जन्य तथा सरुवा रोगहरू समेत देखा परेको थियो ।



विभिन्न समयमा गएको बाढीले पुऱ्याएको जनधनको क्षतिको आधारमा अति प्रभावित, मध्य प्रभावित र कम प्रभावित न.पा. तथा गा.पा.हरूको वर्गिकरण निम्नानुसारको छ ।

प्रभावितस्तर अनुसारको विवरण

क्र. सं.	न.पा. तथा गा.पा.को नाम	जम्मा वडा संख्या	अति प्रभावित	मध्यम प्रभावित	कम प्रभावित	कैफियत
१	लहान न.पा.	२४	वडा नं. ३, ४, ५, ९, १० र २३	वडा नं. १ र १९	वडा नं. २, ६, ७, ८, ११, १२, १३, १४, १५, १६, १७, १८, २०, २१, २२ र २४	बलान र खुट्टी खोला
२	सिरहा न.पा.	२२	वडा नं. हरू ५, ६, १२, १३ र १७	वडा नं. हरू १४, १५, २० र २१	वडा नं. १, २, ३, ४, ७, ८, ९, १०, ११, १६, १८, १९ र २२	कमला, गागन र मैनावति नदी वाट
३	गोलवजार न.पा.	१३		वडा नं. १	वडा नं. २ देखी १३ सम्म	जग्गा कटान प्रमुख समस्या
४	धनगढिमाई न.पा.	१४		वडा नं. १०, १२, १३ र १४	वडा नं. १ देखी ९ सम्म र ११	बाबुराम खोला, खुट्टी खोला, सरै
५	मिर्चैया न.पा.	१२	वडा नं. ३, ४, ५, ६ र १२	वडा नं. १, १० र ११	वडा नं. २, ७, ८, ९	कमला, घर्मी, बतहा, जिवा, जरुवा, तेतरीया र कमला नहर
६	सुखीपुर न.पा.	१०	वडा नं. ८ र १०	वडा नं. १ देखी ७ सम्म र ९		गागन, कटनिया र बाबुराम खोला
७	कल्याणपुर न.पा.	१२	वडा नं. २, ३, ४, ५, ६, ७ र ८	वडा नं. ९, १०, ११ र १२	वडा नं. १	कमला र बतहा
८	कर्जन्हा न.पा.	११	वडा नं. ८	वडा नं. ३, ६ र ७	वडा १, २, ४, ५, ९, १० र ११	डिमा खोला, भालु खोला, सुखलाहा खोला, कमला, भेरवा खोला
९	सखुवानन्कारकट्टि गा.पा.	५	वडा नं. ३, ४ र ५	वडा नं. १	वडा नं. २	बलान
१०	भगवानपुर गा.पा.	५	वडा नं. १ र ४	वडा नं. ५	वडा नं. २ र ३	बलान
११	नवराजपुर गा.पा.	५			वडा नं. १ देखी ५ सम्म	बचही खोला, कल्याणवेह, कटनीया
१२	लक्ष्मीपुर पतारी गा.पा.	६		वडा नं. १, २ र ६	वडा नं. ३, ४ र ५	सल्हेश फुलबारी र कल्याणदेय
१३	बरियारपट्टि गा.पा.	५	वडा नं. १ र ५	वडा नं. २, ३ र ४		कटनिया, मनहरा, त्रिशुला,

१६

						कल्याणदेय र डोरा
१४	औरही गा.पा	५	वडा नं. १ देखी ५ सम्म			गागन, सहजा र गल्थो
१५	अर्नमा गा.पा	५	वडा नं. २ र ३	वडा नं. ४ र ५	वडा नं. १	मैनावती, सतपतरे
१६	विष्णुपुर गा.पा	५			वडा नं. १ देखी ५ सम्म	
१७	नरहा गा.पा	५			वडा नं. १ देखी ५ सम्म	
	जम्मा	१६४	४०	३९	८५	

नोट : यसरी बाढीको दृष्टिकोणबाट न.पा. तथा गा.पा.का ४० वटा वडाहरू अति प्रभावित, ३९ वटा वडाहरू मध्यम प्रभावित र ८५ वटा वडाहरू कम प्रभावित रहेको देखिन्छ ।

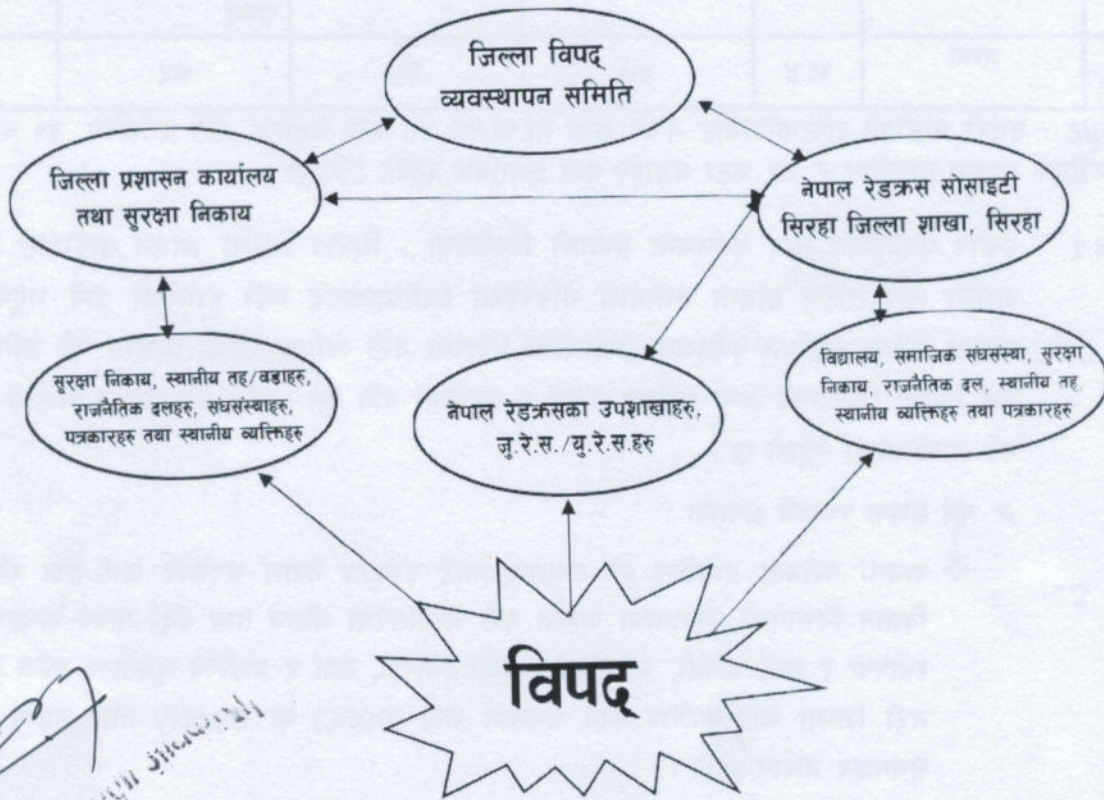
३.५ प्रकोप पूर्वानुमान तथा पूर्वसूचना प्रणाली विश्लेषण : सिरहा जिल्ला आउने बाढीबाट बढी कमला नदी तटिए क्षेत्रमा बसोवास गरिरहेका व्यक्तिहरूलाई बढी प्रभावित पार्ने भएकोले कमला नदीमा बाढीको पूर्वसूचना प्रणालीको स्थापना गरी क्रमिक रूपमा विकास गर्दै लगिनेछ भने सिरहा जिल्लाको अन्य नदीहरू बलान र गागनमा पनि पूर्व सूचना प्रणालीको विकास गर्नु पर्ने आवश्यकता रहेको छ ।

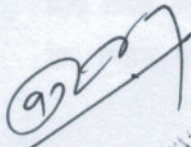
➤ पूर्व सूचना प्रणाली अन्तर्गत :

- ❖ कमला नदीबाट प्रभावित हुने समुदायहरूलाई बचाउन नेपाल सरकार जल तथा मौसम विज्ञान विभागको समन्वयमा कमला नदी जलाधारमा मौसम तथा वर्षा मापन केन्द्रहरूको स्थापना र स्तर उन्नती, जलमापन केन्द्रको स्थापना, वर्षा र बाढीको सूचनाहरू सबैले देख्ने गरी जिल्ला आपतकालिन कार्य संचालन केन्द्र (DEOC) मा Display बोर्ड जडान भई सूचनाहरू आदान प्रदान ।
- ❖ कमला नदी बाढी पूर्वसूचना संचार संरचना तयार गरि बाढीको समयमा प्रभावकारी सूचना संचारको व्यवस्था मिलाइएको ।
- ❖ कमला नदीको रानीवास (सिन्धुली) र त्रित्रिया (धनुषा) स्थित जल सतह मापन केन्द्रमा बाढीको जल सतह चेतवनी तथा खतरातह पार गरे पछि कमला नदीको जोखिममा रहेका समुदायका व्यक्तिहरूको मोवाइलमा NTC / NCELL मार्फत सचेत रहन र सुरक्षित स्थानमा जान :बकक क:क मार्फत सूचना आउने बाढी पूर्व सूचना प्रणालीको विकास ।
- ❖ कमला नदी जलाधारको वर्षा तथा बाढीको सूचनाहरू आदान प्रदान गर्न सूचना संचार संरचना (Communication Channel) तयारी गरी कार्यान्वयनमा ल्याइएको ।

- ❖ वर्षाको समयमा असार देखि असोज सम्म कमला नदीको बाढीको अवस्था थाहा पाउन जल तथा मौसम विज्ञान विभागको Toll Free नम्बर ११५५ मा फोन गरेर जानकारी लिन सकिने गरी संदेशहरू प्रभाव गर्ने प्रणालीको विकास गरिएको ।
- ❖ स्थानिय एफ.एम.हरूबाट आगलागी तथा बाढीबाट बच्न सन्देशहरू प्रसारण गर्ने गरिएको ।

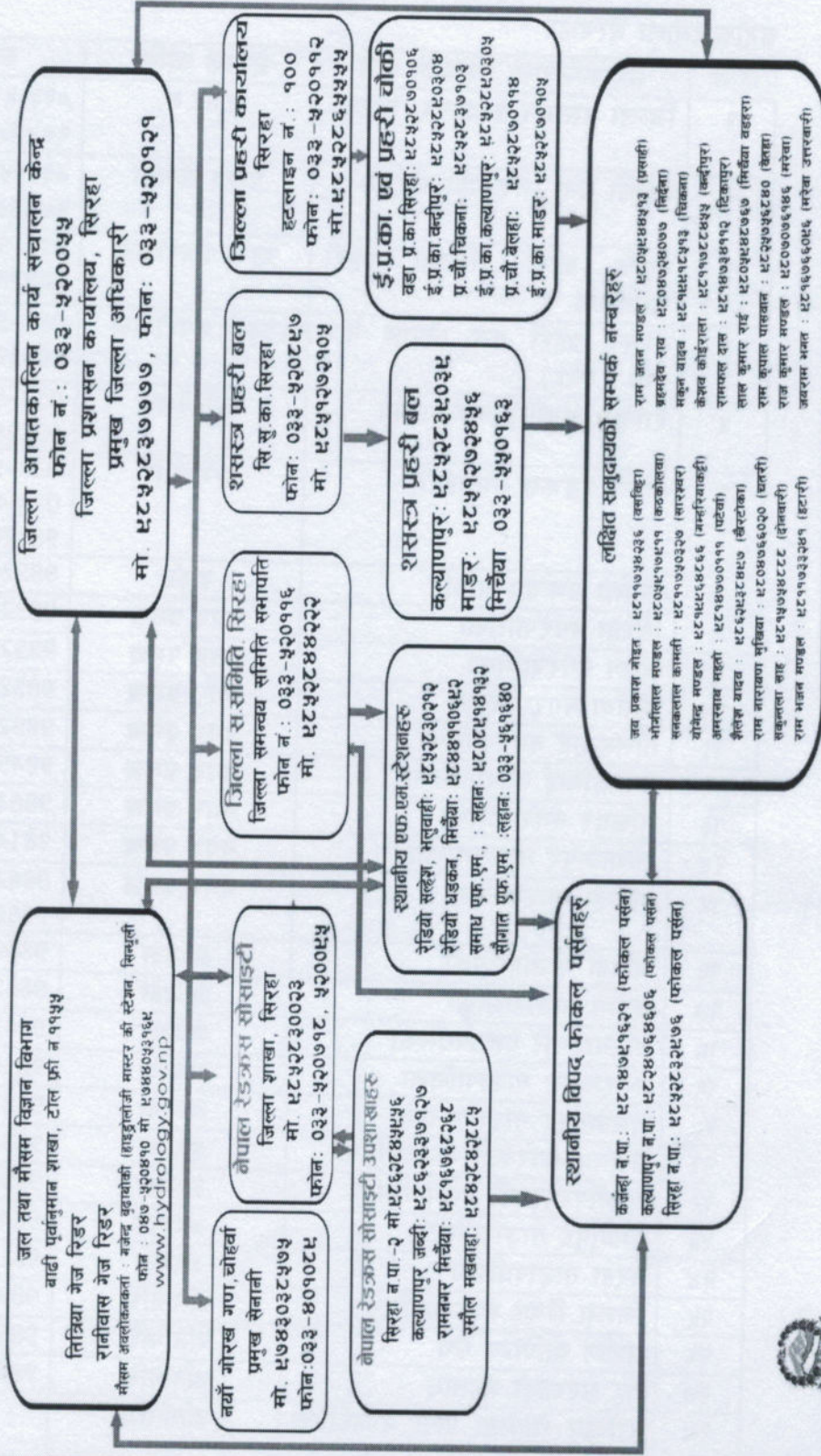
जिल्लाको सूचना संयन्त्र :




 जिल्ला प्रशासन कार्यालय, सिरहा

कमला नद वाढी पूर्व सूचना सञ्चार संरचना, सिरहा :

कमला नदी बाढी पूर्व सूचना सञ्चार संरचना, सिरहा



Nepal Red Cross Society Siraha

सिरहा जिल्ला अधिकारी

३.६. सरोकारवाला संस्थाहरु :

क्र.सं.	सरोकारवाला संस्थाको नाम	सम्पर्क व्यक्ति	सम्पर्क नम्बर
१	जिल्ला प्रशासन कार्यालय, सिरहा	प्र.जि.अ.	०३३-५२०१२१ ९८५२८३७७७७
२	नेपाली सेना (शेर गण चोहर्वा)	प्रमुख सेनानी	०३३-४०१०५० ९८६३०२८८६५
३	नेपाल प्रहरी (जिल्ला प्रहरी कार्यालय)	प्रहरी उपरीक्षक	०३३-५२०००५, १०० ९८५२८६५५५५
४	सशस्त्र प्रहरी बल (नेपाल नं.७ गण हे.क्वा.)	प्रहरी उपरीक्षक	०३३-५२०८९७ ९८५१२७२१०५
५	राष्ट्रिय अनुसन्धान कार्यालय	उपनिर्देशक	०३३-५२००३१ ९८५२८२४६६६
६	नेपाल रेडक्रस सोसाइटी	सभापति	०३३-५२००९५ ०३३-५२०७१९ ९८५२८३००२३
७	जिल्ला समन्वय समिति	प्रमुख	९८५२८४४२२२
८	सिरहा नगरपालिका	नगर प्रमुख	९८५२८४८५५५
९	लहान नगरपालिका	नगर प्रमुख	९८५२८३१२३८
१०	मिर्चैया नगरपालिका	नगर प्रमुख	९८५२८३७५००
११	गोलबजार नगरपालिका	नगर प्रमुख	९८५२८२५८०५
१२	धनगढीमाई नगरपालिका	नगर प्रमुख	९८४५८८४१०६
१३	सुखिपुर नगरपालिका	नगर प्रमुख	९८६१८५१८००
१४	कल्याणपुर नगरपालिका	नगर प्रमुख	९८१४७३४०३१
१५	कर्जन्हा नगरपालिका	नगर प्रमुख	९८६२८२६११५, ९८५२८३०५५७
१६	औरही गाउँपालिका	अध्यक्ष	९८६००५४०८०
१७	अर्नमा गाउँपालिका	अध्यक्ष	९८५२८३४१०१
१८	वरियारपट्टी गाउँपालिका	अध्यक्ष	९८४२८२५१४२
१९	नवराजपुर गाउँपालिका	अध्यक्ष	९८१९९७५८३५
२०	भगवानपुर गाउँपालिका	अध्यक्ष	९८५२८५५२९१
२१	सखुवानन्कारकट्टी गाउँपालिका	अध्यक्ष	९८५२८३२६६३
२२	लक्ष्मीपुरपत्तारी गाउँपालिका	अध्यक्ष	९८६९०१११५५
२३	विष्णुपुर गाउँपालिका	अध्यक्ष	९८४२८९३५३१
२४	नरहा गाउँपालिका	अध्यक्ष	९८११७००३११
२५	जिल्ला स्थित संचारकर्मीहरु	प्रतिनिधि	९८५२८३०८६७
२६	उद्योग बाणिज्य संघ	प्रतिनिधि	९८५२८३४८२५
२७	गैह्र सरकारी महासंघ	प्रतिनिधि	९८४२८२५९४६
२८	राष्ट्रिय मान्यता प्राप्त राजनैतिक दल	प्रतिनिधि	
२९	जिल्लामा कार्यरत एजेन्सीहरु	प्रतिनिधि	
३०	विपद् व्यवस्थापनका क्षेत्रमा	प्रतिनिधि	


 जिल्ला प्रशासन कार्यालय

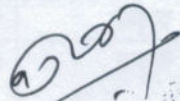


	जिल्लामा कार्यरत राष्ट्रिय तथा अन्तर्राष्ट्रिय गैह सरकारी संघसंस्थाहरू		
३१	खानेपानी तथा सरसफाइ डिभिजन कार्यालय	प्रमुख	9852832858
३२	शिक्षा विकास तथा समन्वय इकाइ	प्रमुख	033-520004 9852831515
३३	स्वास्थ्य कार्यालय	प्रमुख	9852880512
३४	पूर्वाधार विकास कार्यालय	प्रमुख	9852846196
३५	सडक डिभिजन कार्यालय	प्रमुख	98528860129
३६	जल उत्पन्न प्रकोप नियन्त्रण कार्यालय	प्रमुख	033-562238
३७	भूमिगत जलश्रोत तथा सिंचाइ विकास डिभिजन	प्रमुख	9854030874
३८	डिभिजन वन कार्यालय	प्रमुख	9852830082
३९	सिरहा अस्पताल सिरहा	प्रमुख	9844274501
४०	नेपाल विद्युत प्राधिकरण	प्रमुख	033-520115 9852822203
४१	जिल्ला आयुर्वेद स्वास्थ्य केन्द्र	प्रमुख	9852820035 033-520035
४२	पशु सेवा विज्ञान केन्द्र	प्रमुख	9852834801
४३	वाली संरक्षण प्रयोगशाला	प्रमुख	033-520050 9864225940
४४	प्रधानमन्त्री कृषि आधुनिकीकरण परियोजना	प्रमुख	9852823636
४५	नेपाल टेलिकम	प्रमुख	033-520444 9852832111
४६	घरेलु तथा साना उद्योग कार्यालय	प्रमुख	033-560128 9852860128
४७	पूर्वाञ्चल डिभिजन सडक कार्यालय	प्रमुख	033-560086
४८	भू संरक्षण कार्यालय	प्रमुख	033-560337 9852833134
४९	खाद्य व्यवस्थापन तथा व्यापार कम्पनि लिमिटेड	प्रमुख	9841179162
५०	साल्ट ट्रेडिंग कर्पोरेशन	प्रमुख	033-560976 9852831533
५१	नेशनल ट्रेडिंग कर्पोरेशन	प्रमुख	033-560128 9860609238
५२	सगरमाथा चौधरी आखा अस्पताल	प्रमुख	033-560287 9852830691
५३	लहान अस्पताल, लहान	प्रमुख	9852861136

9852
प्रमुख जिल्ला प्रशासक

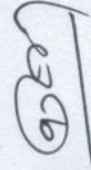


५४	कृषि ज्ञान केन्द्र	प्रमुख	9852820765
५५	सघन शहरी तथा भवन निर्माण आयोजना	प्रमुख	9852832527
५६	शहरी विकास तथा भवन विभाग डिभिजन कार्यालय	प्रमुख	033-520084 9852822666
५७	कमला नदी नियन्त्रण आयोजना	प्रमुख	9852075199
५८	कमला सिंचाई डिभिजन	प्रमुख	9841491345
५९	कमला सिंचाई आयोजना	प्रमुख	9852024501


प्रमुख डिभिजन कार्यालय


३.७ विषयगत क्षेत्रहरू :

क्र.सं.	क्षेत्र	नेतृत्व प्रदान गर्ने निकाय	जिम्मेवार व्यक्ति	सहयोगी निकाय	गर्नुपर्ने कार्यहरू	कैफियत
१.	समन्वय, खोजी उद्धार, राहत तथा सूचना व्यवस्थापन	नेतृत्व प्रदान गर्ने निकाय <small>१. जिल्ला प्रशासन कार्यालय</small> ■ जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति ■ स्थानीय तहको हकमा स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति	प्रमुख जिल्ला अधिकारी	<ul style="list-style-type: none"> नेपाली सेना प्रहरी उपरीक्षक सशस्त्र प्रहरी वल नेपाल स्थानीय तहहरू स्थानीय वासिन्दा नेपाल रेडक्रस सोसाइटी सक्रिय राजनैतिक दलहरू स्थानीय तथा राष्ट्रिय स्तरका संचार माध्यमका प्रतिनिधिहरू उद्योग बाणिज्य संघ अन्य संघसंस्थाहरू 	<ul style="list-style-type: none"> साधन श्रोत (Capacity) आकलन तथा तयारी । खोज तथा उद्धार कार्यको लागि जनशक्ति तयार गर्ने । पीडितहरूको उद्धार गरि सुरक्षित स्थानमा पुरयाउने । क्लसटरको दैनिक प्रतिवेदन जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिमा पेश गर्नु पर्ने । उपकरण सहितको खोजी तथा उद्धार टोली खटाउने । समन्वय, बैठक र प्रतिवेदनको वारेमा जानकारी गराउने । सूचना तथा सामाचारहरू उपलब्ध गराउने । खाद्य तथा गैर खाद्य सामग्रीहरूको भण्डारण र वितरणको व्यवस्था मिलाउने । उपकरणहरू तथा संचार साधनको व्यवस्था मिलाउने । प्रभावितहरूको तथ्यांक संकलन, विश्लेषण र प्रतिवेदनको व्यवस्था 	आपतकालिन उद्धारको थप आवश्यकता महसुस भएमा तुरुन्त प्रमुख जिल्ला अधिकारीलाई सूचना दिनु पर्ने ।


 प्रमुख जिल्ला अधिकारी

	मिलाउने । • जोखिम उक्त स्थान र परिवारीक सूची तयार गर्न लगाउने । • Hazard Mapping गराउने ।				आवश्यकता अनुसार शहरी विकास तथा भवन निर्माण कार्यालयले आवास व्यवस्था मिलाउने
२	<p>आपत्कालीन आवास तथा खाध सामग्री</p> <p>नेपाल रेडक्रस सोसाइटी</p> <p>सभापति (ने. रे. सो. जिल्ला सिरहा)</p> <p>शाखा</p> <ul style="list-style-type: none"> • ने. रे. सो. केन्द्र • जि. स. स. • स्थानीय तहहरू • सेभ द चिल्ड्रेन • युनिसेफ • षः • शहरी विकास तथा भवन निर्माण • शिक्षा विकास तथा समन्वय इकाई • अन्य गैर सरकारी संघ संस्थाहरू 	<p>मिलाउने ।</p> <ul style="list-style-type: none"> • विपद्बाट प्रभावित क्षेत्रहरूको यथार्थ सूचना तथा तथ्यांक व्यवस्थित गर्ने । • स्थानीय स्वयंसेवकहरू परिचालन गर्ने । • स्थानीय श्रोत तथा साधनहरूको अधिकतम परिचालनको लागि विभिन्न निकायहरूसंग समन्वय गर्ने । • शिविरमा रहेका परिवारहरूको सेवाहरू सुनिश्चितताको लागि अन्य क्लस्टरहरूसंग सम्पर्क गर्ने । • आवश्यकता अनुसार क्लस्टरको प्रतिवेदन जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिमा पेश गर्ने । • जलवायुका प्रतिकूल असरबाट संरक्षण प्रदान गर्ने व्यवस्था मिलाउने । • लुगाफाटा, भाडावर्तन, त्रिपाल, कम्बल आदीको व्यवस्था गर्ने । • शिविर व्यवस्थापन गर्ने । • सुरक्षित स्थानको खोजी र व्यवस्थापन गर्ने । 			

३)	स्वास्थ्य तथा पोषण	स्वास्थ्य कार्यालय	स्वास्थ्य प्रमुख	<ul style="list-style-type: none"> ● स्थानीय तहहरू ● विश्व स्वास्थ्य संगठन ● युनिसेफ ● सेभ द चिल्ड्रेन ● नेपाल रेडक्रस सोसाइटी ● सगरमाथा चौधरी आखा अस्पताल ● आसमान नेपाल ● वागमती सेवा समाज ● अन्य संघसंस्थाहरू 	<ul style="list-style-type: none"> ● थप सहयोगको लागि आफ्नो तथा अन्य निकायहरूमा अनुरोध गर्ने ● आपतकालिन स्वास्थ्य सेवाको लागि तयार रहेका टिमलाई तुरुन्त परिचालन गर्ने । ● विपद् पश्चात पनि स्वास्थ्य समस्या देखिएका ठाउँहरूमा कार्ययोजना बनाई स्वास्थ्य सेवा प्रदान गर्ने । ● आवश्यकता अनुसारको प्रतिवेदन जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिमा पेश गर्ने ● भन्डा पखाला, हैजा, औलो तथा अन्य तथा पानी जन्य एंव कीट जन्य रोगहरूको प्रयाप्त रोकथाम तथा उपचारको क्षमता सुनिश्चित र सेवा उपलब्ध गराउने । ● स्वास्थ्य तथा पोषणको द्रुत सर्वेक्षणलाई सुदृढ पार्ने । ● आपत्कालीन आपूर्ति र मानव श्रोत लगायतका विषयहरूमा सहयोग गर्ने । 	
४	खानेपानी, सरसफाई स्वच्छता तथा	खानेपानी सरसफाई डिभिजन कार्यालय तथा	कार्यालय प्रमुख	<ul style="list-style-type: none"> ● जिल्ला समन्वय समिति ● स्थानीय तहहरू ● युनिसेफ ● नेपाल रेडक्रस सोसाइटी 	<ul style="list-style-type: none"> ● वाढीको समयमा स्वच्छ पिउने पानीको लागि टयूबेलहरू व्यवस्थित गर्ने । ● पीडितहरूका लागि सुरक्षित खानेपानीको आपूर्ति गर्ने । ● उपयुक्त सरसफाई तथा स्वास्थ्य 	



	बन्दोबस्ति (Logistics)	<ul style="list-style-type: none"> ■ जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति ■ स्थानीय तहको हकमा स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति 	प्र.जि.अ.	<ul style="list-style-type: none"> ● एस.एन.भी. नेपाल ● यू.एन.ह्याविट्याट ● पत्रकार महासघ ● गै.स.स. ● ध्यतभव ढम् ● आसमान नेपाल ● सवल नेपाल ● फ्रन्टलिन ● दलित जनकल्याण यूवा क्लव ● श्रृजना सामुदायिक विकास केन्द्र 	<p>प्रवर्धन सम्बन्धी गतिविधिहरु संचालन गर्ने ।</p> <ul style="list-style-type: none"> ● खानेपानीलाई सुदृढीकरण गर्न सामग्रीहरुको उपलब्धता तथा जानकारीहरु प्रदान गर्ने । ● खानेपानी तथा सरसफाई सम्बन्धी जनचेतना मुलक कार्यक्रमहरु संचालन गर्ने । 	
५			<ul style="list-style-type: none"> ● नेपाली सेना ● नेपाल प्रहरी ● सशस्त्र प्रहरी ● सडक डिभिजन कार्यालय ● विद्युत प्राधीकरण ● नेपाल टेलिकम ● जल उत्पन प्रकोप नियन्त्रण कार्यालय ● डिभिजन वन कार्यालय ● भु संरक्षण कार्यालय ● कमला सिचाइ डिभिजन 	<p>राहत वितरणको लागि आवश्यक यातायातका साधनहरुको परिचालन गर्ने ।</p> <ul style="list-style-type: none"> ● अस्थाई बसोबास तथा राहत शिविरहरुमा आवश्यक विजुली तथा टेलिफोनको प्रवन्ध मिलाउने । ● भत्किएको सडकको पुन निर्माण गर्ने ● अस्थाई पुलहरुको व्यवस्था गर्ने । ● नदीहरुको नियन्त्रण तथा तटवन्ध निर्माण गर्ने । ● सडकहरु मर्मत सम्भार गरि यातायात सुचारु गर्ने । 		

६	शिक्षा	शिक्षा विकास तथा समन्वय इकाई	इकाई प्रमुख	<ul style="list-style-type: none"> कमला नदी नियन्त्रण आयोजना जि.स.स. सिराहा स्थानीय तहहरू युनिसेफ सेभ द चिल्ड्रेन नेपाल रेडक्रस सोसाइटी गै.स.स. महासंघ सिराहा आसमान नेपाल 	<ul style="list-style-type: none"> शिक्षा सम्बन्धी द्रुत लेखा जोखा संचालन गर्ने । विद्यार्थीहरूलाई शैक्षिक सामग्री तथा गुणात्मक शिक्षामा निरन्तरता दिने । वैकल्पिक कक्षाहरू संचालन गर्ने विद्यालयहरूमा शैक्षिक वातावरण कायम राख्न सहयोग उपलब्ध गराउने । विद्यालयहरूको मर्मत सम्भार गर्न गराउने व्यवस्था मिलाउने । 	
७	संरक्षण	जिल्ला प्रशासन कार्यालय सिराहा	सहायक प्रमुख जिल्ला अधिकारी	<ul style="list-style-type: none"> स्थानीय तहहरू नेपाल प्रहरी सशस्त्र प्रहरी युनिसेफ UNFPA UNHCR लक सेभ द चिल्ड्रेन नेपाल रेडक्रस सोसाइटी ओरेक नेपाल 	<ul style="list-style-type: none"> प्रभावित समुदायको अधिकारको कुरै पनि उलघन, दुर्यवहार तथा शोषण अथवा भेदभावको अनुगमन गर्ने । मानवीय सहयोग तथा आधारभूत सेवा सुविधामा सामान पहुच समयमा पाएको नपाएको अनुगमन गर्ने । शिविर तथा पुनर्वासका क्षेत्रहरूमा पर्याप्त सुरक्षा गर्न महिला, बालबालिकाहरूलाई विशेष हेरचाह, संरक्षण र व्यवस्थापन गर्ने । 	

				<ul style="list-style-type: none"> ● महिला मानव अधिकार संजाल ● दलित जनकल्याण युवा क्लव ● समग्र जन उत्थान केन्द्र ● समग्र विकास सेवा केन्द्र ● मुक्ति नेपाल ● सहयोगी हातहरु ● अन्य संघसंस्थाहरु ● भूमिगत जलश्रोत तथा सिंचाइ विकास डिभिजन ● नेपाल पाराभेट एण्ड लाइभ स्टक एसोसिएशन सिरहा ● WFP ● FAO ● केयर नेपाल ● कृषक महासंघ 		<ul style="list-style-type: none"> ● वृद्ध, अपाङ्ग तथा दीर्घरोगवाट पीडित व्यक्तिहरुको हेरचाह तथा संरक्षण प्रदान गर्ने । ● सूचनाको प्रवाह सुनिश्चित गर्ने । 	
८	खाद्य सुरक्षा	<ul style="list-style-type: none"> ● कृषि ज्ञान केन्द्र ● पशु सेवा विज्ञान केन्द्र 	कार्यालय प्रमुख	<ul style="list-style-type: none"> ● कृषकहरुको जीवनलाई सामान्य बनाउन विभिन्न जातका विउविजन तथा विरुवाहरु वितरण गर्ने । ● वाली तथा पशुजन्य रोगहरुको नियन्त्रण गर्ने । ● पशुरोग विरुद्ध भ्याकसीनेसन कार्यक्रमहरु संचालन गर्ने । ● पशुपंक्षीको उद्धार तथा आहार व्यवस्थापन कार्य गर्ने । 			

नोट : क्षेत्रगत अगुवाहरुसंगको समन्वय नेपाल रेडक्रसबाट जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिको नेतृत्वमा गर्ने ।



४. सामान्य पूर्वतयारी योजना :

४.१ क्षेत्र (Cluster): समन्वय, खोजी, उद्धार, राहत तथा सूचना व्यवस्थापन
नेतृत्व प्रदान गर्ने निकाय (Cluster Leads)M प्रमुख जिल्ला अधिकारी, सिरहा
क्षेत्रगत सदस्यहरू (Cluster members)को सूची :

क्र. सं	जिल्लाका क्षेत्रगत साभेदारहरूको नाम	सम्पर्क व्यक्ति	टेलिफोन नम्बर, ई-मेल ठेगाना
१	जिल्ला प्रशासन कार्यालय, सिरहा	प्र.जि.अ.	033-520121, 9852837777
२	जिल्ला समन्वय समिति	प्रमुख	9852832094
३	स्थानीय तह	प्रतिनिधि	
४	नेपाली सेना	प्रमुख सेनानी	033-401050, 9858322880
५	नेपाल प्रहरी	प्रहरी उपरीक्षक	033-520005, 9852865555, 100
६	सशस्त्र प्रहरी बल	सशस्त्र प्रहरी उपरीक्षक	033-520897, 9851272105
७	नेपाल रेडक्रस सोसाइटी	सभापति	033-520095, 520719, 9852830023
८	जिल्ला स्थित संचारकर्मीहरू	प्रतिनिधि	9852830867
९.	गेह सरकारी संस्था महासंघ	प्रतिनिधि	9842825946
१०	उद्योग बाणिज्य संघ	प्रतिनिधि	9852834825

विपद् सम्बन्धी परिस्थिति : प्रकोपको सम्भावित मानवीय असर

- सार्वजनिक पूर्वाधारहरू (सडक, पुल, बिद्युत, आपूर्ति, सञ्चार) मा क्षति
- आवास तथा व्यक्तिगत सम्पत्ति अस्थायी रूपमा क्षति, बाल-बालिका, महिला, वृद्ध-वृद्धा तथा फरक क्षमता भएका (अपाङ्ग) मुख्य रूपमा प्रभावित हुने गरी मानिसहरू विस्थापन
- विद्यालयमा कक्षा कोठा, प्रहरीचौकी र स्वास्थ्य केन्द्र जस्ता उपलब्ध सार्वजनिक संस्थाहरू माथि परेको चाप
- सामुदायिक संस्थागत ठाउँहरूमा अस्थायी आवासमा बसेको समयमा सामुदायिक स्वास्थ्यसम्बन्धी प्रचलनहरूमा देखिएका चुनौती
- आवास सम्बन्धी सहयोग आवश्यक हुने गरी विस्थापित परिवारको सङ्ख्या

प्रमुख जिल्ला अधिकारी



समष्टिगत उद्देश्य :

- तयारी अवस्थाको अनुगमन गर्नका लागि अनुगमन सम्बन्धी बैठक -खोजी तथा उद्धारसम्बन्धी टोलीको गठन, खाद्य सामग्री तथा गैर खाद्य सामग्रीको पहिले नै भण्डारण अन्य क्षेत्रहरूको तयारी - हरेक १५ दिनमा
- तीनओटा क (कसले, के, कहिले) ढाचको विकास र जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिमा सूचनाको व्यवस्थापनका लागि कार्यालयको निर्धारण ।
मानवीय सहयोगका मापदण्ड
- प्रकोपको लगत्तै उपकरणसहित खोजी तथा उद्धार (SAR)टोली खटाउने
- समन्वय बैठक र प्रतिवेदनका बारेमा जानकारी गराउने
- सबै सुविधाबाट एकदमै वञ्चित समूह/ जोखिममा रहेका व्यक्तिहरूलाई (सबैलाई न्यायोचित रूपमा गरिएको उद्धार सामग्रीको वितरण तथा सहयोगसम्बन्धी गतिविधिको अनुगमन
- अवस्था हेरी -आवश्यकतामा आधारित रहेर-मिरा (MIRA)टीम खटाउने
- पहिलो हप्तामा परिस्थितिका बारेमा दिनदिनै प्रतिवेदन पेस गर्ने र त्यसपछि हरेक दुई हप्तापछि शिविर समन्वय तथा शिविर व्यवस्थापन (CCCM) को अनुगमन गर्ने तथा प्रतिवेदन दिने
(फारम सहितको) संयन्त्र
- तुरुन्त २४ घण्टाभित्र संचार माध्यमका लागि समाचार पठाउने र पहिलो हप्तामा हरेक दिन समाचार संप्रेषण गर्ने
- आ-आफ्ना मातहतका निकायहरूलाई सक्रिय पार्न (अनुगमन तथा मूल्याङ्कन र प्रतिवेदन)

४.२ क्षेत्र (Cluster): आपत्कालीन आवास तथा गैर-खाद्य सामग्री नेतृत्व प्रदान गर्ने निकाय (Cluster Leads): नेपाल रेडक्रस सोसाइटी, सिरहा क्षेत्रगत सदस्यहरू (Cluster members)को सूची :

क्र.सं	जिल्लाका क्षेत्रगत साभेदारहरूको नाम	सम्पर्क व्यक्ति	टेलिफोन नम्बर, ई-मेल ठेगाना
१	नेपाल रेडक्रस सोसाइटी सिरहा	सभापति	033-520095, 520719, 9852830023
२	जिल्ला प्रशासन कार्यालय	प्रतिनिधि	033-520121, 985283777
३	जि.स.स.	जि.स.अधिकारी	033520116 9852844222

४	स्थानीय तहहरू	प्रतिनिधि	
५	सेभ द चिल्ड्रेन	प्रतिनिधि	9841832786
६	युनिसेफ	प्रतिनिधि	9855011838
७	शहरी विकास तथा भवन निर्माण	प्रतिनिधि	031-520084
८	शिक्षा विकास तथा समन्वय इकाई	जि.शि.अ.	033-520004 9852831515
९	शुद्ध:	प्रतिनिधि	
१०	उद्योग वाणिज्य संघ सिरहा	अध्यक्ष	9852834825
११	डिभिजन वन कार्यालय	प्रतिनिधि	033-560083 9852830082
१२	अन्य गैर सरकारी संघ संस्थाहरू	प्रतिनिधि	

विपद् सम्बन्धी परिस्थिति :

- प्रकोपका सम्भावित मानवीय असर सार्वजनिक पूर्वाधारको क्षति (सडक, पुल, विद्युत् आपूर्ति, सञ्चार)
- आवासको क्षति तथा मुख्य रूपमा केटाकेटी, महिला, वृद्ध-वृद्धा र विभिन्न किसिमले सक्षम मानिस (अपाङ्गहरूको विस्थापन सहित व्यक्तिगत सामानहरूको क्षति
- विद्यालयका कक्षा कोठा, पुलिस चौकी तथा स्वास्थ्य केन्द्रहरूजस्ता उपलब्ध सार्वजनिक संस्थाहरूमाथि दबावको सिर्जना
- सामुदायिक संस्थागत स्थानहरूमा अस्थायी आवासको उपयोग गर्दा सामुदायिक स्वास्थ्य सम्बन्धी व्यवहारमा देखिने चुनौतीहरू
- मानवीय सहयोगका लागि लक्षित जनसंख्या ।

समष्टिगत उद्देश्य :

- आवास : सुरक्षित तथा आरामदायी बस्ने ठाउँको प्राप्तिका लागि भौतिक एवं प्राथमिक सामाजिक आवश्यकताहरूमा व्यक्ति तथा परिवारहरूको पहुँच सुनिश्चित गर्ने । यथासम्भव यस प्रक्रियामा बढीभन्दा बढी आत्म-निर्भरता तथा आफैं व्यवस्थापन (self-management) लाई समावेश गरिनेछ ।
- शिविर समन्वय तथा शिविर व्यवस्थापन (CCCM)M प्राकृतिक विपद्का कारणले घरबारविहीन बनेका मानिसहरूका निमित्त स्थायी समाधानको खोजीका लागि प्रयत्न गर्नुका साथै विस्थापित व्यक्तिहरूलाई मानव अधिकारको उपभोग गर्न सक्षम पार्नका निमित्त जीवन स्तर उठाई शिविरहरूमा जीवन स्तरमा सुधार ल्याउने ।



 जिल्ला प्रशासन अधिकारी

३	विश्व स्वास्थ्य संगठन	प्रतिनिधि	9852830138
४	युनिसेफ	प्रतिनिधि	9855011838
५	सेभ द चिल्ड्रेन	प्रतिनिधि	9841832786
६	नेपाल रेडक्रस सोसाइटी	सभापति	०३३-५२००९५, ५२०७१९, ९८५२८३००२३
७	सगरमाथा चौधरी आखा अस्पताल	प्रतिनिधि	9852830691
८	आसमान नेपाल	प्रतिनिधि	9842835858
९	वागमती सेवा समाज	प्रतिनिधि	
१०	सुनौलो परिवार नेपाल	प्रतिनिधि	
११	राष्ट्रिय तथा अन्तर्राष्ट्रिय गैह्र सरकारी संघसंस्थाहरू	प्रतिनिधि	

- विपद् सम्बन्धी परिस्थिति : प्रकोपको सम्भावित मानवीय असर (स्वास्थ्य र पोषण)
- चोटपटक, घाइतेहरू, हैजा, औलो, आडा र दादुरा एवं पखालासम्बन्धी रोग, गम्भीर श्वास-प्रश्वास सम्बन्धी सङ्क्रमण, ज्वरो, आखा अथवा छालाका रोग, आखा रातो हुने रोग (conjunctivitis) जस्ता सङ्क्रामक रोगहरूमा वृद्धि, सर्प दशमा वृद्धि
- एचआईभी एड्स तथा क्षयरोग फैलने क्रममा वृद्धि
- स्वास्थ्य क्लिनिकहरू नष्ट हुनु र/अथवा पहाच नहुनु
- औषधी उपचारका उपकरण तथा औषधीको हानि-नोक्सानी
- खाद्य सामग्रीको तीव्र अभावको कारणले गर्दा गम्भीर कुपोषणमा वृद्धि, स्वास्थ्य एवं सामाजिक सेवाहरूमा घट्टो पहाच,
- विपद्को कारणले बढ्दो मानसिक स्वास्थ्य समस्या ।
- COVID-19 को संक्रमणले गर्दा मृत्यु एवं दैनिक जीवनमा नकारात्मक असरहरू वृद्धि

समष्टिगत उद्देश्य :

- जस्तोसुकै आपत्कालीन अवस्था परे तापनि मानव जीवन सुरक्षा तथा कल्याण (human survival and well-being) खास गरी एकदमै जोखिममा रहेका समूहको स्वास्थ्य एवं पोषणसम्बन्धी आवश्यकताहरू पूरा भएका छ कि छैन भनी सुनिश्चित गर्ने ।


 प्रमुख जिल्ला अधिकारी



विशिष्ट उद्देश्य (स्वास्थ्य) :

- COVID-19 भन्नाडोपखाला, हैजा, औलो तथा अन्य पानीजन्य एवं कीटजन्य रोगहरूको पर्याप्त रोकथाम तथा उपचार क्षमता सुनिश्चित गर्नका निमित्त स्वास्थ्य कार्यालयले सहयोग गर्ने
- अरू द्रुत लेखाजोखा (Rapid Assessment) साग एकीकृत गरि स्वास्थ्य तथा पोषण (अवस्था तथा सेवाहरू) को द्रुत सर्वेक्षण क्षमतालाई सुदृढ पार्ने ।
- रोग फैलन गएका खण्डमा सहयोग तथा लेखाजोखाका लागि क्षमता अभिवृद्धि गर्ने ।
- आधारभूत स्वास्थ्य सेवाहरूमा निरन्तर पहुच सुनिश्चित गर्न, स्वास्थ्य शिविरको सञ्चालन गर्न र अर्को निकायमा पठाउने संयन्त्र (Referral Mechanism) को विकास गर्न स्वास्थ्य कार्यालयले स्थानीय तहलाई सहयोग पुऱ्याउने ।

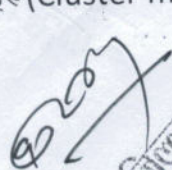
विशिष्ट उद्देश्य (पोषण) :

- COVID-19 को संक्रमण न्यूनीकरण गर्न स्वास्थ्य तथा सुरक्षा सम्बन्धि मापदण्ड/प्रोटोकलको पालना गर्ने गराउने ।
- विस्थापित मानिसहरूका लागि पूरक खाना खुवाउने कार्यक्रम (Supplementary Feeding Programme - SFP) मा पहुचको माध्यमबाट गर्भवती तथा दूध खुवाउने महिला एवं पाच वर्षमुनिका केटाकेटीहरूमा गम्भीर कुपोषणको वृद्धिलाई रोकथाम गर्न स्वास्थ्य कार्यालयले स्थानीय तहलाई सहयोग गर्ने ।
- गम्भीर कुपोषण (Severe Acute Malnutrition - SAM) को उपचार तथा सेवामा निरन्तर पहुच सुनिश्चित गर्न स्वास्थ्य कार्यालयले स्थानीय तहलाई सहयोग गर्ने ।
- निरन्तर स्तनपान सुनिश्चित गर्न र अवाञ्छित स्तनपानका विकल्पहरूको वितरणमा रोक लगाउन स्वास्थ्य कार्यालयले मद्दत गर्ने ।
- भिटामिन ए को वितरण/जूका मार्ने औषधी तथा प्रभावित केटाकेटीहरूका लागि खोपसम्बन्धी गतिविधिहरू सुनिश्चित गर्नका निमित्त स्वास्थ्य कार्यालयले सहयोग गर्ने

मानवीय सहयोग सम्बन्धी न्यूनतम मापदण्ड :

- प्रारम्भिक लेखाजोखा सञ्चालन गरिएकै समयमा स्वास्थ्यसम्बन्धी निगरानी (Health surveillance) शुरु हुन्छ ।
- समुदायको तहमा रोग तथा चोट-पटकको उपचार विद्यमान प्राथमिक स्वास्थ्य केन्द्र प्रणालीको माध्यमबाट, स्वास्थ्य संस्थाहरूमा केही उपचार एवं थोरै संख्यामा गम्भीर बिरामीहरूलाई सिफारिश गरी अन्य केन्द्रहरू (referral centres) मा पठाई आपत्कालीन स्वास्थ्य सेवा कार्यक्रमको कार्यान्वयन गरिनेछ ।
- सिफारिश गरी पठाइने अन्य केन्द्रहरू (referral centres) मा पुग्नका निमित्त बिरामीहरूका लागि उपयुक्त यातायातको प्रवन्ध गरिनेछ ।

४.४ क्षेत्र (Cluster): खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता
नेतृत्व प्रदान गर्ने निकाय(Cluster Leads): खानेपानी तथा सरसफाइ डिभिजन कार्यालय
क्षेत्रगत सदस्यहरू(Cluster members) को सूची :


जिनेता अधिकारी



क्र सं	जिल्लाका क्षेत्रगत साझेदारहरू (Cluster Partners)नाम	सम्पर्क व्यक्ति	टेलिफोन नम्बर र ई-मेल ठेगाना
१	खानेपानी तथा सरसफाई डिभिजन कार्यालय	कार्यालय प्रमुख	०३३५६०१३६, ५६०५१९ 9852832858
२	जिल्ला समन्वय समिति	जि. स. अधिकारी	०३३५२०११६
३	स्थानीय तहहरू	प्रतिनिधि	
४	युनिसेफ	प्रतिनिधि	9855011838
५	सेभ द चिल्ड्रेन	प्रतिनिधि	9841832786
६	नेपाल रेडक्रस सोसाइटी	सभापति	०३३५२००९५, ५२०७१९, ९८५२८३००२३
७	Water Aid	प्रतिनिधि	९८४७२७९७३२
८	गैह सरकारी संस्था महासंघ	प्रतिनिधि	९८४२८२५९४६
९	पत्रकार महासंघ	प्रतिनिधि	९८५२८३०८६७
१०	आसमान नेपाल	प्रतिनिधि	9842835858
११	सवल नेपाल	प्रतिनिधि	9801550038
१२	दलित जनकल्याण यूवा क्लव	प्रतिनिधि	9842851160
१३	श्रृजना सामुदायिक विकास केन्द्र	प्रतिनिधि	9852830384
१४	राष्ट्रिय तथा अन्तर्राष्ट्रिय गैह सरकारी संघसंस्थाहरू	प्रतिनिधि	

विपद् सम्बन्धी परिस्थिति : प्रकोपको सम्भावित मानवीय असर

- बाढीको कारणबाट होचो स्थानमा रहेका क्षेत्रहरूमा सुरक्षित खाने पानीको मुहान् अवरुद्ध हुने गरी इनार/ट्यूबवेलहरू दूषित हुनेछन् र सम्भवतः बाढीमा डुब्नेछन् ।
- वातावरण दूषित हुने गरी शौचालयहरू भरिन सक्दछन् ।
- सुरक्षित पानीको अभाव तथा ढलबाट दूषित वातावरणले गर्दा भन्डो तथा हैजा फैलने जोखिम बढ्नेछ ।
- स्वच्छ खानेपानी तथा सरसफाइका सुविधाहरूमा पहाच आवश्यक हुने विस्थापित परिवारहरूको कुल सङ्ख्या बढ्नेछ ।

समष्टिगत उद्देश्य :

- खानेपानी तथा सर-सफाइसाग सम्बन्धित रोगहरू फैलन नदिन तिनको रोकथाम गर्ने ।

विशिष्ट उद्देश्य :

- विस्थापित समुदायका लागि, खास गरी शिविरमा बस्ने मानिसहरूका लागि सुरक्षित खानेपानी, स्वास्थ्य शिक्षा तथा अस्थायी रूपमा सरसफाइ एवं नुहाउने सुविधाहरूमा पहाच उपलब्ध छ भन्ने कुरा सुनिश्चित गर्ने ।

- प्रभावित मानिसहरूलाई आधारभूत स्वास्थ्य सम्बन्धी सामग्री उपलब्ध गराइएको छ र खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छतासाग सम्बन्धित व्यावहारिक प्रचलनहरूका बारेमा उचित रूपमा जानकारी उपलब्ध गराइएको छ भन्ने कुरा सुनिश्चित गर्ने ।
- सम्पूर्ण उपकरण तथा सुविधा उपलब्ध गराइएका छन् र विस्थापित मानिसहरू बस्ने शिविरहरूमा सफा- सुगन्धर(Cleanliness) कायम गर्न तिनको सशक्तीकरण गरिएको छ भन्ने कुरा सुनिश्चित गर्ने ।


खानेपानी तथा सरसफाइका क्षेत्रमा मानवीय सहयोगका न्यूनतम मापदण्ड :

१. विपदपछि पहिलो हप्तासम्म पाइपद्वारा अथवा जिल्ला सदरमुकामको खानेपानी योजनासाग सम्बन्ध कायम गरी खाने पानी भण्डारण गरिने ट्याङ्कीद्वारा र प्रतिदिन प्रतिव्यक्ति न्यूनतम ५ लीटर पानी उपलब्ध गराउने र पहिलो ४ हप्ताभित्र प्रतिव्यक्ति प्रतिदिन उपलब्ध गराइने पानीको परिमाणलाई १५ लीटर पुऱ्याउने ।
२. शिविरमा बस्ने विस्थापित मानिसहरू तथा घर तथा व्यक्तिगत सम्पत्ति नष्ट भएका व्यक्तिहरूका लागि पानी सक्तलन गर्नका लागि बाल्टीन र पानी शुद्ध गर्नका लागि ३० दिनसम्म खानेपानी शुद्ध गर्ने ट्याब्लेट (Tablets)अथवा वाटर गार्ड (Water guard) उपलब्ध गराउने ।
३. शिविरमा बसोबास गर्ने विस्थापित मानिसहरूका लागि उपयुक्त सरसफाइ एवं महिलाहरूका लागि नुहाउने सुविधाका निमित्त अस्थायी चर्पी (हरेक २० व्यक्तिका लागि एक चर्पी र पहिलो हप्ताभित्र हरेक १० व्यक्तिका लागि एक चर्पीका दरले सोलाई बढाउने गरी) को निर्माण गर्ने ।
४. प्रभावित मानिसहरूलाई स्वच्छता सम्बन्धी किट (kits) वितरण गर्ने र स्वास्थ्य प्रवर्धनसम्बन्धी गतिविधिहरू (पानी शुद्ध पार्ने उचित तरिका र साबुनद्वारा हात धुने) सञ्चलन गर्ने ।
५. एकरूपताका लागि जिल्ला आकस्मिक योजनालाई राष्ट्रिय आकस्मिक योजना संग मेल खाने गरी तयार पार्ने ।

४.५ क्षेत्र (Cluster): वन्दोवस्ति

नेतृत्व प्रदान गर्ने निकाय (Cluster Leads) जिल्ला प्रशासन कार्यालय क्षेत्रगत सदस्यहरू (Cluster members) को सूची :

क्र सं	जिल्लाका क्षेत्रगत साझेदारहरू (Cluster Partners)gfd	सम्पर्क व्यक्ति	टेलिफोन नम्बर र ई-मेल ठेगाना
१	जिल्ला प्रशासन कार्यालय, सिरहा	प्र.जि.अ.	033-520121, 9852837777
२	नेपाली सेना	प्रमुख सेनानी	033-401050, 9863028865
३	नेपाल प्रहरी	प्रहरी उपरीक्षक	033-520005, 9852865555,100
४	सशस्त्र प्रहरी बल	प्रहरी उपरीक्षक	033-520897, 9851272105
५	सडक डिभिजन कार्यालय	प्रतिनिधि	9852886001
६	नेपाल विद्युत प्राधिकरण	प्रतिनिधि	033-520115, 9852822203


 जिल्ला प्रशासन कार्यालय

७	नेपाल टेलिकम	प्रतिनिधि	033-520444 9852832111
८	जल उत्पन्न प्रकोप नियन्त्रण कार्यालय	प्रतिनिधि	033-562238
९	डिभिजन वन कार्यालय	प्रतिनिधि	9852830082
१०	भू संरक्षण कार्यालय	प्रतिनिधि	033-560337 9852833134
११	कमला सिंचाइ डिभिजन	प्रतिनिधि	9841491345
१२	कमला नदी नियन्त्रण आयोजना	प्रतिनिधि	9852075199

विपद् सम्बन्धी परिस्थिति : प्रकोपको सम्भावित मानवीय असर

- सार्वजनिक पूर्वाधारहरू (सडक, पुल, बिद्युत, आपूर्ति, सञ्चार) मा क्षति
- आवास तथा व्यक्तिगत सम्पत्ति अस्थायी रूपमा क्षति, बाल-बालिका, महिला, वृद्ध-वृद्धा तथा फरक क्षमता भएका (अपाङ्ग) मुख्य रूपमा प्रभावित हुने गरी मानिसहरू विस्थापन
- विद्यालयमा कक्षा कोठा, प्रहरीचौकी र स्वास्थ्य केन्द्र जस्ता उपलब्ध सार्वजनिक संस्थाहरूमाथि चाप
- सामुदायिक संस्थागत ठाउँहरूमा अस्थायी आवासमा बसेको समयमा सामुदायिक स्वास्थ्य सम्बन्धी प्रचलनहरूमा देखिएका चुनौती
- आवाससम्बन्धी सहयोग आवश्यक हुने गरी विस्थापित परिवारको सङ्ख्या समष्टिगत उद्देश्य :
- प्रभावित व्यक्तिको जीवन तथा सम्पत्ति, स्वास्थ्य, जोविकोपार्जन तथा उत्पादनका साधनहरू, सांस्कृतिक तथा वातावरणीय सम्पदाको रक्षा गर्ने विशिष्ट उद्देश्य :

- राहत वितरणको लागि आवश्यक यातायातका साधनहरूको परिचालनको सुनिश्चितता गर्ने ।
- अस्थाई बसोबास तथा राहत शिविरहरूमा आवश्यक विजुली तथा टेलिफोनको प्रबन्ध मिलाउने ।
- भत्किएको सडकको पुन निर्माणको सुनिश्चितता गर्ने ।
- अस्थाई पुलहरूको व्यवस्था गर्ने ।
- नदीहरूको नियन्त्रण तथा तटबन्ध निर्माणको सुनिश्चितता गर्ने ।
- सडकहरू मर्मत सम्भार गरि यातायात सुचारु गर्ने प्रबन्ध मिलाउने ।


 प्रमुख जिल्ला अधिकारी



४.६ क्षेत्र (Cluster): शिक्षा
नेतृत्व प्रदान गर्ने निकाय (Cluster Leads) शिक्षा विकास तथा समन्वय इकाई, सिरहा
क्षेत्रगत सदस्यहरू (Cluster members) को सूची :

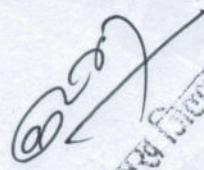
क्र सं	जिल्लाका क्षेत्रगत साभेदारहरू एकैगिकतभच एबचतलभचकनाम	सम्पर्क व्यक्ति	टेलिफोन नम्बर र ई-मेल ठेगाना
१	शिक्षा विकास तथा समन्वय इकाई	इकाई प्रमुख	033-520004 9852831515
२	जिल्ला समन्वय समिति	प्रमुख	०३३५२०११६
३	स्थानीय तह	प्रतिनिधि	
४	युनिसेफ	प्रतिनिधि	9855011838
५	सेभ द चिल्ड्रेन	प्रतिनिधि	9841832786
६	नेपाल रेडक्रस सोसाइटी	सभापति	०३३५२००९५, ५२०७१९, ९८५२८३००२३
७	गैह सरकारी संस्था महासंघ	प्रतिनिधि	९८४२८२५९४६
८	आसमान नेपाल	प्रतिनिधि	9842835858
९	राष्ट्रिय तथा अन्तर्राष्ट्रिय गैह सरकारी संघसंस्थाहरू	प्रतिनिधि	

विपद्सम्बन्धी परिस्थिति : प्रकोपको सम्भावित मानवीय असर (शिक्षा) :

- विद्यालय भवनहरू र शिक्षण/सिकाइका सामग्रीहरूको नष्ट
- शिक्षक/विद्यार्थीहरू हताहत /जनको क्षति
- विद्यालयहरूसम्म पहुँच नहुनु
- विद्यालयमा क्षति हुनाले शिक्षामा अवरोध
- आन्तरिक रूपमा विस्थापितहरूका लागि प्रभावित नभएका विद्यालयहरू आवासको रूपमा परिणत हुन्छन्। आतिथ्य प्रदान गर्ने विद्यालय (Host schools) को पढाइमा अवरोध
- केटाकेटी तथा शिक्षकहरूमा विपद्को मनोवैज्ञानिक असरले गुणस्तरीय सिकाइ एवं सिकने प्रक्रियामाथि प्रभाव पार्छ।

समष्टिगत उद्देश्य :

- विकास गर्न, संरक्षण प्राप्त गर्न र सामान्य अवस्था एवं स्थायित्वमा फर्काउने कार्यको सहजीकरण गर्नका निमित्त विद्यालय जाने उमेरका तथा प्रभावित सम्पूर्ण केटाकेटीहरूको गुणस्तरीय शिक्षामा निरन्तर तथा तत्काल पहुँच सुनिश्चित गर्ने।
- सुरक्षित सिकने वातावरण उपलब्ध गराएर विपद्बाट परेको मनोवैज्ञानिक असरको सामना गर्ने कार्यमा केटाकेटीहरू र शिक्षकहरूलाई मद्दत गर्न योगदान पुऱ्याउने।


प्रमुख जिल्ला अधिकारी



विशिष्ट उद्देश्य :

- प्राकृतिक विपद्बाट प्रभावित विद्यालय जाने उमेरका केटाकेटी तथा शिक्षकहरूलाई गुणस्तरीय शिक्षाको निरन्तरता सुनिश्चित गर्नका लागि र उनीहरूलाई सुरक्षित रूपमा सिकाउने एवं सिक्ने वातावरण उपलब्ध गराउन नेपाल सरकार तथा स्थानीय सरोकारवालाहरूलाई सहयोग उपलब्ध गराउने ।
- प्रभावकारी आपत्कालीन पूर्वतयारी तथा सहयोगलाई सहजीकरण गर्नका निमित्त क्षेत्रगत समूहका सदस्यहरू (Cluster members)का बीचमा प्रभावकारी समन्वय, अनुगमन तथा सूचनाको आदान- प्रदान सुनिश्चित गर्ने
- आपत्कालीन परिस्थितिमा पहिलो सहयोग उपलब्ध गराउने व्यक्तिका रूपमा सरोकारवालाहरूको क्षमता बढाउने
- द्रुत तथा चालू (Rapid and on-going) शिक्षाका लागि लेखाजोखा सञ्चालन गरिन्छ भन्ने कुरा सुनिश्चित गर्ने र आपत्कालीन परिस्थितिमा रहेका केटाकेटीहरूको शिक्षाका निमित्त युनिसेफका प्रमुख प्रतिवद्धताहरू (UNICEF's Core Commitments तय Children in Emergencies for Education) का न्यूनतम मापदण्डबाट निर्देशित भएर उपयुक्त सहयोग कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने ।
- आपत्कालीन परिस्थितिमा सहयोग उपलब्ध गराउनका लागि रणनीतिक साभेदारी तथा अन्य साभेदार/क्षेत्रहरू १ः१ गतिकतभचक० साग सम्बन्धको स्थापना तथा त्यसलाई सुदृढ पार्ने ।

शिक्षामा मानवीय सहयोगसम्बन्धी न्यूनतम मापदण्ड :

- विपद् परेको पहिलो हप्ताभित्र शिक्षासम्बन्धी सुविधा र शिक्षामा संलग्न व्यक्तिहरूका बारेमा द्रुत लेखाजोखा (Rapid Assessment) सञ्चालन गर्ने,
- जिल्ला शिक्षा कार्यालय र स्थानीय क्षेत्रगत सदस्यहरू (Cluster Members) संगको समन्वयमा तथा प्रभावित समुदायहरूसागको परामर्शमा प्रभावित/आन्तरिक रूपमा विस्थापित बाल-बालिकाहरूको शिक्षालाई जारी राख्नका निमित्त तिनका निमित्त अस्थायी रूपमा सिक्ने ठाउा पत्ता लगाउने
- सम्भव भएसम्म यथाशक्य चाडो अर्थात् सिद्धान्तत : पहिलो दुई हप्ताभित्र, न्यूनतम मापदण्ड बमोजिम ६ देखि ८ हप्ताभित्र न्यूनतम पूर्वाधारसहित विद्यालय जाने बाल-बालिकाहरूका निमित्त अस्थायी रूपमा सिक्ने ठाउा तथा स-साना बाल-बालिकाहरूका लागि सुरक्षित ठाउा खडा गर्ने
- विद्यालयहरू पुनः खुला गराएर र शिक्षण-सिकाइका सामग्री उपलब्ध गराएर र अर्ध-संरचनागत (Semi-structured) मनोरञ्जनका सामग्रीको व्यवस्था मिलाएर पढाइ जारी राख्ने र शिक्षक तथा विद्यार्थीहरूको पुनः एकीकरण प्रारम्भ गर्ने

- विद्यालय बाहिर रहेका बाल-बालिकाहरू अस्थायी रूपमा खडा गरिएका सिकने ठाउामा भर्ना गरिएका छन् अथवा तिनको शिक्षाका लागि वैकल्पिक व्यवस्था गरिएको छ भन्ने कुरा सुनिश्चित गर्ने
- पीडित बाल-बालिकाहरूका निमित्त नियमित शिक्षा प्रणालीमा कमश : तिनलाई सम्बन्धित पाउँ लैजाने

वर्तमान अवस्था

- विपद् व्यवस्थापन सम्बन्धी क्रियाकलापहरू विद्यालय स्तरमा न्यून मात्रामा हुनु । विद्यार्थी तथा शिक्षकहरूलाई प्रकोपको समयमा वढी भन्दा वढी परिचालन गर्न नसक्नु
- विद्यालयका भवनहरू प्रकोपको दृष्टीकोणवाट जोखीम रहित नहुनु ।
- परेको वेलामा तुरुन्त प्रकोप व्यवस्थापन सम्बन्धी कार्यमा परिचालन हुने दक्ष जनशक्तिको अभाव ।
- जिल्लामा शिक्षा योजना भित्र प्रकोप व्यवस्थापनलाई प्राथमिकता नदिनु ।

प्रभावकारी अणुक्रिया (Effective Response) को लागि गर्नु पर्ने पूर्वतयारी

- प्रत्येक विद्यालयहरूमा प्रकोप व्यवस्थापन सम्बन्धी सवालहरूलाई विद्यालयको SIP मा सम्बोधन गर्नु पर्ने ।
- विद्यालय स्तरमा प्रकोप व्यवस्थापन सम्बन्धी दक्ष जनशक्तिहरू तयार गर्नु पर्ने ।
- भवन निर्माण सम्बन्धी आचार संहिता (Building Code) लाई पूर्ण रूपमा परिचालन गर्नु पर्ने ।
- प्रत्येक विद्यालयहरूमा प्रकोप व्यवस्थापन औजार (Disaster Kit) र प्राथमिक उपचार वाकस (First Aid Kit) को व्यवस्था गर्नु पर्ने ।
- विद्यालयहरूमा आकस्मिक विपद् जोखीम न्यूनीकरण (Disaster Risk Reducation) कार्यक्रमहरू संचालन गर्नु पर्ने ।

४.७ क्षेत्र (Cluster): संरक्षण

नेतृत्व प्रदान गर्ने निकाय (Cluster Leads) जिल्ला प्रशासन कार्यालय, सिरहा क्षेत्रगत सदस्यहरू (Cluster members) को सूची :

क्र सं	जिल्लाका क्षेत्रगत साभेदारहरू (Cluster Partners)नाम	सम्पर्क व्यक्ति	टेलिफोन नम्बर र ई-मेल ठेगाना
१	जिल्ला प्रशासन कार्यालय	सहायक प्रमुख जिल्ला अधिकारी	
२	स्थानीय तह	प्रतिनिधि	
३	नेपाल प्रहरी	प्रहरी उपरीक्षक	033-520005, 9852865555,100



४	सशस्त्र प्रहरी बल	प्रहरी उपरीक्षक	033-520897, 9851272105
५	युनिसेफ	प्रतिनिधि	9855011838
६	UNFPA	प्रतिनिधि	
७	UNHCR	प्रतिनिधि	
८	सेभ द चिल्ड्रेन	प्रतिनिधि	9841832786
९	नेपाल रेडक्रस सोसाइटी	सभापति	०३३५२००९५, ५२०७१९, ९८५२८३००२३
१०	ओरेक नेपाल	प्रतिनिधि	९८४२८४४६५८
११	महिला मानव अधिकार संजाल	प्रतिनिधि	
१२	दलित जनकल्याण यूवा क्लव	प्रतिनिधि	९८४२८५११६०
१३	समग्र जन उत्थान केन्द्र	प्रतिनिधि	९८५२८३२७७५
१४	समग्र विकास सेवा केन्द्र	प्रतिनिधि	
१५	मुक्ति नेपाल	प्रतिनिधि	९८५२८३२६९७
१६	इन्सेक	प्रतिनिधि	

विपद् सम्बन्धी परिस्थिति : प्रकोपको सम्भावित मानवीय असर (संरक्षण/बाल संरक्षण) :

- जनको क्षति, अनाथहरूको सङ्ख्यामा वृद्धि
- मानिस तथा पाल्तू जनावरहरूको आन्तरिक विस्थापन
- घाइते बाल-बालिका
- विद्यालय बन्द, शैक्षिक अवसरहरूमा अवरोध
- बढ्दो दुरुपयोग र शोषण
- विछोडिएका तथा एकल बाल-बालिका
- सम्भावित मानसिक आघात (Trauma) तथा मनोवैज्ञानिक विपत्ति
- लिङ्गमा आधारित हिंसा (Gender-Based Violence - GBV) को बढ्दो जोखिम
- सामना गर्ने संयन्त्र (Coping mechanism) मा अवरोध
- भेदभाव
- शान्ति सुरक्षाको अभाव तथा सामान्य असुरक्षाको वातावरण
- केही समुदाय अथवा समूहहरूका लागि मानवीय सहयोगमा पहुँच नहुनु अथवा पहुँच अपर्याप्त हुनु

समष्टिगत उद्देश्य :

- बाल-बालिका लगायत जोखिममा रहेका समूहहरूले आपत्कालीन परिस्थितिको कारणबाट उत्पन्न हिंसा, शोषण, दुर्व्यवहार तथा हेलाबाट संरक्षण प्राप्त गर्दछन्।

विशिष्ट उद्देश्य :

१. नेपालका प्राकृतिक विपद् तथा अन्य आपत्कालीन परिस्थितिहरूमा उपलब्ध गराइने सहयोग कार्यक्रमहरूमा जोखिममा रहेका समूहहरूका लागि मानव अधिकार सम्बन्धी कानून, अन्तर्राष्ट्रिय मानवीय कानून तथा राष्ट्रिय कानूनले प्रत्याभूत गरेका (Guaranteed) मौलिक अधिकारहरूको संरक्षण गर्दछन् भन्ने कुरा सुनिश्चित गर्ने
२. जोखिममा रहेका समूहहरूको संरक्षण सुनिश्चित गरी आपत्कालीन सहयोगको न्यायोचित वितरणमा सहयोग उपलब्ध गराउने
३. आपत्कालीन परिस्थितिबाट उत्पन्न हिंसा, शोषण, दुर्व्यवहार तथा हेलाका न्नेजोखिमहरूलाई सम्बोधन गरी प्रकोपबाट प्रभावित मानिसहरूको संरक्षण गर्ने र त्यस्ता दुर्व्यवहारबाट प्रभावित भई जीवित व्यक्तिहरूका लागि सेवासम्बन्धी प्रावधानहरूमा सहयोग उपलब्ध गराउने
४. बाल-मैत्री ठाउँ तथा मनो-सामाजिक परामर्श सम्बन्धी सहयोगको स्थापना गरी सुरक्षित वातावरणमा बाल-बालिका तथा महिला समाउछन् भन्ने कुरा सुनिश्चित गर्ने
५. बिछोड भएका बाल-बालिका, खास गरी पाँच वर्षको उमेरभन्दा मुनिका केटाकेटी तथा किशोरीहरूले पहिचान, दर्ता तथा स्वास्थ्य सम्बन्धी जाँचका बारेमा सहयोग र त्यस्तो सहयोग पछि उपयुक्त सेवा तथा संरक्षणका सुविधा सहित परिवारको खोजी गर्ने कार्यमा सहयोग प्राप्त गर्दछन् भन्ने कुरा सुनिश्चित गर्ने
६. यौन दुर्व्यवहार तथा हिंसाका विरुद्ध तिनको अनुगमन, प्रतिवेदन तथा पैरवी (Advocacy) गर्ने प्रणालीको स्थापना गरी बाल-बालिका तथा महिलाहरूको यौन दुर्व्यवहार तथा शोषणको रोकथाम गर्ने ।

^१ जोखिममा रहेका समूह भनेका त्यस्ता मानिसहरू हुन् जुन विविध प्रकारका आपत्कालीन परिस्थितिहरूमा विभिन्न समस्याको बढ्दो जोखिममा रहेका देखिन्छन् । यस्ता समूह अन्तर्गत महिला, बाल-बालिका, वृद्ध-वृद्धा, तीव्र सामाजिक तिरस्कारको अनुभव गर्ने व्यक्ति (दलित), थुनामा राखिएका व्यक्ति, थुना, अपहरण अथवा हिंसाको निसाना बनाइने जोखिममा रहेका युवा-युवती, एकदमै गरिब मानिस, शरणार्थी, आन्तरिक रूपमा विस्थापित व्यक्ति, असाधारण परिस्थितिका आप्रवासी, पहिलेदेखि नै कडा शारीरिक, स्नायुविक (Neurological) अथवा मानसिक आपत अथवा असन्तुलन भएका मानिसका साथै दीर्घकालीन रोगबाट पीडित व्यक्ति पर्दछन् (IASC Guidelines on Mental Health and Psychosocial Support in Emergency Settings)

संरक्षणमा मानवीय सहयोगको न्यूनतम मापदण्ड :

- प्रभावित जनसमुदायको अधिकारको कुनै पनि उल्लङ्घन, दुर्व्यवहार तथा शोषण अथवा भेदभावको अनुगमन गर्ने र प्रतिवेदन पेश गर्ने संयन्त्रको स्थापना गर्ने अथवा स्थापित संयन्त्रलाई प्रयोगमा ल्याउने ।
- विभिन्न समुदायका सदस्यहरूबाट, विशेषतः अति गरिब तथा पछाडी पारिएका समुहबाट मानवीय सहयोग तथा आधारभूत सेवा सुविधामा समान पहुँच सहयोग पाए नपाएको अनुगमन गर्ने ।
- साभेदारहरूका बीचमा अभिलेख राख्ने तथा दर्ता गर्ने प्रणालीमा एकरूपता सुनिश्चित गर्ने ।
- बाल-मैत्री ठाउँ लगायत बाल-बालिका तथा महिलाहरूका लागि सुरक्षित वातावरणको सिर्जना गर्ने ।


 गृह मन्त्रालय



- शिक्षा तथा संरक्षण सम्बन्धी सहयोग कार्यक्रममा मनो-सामाजिक सहयोगलाई एकीकरण गर्ने ।
- हेरचाह गर्ने व्यक्तिहरूबाट बाल-बालिकाहरू बिछोडिने कार्यको रोकथाममा सहयोग गर्ने ।
- बिछोडिएका तथा परिवार साथ नभएका बाल-बालिकाहरू, खास गरी पाच वर्षको उमेरभन्दा मुनिका बाल-बालिका तथा किशोरीहरूको पहिचान, दर्ता तथा स्वास्थ्य जाचको सहजीकरण गर्ने र खोजी तथा पुनर्मिलनमा संलग्न साभेदारहरूलाई सहयोग उपलब्ध गराउने ।
- परिवारबाट बिछोडिएका तथा साथ नभएका बाल-बालिकाहरू र अन्य जोखिममा परेका समूह जस्तै: परिवार नभएका, बृद्ध, अपाङ्ग तथा दीर्घ रोगबाट पिडित समूहका मानिसहरूलाई हेरचाह तथा संरक्षण प्रदान गर्ने (वास तथा अन्य सेवाको व्यवस्था) ।
- मानवीय सहयोग तथा स्थायी समाधानका बारेमा आन्तरिक रूपमा विस्थापित मानिसहरूलाई नियमित रूपमा सूचनाको प्रवाह भइरहेको छ भन्ने कुरा सुनिश्चित गर्ने
- फिर्ता हुने कार्यक्रम तथा स्थायी समाधानको तर्जुमा गर्ने कार्यमा आन्तरिक रूपमा विस्थापित व्यक्तिहरूलाई संलग्न बनाउन प्रयास गर्ने ।
- शिविर तथा पुनर्वासका क्षेत्रहरूमा पर्याप्त सुरक्षाका लागि पैरवी (Advocacy) गर्ने

४.८ क्षेत्र (Cluster): खाद्य सुरक्षा

नेतृत्व प्रदान गर्ने निकाय (Cluster Leads)M कृषि ज्ञान केन्द्र/पशु सेवा विज्ञान केन्द्र
क्षेत्रगत सदस्यहरू (Cluster members) को सूची :

क्र सं	जिल्लाका क्षेत्रगत साभेदारहरू (Cluster Partners) नाम	सम्पर्क व्यक्ति	टेलिफोन नम्बर र ई-मेल ठेगाना
१	कृषि ज्ञान केन्द्र	प्रमुख	9852820765
२	पशु सेवा विज्ञान केन्द्र	प्रमुख	9852834801
३	भूमिगत जलश्रोत तथा सिंचाइ विकास डिभिजन	प्रतिनिधि	9854030874
४	नेपाल पाराभेट एण्ड लाइभ स्टक एसोसिएशन	प्रतिनिधि	
५	WFP	प्रतिनिधि	9842023799
६	FAO	प्रतिनिधि	
७	केयर नेपाल	प्रतिनिधि	
८	कृषक महासंघ	प्रतिनिधि	

विपद् सम्बन्धी परिस्थिति : प्रकोपको सम्भावित असर

- खेतीयोग्य जमीन नष्ट तथा डुवान एवं कटान
- घर भित्रयाउने वालीनालीहरूको क्षति



- खाधान्न एवं फलफूलको अभावमा भोकमरीको अवस्था
 - पशु पंक्षीहरूमा विभिन्न किसिमको रोग देखा पर्नु तथा पशु हरु मर्नु, पानीमा वग्न ।
- समष्टिगत उद्देश्य :
- कृषि तथा पशु पंक्षीमा आधारित परिवारहरूको जीवनलाई समान्य बनाउनु ।
 - पीडित परिवारहरूलाई आत्मनिर्भरता बनाउन पहल र सहयोग गर्ने ।

५. आपत्कालीन प्रतिकार्य योजना :

५.१ मनसुन पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना :

नेपालको सात प्रदेशहरू मध्ये मधेश प्रदेश अन्तर्गत रहेका आठ जिल्लाहरू मध्ये सिरहा जिल्ला पूर्वबाट दोश्रो जिल्लाको रूपमा पूर्व दक्षिण भुभागमा अवस्थित तराईको एक जिल्ला हो । यसको पूर्वमा सप्तरी, पश्चिममा धनुषा, उत्तरमा उदयपुर र दक्षिणमा भारतको विहार राज्यको मधुवनी जिल्ला पर्दछ । यो जिल्ला ८६°६' पूर्वी देशान्तर देखि ८६°२६' पूर्वी देशान्तर र २६°३३' उत्तरी अक्षांश देखि २६°५५' उत्तरी अक्षांश भित्र अवस्थित रहेको छ । यसको उचाई समुन्द्र सतह देखि ७६ मिटर (२४९.२८ फिट) देखि ८८५ मिटर (२९०३ फिट) सम्म रहेको छ । यहाँ वर्षा औसत १४६७ देखि १५५९ मिलिलिटरसम्म (८० प्रतिशत मनसुनी वर्ष गृष्म ऋतुमा) हुने गर्दछ । यस जिल्लामा कमला, घुर्मी, बलान, मैनावती, खुट्टी, गागन, सहजा, बतहा, जिवा, भेडवा, डिम्मा प्रमुख नदीहरू रहेको छ । विगतको तथ्यांकहरू र यस वर्ष मनसुनबाट हुन सक्ने प्रभाव सम्बन्धी विभिन्न निकायहरू एवं नेपाल जल तथा मौसम विज्ञान विभाग समेतको प्रक्षेपण/पूर्वानुमानलाई आधार मान्दै सिरहा जिल्लामा रहेका कूल १२३५३६ घरधुरीहरू मध्ये २०००० घरधुरीका लगभग १००००० जना प्रभावित हुन सक्ने अनुमान गरिएको छ ।

वर्षायाममा सम्भावित बाढी, पहिरो, डुवान, हावाहुरी, चट्याँ, सर्पदंश जस्ता प्रकोपहरूका कारण यस जिल्लामा प्रत्येक वर्ष ठुलो जनधनको क्षति हुने गरेको हुदा क्षतिलाई न्यूनिकरण गर्न विपद् व्यवस्थापनका क्षेत्रमा कार्य गर्ने जिल्ला भित्रका सबै सरकारी निकाय तथा गैह्र सरकारी संघसंस्थाहरूले मनसुन विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना बनाई तयारी अवस्थामा रहने आवश्यकता देखिएकोमा यस अघि हुदै आएका कामलाई समेत समेटी मिति २०७९ जेष्ठ १६ गतेका दिन जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिको बैठक वसी मनसुन पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना २०७९ लाई स्वीकृति गरी कार्यान्वयनमा ल्याउने निर्णय गरियो । विपद् जोखिम न्यूनिकरण, पूर्व तयारी, खोज तथा उद्धार र राहत लगायतको कार्यहरू यसै कार्ययोजना अनुसार सम्बन्धित निकायहरूले गर्ने समेत निर्णय गरियो ।

प्रमुख जिल्ला अधिकारी,

कार्य योजना

१) बाढीबाट विगतमा भएको क्षतिको विवरण : (वि.सं.०५९ देखि २०७६ सम्मको बाढीको तुलनात्मक अध्ययन) :

सिरहा जिल्लामा बाढीबाट बढी प्रभावित हुने भएकोले बाढीलाई प्रमुख प्राथमिकता दिई विगतमा ठुलो रूपमा आएको बाढीपहिरोको तथ्याक्तलाई आधार मानी योजना तर्जुमाको पूर्वानुमानको लागि तपसील अनुसारको तथ्याक्त प्रस्तुत गरिएको छ ।

क्र.सं.	विवरण	२०५९	२०६१	२०६४	२०७१	२०७४	२०७६
१	प्रकोप भएको समय	२०५९ श्रावण ५ देखी ७ सम्मको अविरल वर्षाको पानी र बाढीबाट	२०६१ आषाढ २२ देखी २८ सम्मको अविरल वर्षाको पानी र बाढीबाट	२०६४ श्रावण १ देखी १६ सम्मको अविरल वर्षाको पानी र बाढीबाट	२०७१ श्रावण २८ र २९ गतेको अविरल वर्षा र बाढीबाट	२०७४ श्रावण २७ देखी ३० गते सम्मको अविरल वर्षा र बाढीबाट	२०७६ आषाढ २५ देखि २९ गते सम्मको अविरल वर्षा र बाढीबाट
२	प्रभावित गा.पा./ न.पा.	३४ गा.वि.स.र २ न.पा.	७० गा.वि.स.र २ न.पा.	८१ गा.वि.स.र २ न.पा.	१ न.पा. र ८ गा.वि.स.	९ गा.पा. र ८ न.पा.	७ गा.पा. र ७ न.पा.
३	मृत्यु	१ जना	११ जना	४ जना	२ जना		६ जना
४	घाइते	५ जना	३३ जना	१५ जना	७ जना		३२ जना
५	पूर्ण रूपमा प्रभावित घर परिवार	१,०९५ परिवार	२,७११ परिवार	४,२८६ परिवार	६७ परिवार	१६२९ परिवार	४५२८ परिवार
६	आंशिक रूपमा प्रभावित घर परिवार	२,२२० परिवार	७,२८२ परिवार	५,७१८ परिवार	१३२ परिवार	३८५३ परिवार	७९९७ परिवार
७	कूल प्रभावित घर परिवार	३,३१५ परिवार	९,९९३ परिवार	१०,००४ परिवार	१९९ परिवार	५४८२ परिवार	१२५२५ परिवार
८	प्रभावित जनसंख्या	१८,७२९ जना	५७,२८९ जना	५७,०३७ जना	११९५ जना	५८००० जना	६२२४९ जना
९	जग्गाको अन्दाजी क्षति	३० हजार विगहा	५० हजार विगहा	५० हजार विगहा	२० हजार विगहा	५० हजार विगहा	५० हजार विगहा
१०	क्षतिको कूल अनुमानित रकम	रु. ७ करोड	रु. १० करोड	रु. १० करोड	१ करोड ४७ लाख	५० करोड	५० करोड

उल्लेखित विवरण बाहेक सडक, विद्यालय, सामाजिक संरचनाहरू, स्वास्थ्य संस्थाहरू, कुलोकुलेसो, पुलपुलेसो, तटबन्ध, व्यक्तिगत घरहरू, खानेपानीका साधनहरू, सरकारी तथा गैर



सरकारी संस्थाका घरहरूको क्षति हुनुको साथै विभिन्न किसिमका पानी जन्य तथा सरुवा रोगहरू समेत देखा परेको थियो ।

२) कार्य योजना

सि.नं.	क्रियाकलाप	जिम्मेवार निकाय	सहयोगी निकाय	समय	कै.
१	<ul style="list-style-type: none"> जल तथा मौसम विज्ञान विभागबाट मौसम पूर्व सूचना लिई जिल्ला भित्रका सरोकारवाला एवं पालिकाहरूमा जानकारी दिने । बाढी/पहिरो तथा डुवानको जोखिममा रहेका वस्तीहरूको पहिचान गरी पूर्वसूचना दिने र सुरक्षित रहन संचार माध्यममा प्रचार प्रसार गरी सुरक्षित तुल्याउने । 	<ul style="list-style-type: none"> जिल्ला आपत्कालिन कार्य संचालन केन्द्र जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति 	<ul style="list-style-type: none"> गृह मन्त्रालय राष्ट्रिय विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन प्राधिकरण आन्तरिक मामिला तथा कानून मन्त्रालय जल तथा मौसम विज्ञान विभाग जिल्ला सुरक्षा समिति नेपाल रेडक्रस सोसाइटी गैह्र सरकारी संघसंस्थाहरू संचार सेवा प्रदायक संस्थाहरू आम संचार 	<ul style="list-style-type: none"> मनसुन अवधी भरी र निरन्तर 	
२	<ul style="list-style-type: none"> बाढी/पहिरो तथा डुवानको जोखिममा रहेका वस्तीहरूको पहिचान गरी पूर्वसूचना दिने र सुरक्षित रहन संचार माध्यममा प्रचार प्रसार गरी सुरक्षित तुल्याउने । सुरक्षित स्थानहरूको पहिचान गरि राख्ने र परेको वेलासाथ पीडितहरूलाई सुरक्षित साथ राख्ने व्यवस्था मिलाउने । प्रकोप पीडितहरूको खोज तथा उद्धार र तथ्यांक संकलन गरि राहत, आपत्कालिन आश्रय स्थल, पुनर्स्थापन/पुर्ननिर्माण, छाद्य सुरक्षा 	<ul style="list-style-type: none"> जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति 	<ul style="list-style-type: none"> गृह मन्त्रालय रक्षा मन्त्रालय राष्ट्रिय विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन प्राधिकरण आन्तरिक मामिला तथा कानून मन्त्रालय रम्पुगडापरिक्षेत्र स्थानीय सुरक्षा निकायहरू नेपाल रेडक्रस सोसाइटी गैह्र सरकारी संघसंस्थाहरू संचार सेवा प्रदायक संस्थाहरू आम संचार 	<ul style="list-style-type: none"> मनसुन अवधी भरी र निरन्तर 	

१००
जिल्ला आधिकारी

	<p>र पुनर्लाभका गतिविधिहरू आवश्यकता अनुसार संचालन गर्ने । सबै सरोकारवालाहरूसँग समन्वय र सहकार्य गर्ने ।</p> <ul style="list-style-type: none"> • आवश्यक थप सहयोगको लागि समन्वय गरि सहयोग उपलब्ध गराउने । • बाढी आएको समयमा नदीनालामा माछा मार्ने, पौडी खेल्ने, काठ/दाउरा संकलन गर्ने जस्ता कार्यलाई निषेध गर्ने । 			
३	<ul style="list-style-type: none"> • इक्वीपमेण्ट सहितको आवश्यक न्यूनतम सामग्री सहित खोज तथा उद्धार कार्यमा खटिन तयारी अवस्थामा रहने र आवश्यकता अनुसार परिचालन हुने । • मनसुनबाट उत्पन्न हुन सक्ने बाढी, पहिरो जस्ता विपद्लाई मध्यनजर गरि आफ्नो कार्यक्षेत्र भित्र पर्ने सम्भावित जोखिम मुक्त स्थानहरूको अध्ययन एवं पहिचान गरि सोही अनुसार जनशक्ति तथा आवश्यक उद्धार उपकरणहरू तयारी हालतमा राख्ने । • खोज तथा उद्धारको लागि थप सहयोगको आवश्यक परेको खण्डमा आफ्नो माथिल्लो निकायहरूमा समन्वय गरि थप सहयोग जुटाउन 	<ul style="list-style-type: none"> • नेपाली सेना, नेपाल प्रहरी, सशस्त्र प्रहरी बल • सडक डिभिजन कार्यालय • तटवन्धसाग सम्बन्धित निकाय • स्थानीय तह 	<ul style="list-style-type: none"> • गृह मन्त्रालय • रक्षा मन्त्रालय • राष्ट्रिय विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन प्राधिकरण • भौतिक पूर्वाधार तथा यातायात मन्त्रालय • संघीय मामिला तथा सामान्य प्रशासन मन्त्रालय • आन्तरिक मामिला तथा योजना मन्त्रालय • प्रदेश सरकार, भौतिक पूर्वाधार विकास मन्त्रालय • जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति • नेपाल रेडक्रस सोसाइटी • निर्माण/यातायात/ढुवानी/संघ/उद्योग बाणिज्य संघ 	<p style="text-align: center;">मनसुन अवधी भरी निरन्तर</p>

	<p>पहल गर्ने ।</p> <ul style="list-style-type: none"> • आ-आफ्ना आवश्यक Heavy Equipment आवश्यक पर्नासाथ प्रयोगमा ल्याउन मिल्ने र सकिने गरी रणनीतिक स्थानमा राख्ने । • District Emergency Operation Center (DEOC) र Local Emergency Operation Center लाई Alert Phase मा राख्ने । 	<ul style="list-style-type: none"> • जिल्ला प्रशासन कार्यालय • स्थानीय तह 	<ul style="list-style-type: none"> • जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति • जिल्ला सुरक्षा समिति • आम संचार 	<p>मनसुन अवधी भरी निरन्तर</p>
५	<ul style="list-style-type: none"> • खोज, उद्धार तथा राहत सामग्रीहरूको पूर्व भण्डारण गर्ने । • खोज, उद्धार तथा राहत सामग्रीहरू उचित भण्डारणको अनुगमन गर्ने र जिल्ला एवं स्थानीय स्तरमा भण्डारणको व्यवस्था मिलाउने । 	<ul style="list-style-type: none"> • जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति • स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति 	<ul style="list-style-type: none"> • गृह मन्त्रालय • राष्ट्रिय विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन प्राधिकरण • उद्योग, वाणिज्य तथा आपूर्ति मन्त्रालय • आन्तरिक मामिला तथा कानून मन्त्रालय • प्रदेश सरकार, उद्योग पर्यटन, वन तथा वातावरण मन्त्रालय • खाद्य व्यवस्थापन तथा व्यापार कम्पनि लि. • साल्ट ट्रेडिङ्ग कर्पोरेशन • नेशनल ट्रेडिङ्ग कर्पोरेशन • घरेलु तथा साना उद्योग कार्यालय • नेपाल रेडक्रस सोसाइटी • उद्योग वाणिज्य संघ • Cluster Co-leads 	<p>निरन्तर</p>
६.	<ul style="list-style-type: none"> • Disaster Preparedness & Response Plan (DPRP) तयारी तथा अद्यावधिक गर्ने । 	<ul style="list-style-type: none"> • जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति • स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति 	<ul style="list-style-type: none"> • गृह मन्त्रालय • राष्ट्रिय विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन प्राधिकरण • आन्तरिक मामिला तथा कानून मन्त्रालय • सबै सरोकारवालाहरू 	<p>निरन्तर</p>


जिल्ला अधिकारी

७	<ul style="list-style-type: none"> • विपद् व्यवस्थापन कोषहरूमा न्यूनतम रकम राख्ने । 	<ul style="list-style-type: none"> • अगुवा सहयोगी संस्था (DLSA) • जिल्ला प्रशासन कार्यालय • स्थानीय तह 	<ul style="list-style-type: none"> • गृह मन्त्रालय • राष्ट्रिय विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन प्राधिकरण • आन्तरिक मामिला तथा कानून मन्त्रालय • जलश्रोत तथा सिंचाई विभाग • भौतिक पूर्वाधार मन्त्रालय • प्रदेश सरकार, भौतिक पूर्वाधार विकास मन्त्रालय • प्रदेश सरकार, भू तथा जलाधार व्यवस्थापन कार्यालय 	निरन्तर
८	<ul style="list-style-type: none"> • मनसुन अगावै आवश्यक तटबन्ध निर्माण गरी बाढीको जोखिम न्यूनीकरण गर्ने । • वर्षाको समयमा तटबन्ध टुटेमा तत्काल निर्माण गर्ने गरी तयारी अवस्थामा रहने । • मनसुन अगावै बाढीघाटोहरूको मर्मत सम्भार गरी आवतजावत सुचारु गर्ने र वर्षाको समयमा सडक भत्के/टुटेमा तत्काल आवागमन सहज गर्न तयारी अवस्थामा वस्ने । • सडक बाढी निर्माण कार्य गर्दा सडक बाढी छेउमा खनिएको खान्डो अनिवार्य रुपमा पूर्ण लगाउने । • विद्यालय, सार्वजनिक तथा नीजि पोखरीहरूबाट हुन सक्ने सम्भावित जोखिम हुन नदिने गरि व्यवस्था मिलाउने । 	<ul style="list-style-type: none"> • स्थानीय तह • सडक डिभिजन कार्यालय • तटबन्धसाग सम्बन्धित निकाय • कमला नदी नियन्त्रण आयोजना • जल उत्पन्न प्रकोप नियन्त्रण कार्यालय • जलश्रोत तथा सिंचाई विकाश डिभिजन • भू तथा जलाधार व्यवस्थापन कार्यालय • कमला नदी नियन्त्रण आयोजना • कमला सिंचाई डिभिजन • हुलाकी राजमार्ग निर्देशनालय 	<ul style="list-style-type: none"> • गृह मन्त्रालय • राष्ट्रिय विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन प्राधिकरण • आन्तरिक मामिला तथा कानून मन्त्रालय • जलश्रोत तथा सिंचाई विभाग • भौतिक पूर्वाधार मन्त्रालय • प्रदेश सरकार, भौतिक पूर्वाधार विकास मन्त्रालय • प्रदेश सरकार, भू तथा जलाधार व्यवस्थापन कार्यालय 	निरन्तर



प्रमुख जिल्ला अधिकारी

	स्थानीय तह	निरन्तर	
९	<ul style="list-style-type: none"> स्थानीय स्वयम् सेवक समूह गठन र परिचालन गर्ने । स्थानीयस्तरमा विपद् व्यवस्थापन, प्राथमिक उपचार सम्बन्धि कम्तिमा २५/२५ जनाको दरले दक्ष जनशक्तिहरू तयारी गर्ने र आवश्यकता अनुसार परिचालन गर्ने । 	<ul style="list-style-type: none"> जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति जिल्ला सुरक्षा समिति स्थानीय तह स्थित स्वास्थ्य कार्यालय सरकारी/नीजि/समुदायिक/सहकारी अस्पताल तथा स्वास्थ्य संस्था शर्पदेश उपचार केन्द्रहरू 	<ul style="list-style-type: none"> जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति नेपाल रेडक्रस सोसाइटी NGOs, Federation राजनैतिक दल गैह सरकारी संघसंस्थाहरू
१०	<ul style="list-style-type: none"> महामारी फैलन नदिन र स्वास्थ्य सेवा प्रवाह गर्न सतर्कता अपनाउदै जनशक्ति, औषधी/औजारको पूर्व भण्डारण लगायत आवश्यक तयारी अवस्थामा रहने । एम्बुलेन्सहरू तयारी अवस्थामा राख्ने र परिचालनको व्यवस्थापन गर्ने । शर्पदेश उपचारको लागि आवश्यक औषधीको भण्डारण लगायत आवश्यक तयारी अवस्थामा रहने । 	<ul style="list-style-type: none"> गृह मन्त्रालय राष्ट्रिय विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन प्राधिकरण स्वास्थ्य तथा जनसंख्या मन्त्रालय र संवद्ध निकायहरू प्रदेश सरकार, सामाजिक विकास मन्त्रालय राष्ट्रिय जनस्वास्थ्य प्रयोगशाला WHO नेपाल रेडक्रस सोसाइटी औषधी व्यवसायी संघ उद्योग बाणिज्य संघ अन्य संवद्ध संघसंस्था 	<ul style="list-style-type: none"> खानेपानी तथा सरसफाइ मन्त्रालय प्रदेश सरकार, भौतिक पूर्वाधार विकास मन्त्रालय जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति खानेपानी तथा सरसफाइ डिभिजन कार्यालय UNICEF नेपाल रेडक्रस सोसाइटी
११	<ul style="list-style-type: none"> विस्थापित समुदायका लागि, खास गरी शिविरमा बस्ने मानिसहरूका लागि सुरक्षित खानेपानी, स्वास्थ्य शिक्षा तथा सरसफाइ एवं नुहाउने सुविधाहरूमा पहुँचको सुनिश्चितता गर्ने । प्रभावित समुदायहरूमा खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता सम्बन्धि 	<ul style="list-style-type: none"> स्थानीय तह खानेपानी सरसफाइ डिभिजन कार्यालय 	


 जिल्ला अधिकारी

	<p>सेवाहरू(सुरक्षित खानेपानी, शौचालय, सानेटोरी प्याड, साबुन, आदी) उपलब्ध गराउन सुनिश्चितता गर्ने ।</p>		<ul style="list-style-type: none"> • अन्य संवद्ध संघसंस्था 	
<p>१२</p>	<ul style="list-style-type: none"> • नेपाल रेडक्रस सोसाइटीले राहत सामग्रीहरूक भण्डारण, जनशक्ति परिचालन सहित तयार गरेको कार्ययोजना समन्वयात्मक रूपले कार्यान्वयन गर्ने । 	<ul style="list-style-type: none"> • नेपाल रेडक्रस सोसाइटी 	<ul style="list-style-type: none"> • गृह मन्त्रालय • राष्ट्रिय विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन प्राधिकरण • स्वास्थ्य तथा जनसंख्या मन्त्रालय • आन्तरिक मामिला तथा कानून मन्त्रालय • नेपाल रेडक्रस सोसाइटी केन्द्र /IFRC • UN-HABITAT/UNICEF/LWR • जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति • जिल्ला सुरक्षा समिति • स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति • अन्य संवद्ध संघसंस्था 	<p style="text-align: center;">निरन्तर</p>
<p>१३</p>	<ul style="list-style-type: none"> • कृषि तथा पशुपालनमा पर्न सक्ने प्रभावहरूको पूर्वानुमान गरि तत्सम्बन्धि सतर्कता अपनाउदै जनशक्ति, औषधी/औजार, दाना, बिउविजन, भ्याक्सिन तथा अन्य आवश्यक सामग्रीहरूको भण्डारण लगायत आवश्यकता अनुसार तयारी अवस्थामा रहि परिचालनको व्यवस्था मिलाउने । 	<ul style="list-style-type: none"> • स्थानीय तह • कृषि ज्ञान केन्द्र • जिल्ला पशु सेवा विज्ञान केन्द्र 	<ul style="list-style-type: none"> • कृषि तथा पशुपंक्षी मन्त्रालय • प्रदेश सरकार, भूमि व्यवस्था, कृषि तथा सहकारी मन्त्रालय • जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति • प्रधानमन्त्री कृषि आधुनिकीकरण परियोजना • वाली संरक्षण प्रयोगशाला • मतस्य विकास केन्द्र • WFP • उद्योग बाणिज्य संघ • औषधी व्यवसाय 	<p style="text-align: center;">मनसुन अवधी भरी निरन्तर</p>
<p>१४</p>	<ul style="list-style-type: none"> • विपद्बाट विस्थापितका लागि खाद्यान्न, सरसफाइ र अस्थायी 	<ul style="list-style-type: none"> • स्थानीय तह 	<ul style="list-style-type: none"> • गृह मन्त्रालय • राष्ट्रिय विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा 	<p style="text-align: center;">मनसुन अवधी</p>



	आवास तथा औषधोपचारको प्रबन्ध मिलाउने ।	शहरी विकास तथा भवन निर्माण कार्यालय/आयोजना नेपाल रेडक्रस सोसाइटी	व्यवस्थापन प्राधिकरण संघिय मामिला तथा सामान्य प्रशासन मन्त्रालय आन्तरिक मामिला तथा कानून मन्त्रालय जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति शिक्षा विकास तथा समन्वय इकाई नेपाल रेडक्रस सोसाइटी WFP/UNICEF/FAO/IFRC विकास सार्फेदार संघसंस्थाहरू गृह मन्त्रालय राष्ट्रिय विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन प्राधिकरण शहरी विकास मन्त्रालय प्रदेश सरकार, भौतिक पूर्वाधार विकास मन्त्रालय International Organization for Migration (IOM) जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति Shelter Cluster	भरी निरन्तर
१५	<ul style="list-style-type: none"> • विपद्को समयमा आवश्यक हुने Camp Management को लागि प्राविधिक सहयोग प्रदान गर्ने । • Design, Camp Layout आदि Emergency Shelter बनाउन प्राविधिक सहयोग गर्ने । • Shelter Kits को व्यवस्था गर्ने । • मानवीय आवश्यकताहरू Camp मा व्यवस्था गर्ने । जस्तै : Hospital, School, Security, Utilities आदि । 	<ul style="list-style-type: none"> • गृह मन्त्रालय • राष्ट्रिय विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन प्राधिकरण • संघिय मामिला तथा सामान्य प्रशासन मन्त्रालय • आन्तरिक मामिला तथा कानून मन्त्रालय • जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति • WFP/FAO 	<ul style="list-style-type: none"> • गृह मन्त्रालय • राष्ट्रिय विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन प्राधिकरण • संघिय मामिला तथा सामान्य प्रशासन मन्त्रालय • आन्तरिक मामिला तथा कानून मन्त्रालय • जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति • WFP/FAO 	निरन्तर
१६	<ul style="list-style-type: none"> • कामका लागि नगद/खाद्यान्न कार्यक्रम संचालन गर्ने 	<ul style="list-style-type: none"> • स्थानीय तह 		निरन्तर

(Signature)
अधिकारी

	<ul style="list-style-type: none"> अत्यावश्यक वस्तुका रुपमा रहेका पेट्रोलिय पदार्थहरू, एल.पि.ग्यास, नून तथा खाद्य पदार्थको अतिरिक्त मौज्जात व्यवस्थापन गर्ने । आपत्कालिन व्यवस्थाका सम्बन्धमा नियमित सूचना प्राप्ति श्रोतसाधन र जनशक्ति व्यवस्थापन र भइरहेका कार्यहरूका सम्बन्धमा अन्य सरोकारवाला निकायहरूसँग नियमितरुपमा समन्वय र सहकार्य गर्ने । 	<ul style="list-style-type: none"> जिल्ला समिति स्थानीय समिति 	<ul style="list-style-type: none"> विपद् व्यवस्थापन विपद् व्यवस्थापन 	<ul style="list-style-type: none"> नेपाल रेडक्रस सोसाइटी विकास साभेदार संघसंस्थाहरू बैंकिङ क्षेत्र गृह मन्त्रालय राष्ट्रिय विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन प्राधिकरण उद्योग, वाणिज्य तथा आपूर्ति मन्त्रालय आन्तरिक मामिला तथा कानून मन्त्रालय प्रदेश सरकार, उद्योग पर्यटन, वन तथा वातावरण मन्त्रालय खाद्य व्यवस्थापन तथा व्यापार कम्पनि लि. साल्ट ट्रेडिङ कर्पोरेशन नेशनल ट्रेडिङ कर्पोरेशन घरेलु तथा साना उद्योग कार्यालय नेपाल रेडक्रस सोसाइटी उद्योग वाणिज्य संघ Cluster Co-leads 	
१७		<ul style="list-style-type: none"> स्थानीय तह शिक्षा विकास तथा समन्वय इकाई 	<ul style="list-style-type: none"> शिक्षा विज्ञान तथा प्रविधि मन्त्रालय प्रदेश सरकार, सामाजिक विकास मन्त्रालय UNICEF / Save the children जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति Education Cluster सदस्यहरू 	निरन्तर	
१८	<ul style="list-style-type: none"> बाढीको समयमा र बाढी गए पश्चात् विद्यालयहरू सुचारु गर्न शैक्षिक सामग्री, वैकल्पिक कक्षा संचालन, विद्यालयहरूको मर्मत सम्भार, विद्यालय सम्मको पहुच लगायत शिक्षामा पर्न सक्ने प्रभावहरू कम गर्न स्थानीय स्तरमा योजना बनाई कार्यान्वयनमा ल्याउने । 	<ul style="list-style-type: none"> स्थानीय तह जिल्ला स्तरीय संरक्षण विशेषगत् क्षेत्र समन्वय समिति 	<ul style="list-style-type: none"> राष्ट्रिय विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन प्राधिकरण महिला, बालबालिका तथा ज्येष्ठ 	निरन्तर	
१९	<ul style="list-style-type: none"> विपद्मा पर्दा जहिले महिलाको मर्यादा पहिले भन्ने अभियान अनुसार विपद्को समयमा विशेष 			निरन्तर	



नेपाल सरकार
गृह मन्त्रालय
जिल्ला प्रशासन विभाग

	हेरचाहको आवश्यकता पर्ने सुत्केरी, गर्भवती, अपाङ्गता भएका, ज्येष्ठ नागरिक, महिला तथा किशोरीको लागि आवश्यक सामग्री तयारी अवस्थामा राख्ने । (Dignity Kit, किशोरी किट, Hygiene Kit & Baby pack, Blanket, IEC Materials) • लैङ्गिक हिसा रोकथाम, बेचविखन विरुद्ध र मनोसमाजिक सेवा, सूचना तथा सञ्चार सम्बन्धी सामग्री व्यवस्थापन र तत्सम्बन्धि सेवा प्रवाहको सुनिश्चितता गर्ने ।		नागरिक मन्त्रालय/विभाग प्रदेश सरकार, सामाजिक विकास मन्त्रालय • जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति • UNFPA, UNICEF, WNHCR रेडक्रस • जिल्लामा कार्यरत अन्य राष्ट्रिय तथा अन्तर्राष्ट्रिय संघसंस्थाहरु	
२०	• चुरे संरक्षणको लागि गर्नु पर्ने कार्यहरु तत्काल गर्ने र बाढीको समयमा चुरे संरक्षणको लागि गर्नु पर्ने कार्यहरु गर्न तयारी अवस्थामा रहने ।	• डिभिजन वन कार्यालय • भू तथा जलाधार संरक्षण कार्यालय	• वन तथा वातावरण मन्त्रालय • प्रदेश सरकार, उद्योग, पर्यटन, वन तथा वातावरण मन्त्रालय • जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति • स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति • उर्जा, जलश्रोत तथा सिंचाइ मन्त्रालय • प्रदेश स्तरीय संबद्ध मन्त्रालय • स्थानीय तह	निरन्तर
२१	• प्रभावित क्षेत्रहरुमा विद्युत सेवा सुचारु राख्न मर्मत सम्भार तथा सेवामा निरन्तरता दिने कार्यहरु गर्न तयारी अवस्थामा रहने ।	• नेपाल विद्युत प्राधिकरण		
२२	• प्रभावित क्षेत्रहरुमा संचार सेवा सुचारु राख्न मर्मत सम्भार तथा सेवामा निरन्तरता दिने कार्यहरु गर्न तयारी अवस्थामा रहने ।	• नेपाल टेलिकम	• संचार तथा सूचना प्रविधि मन्त्रालय • प्रदेश स्तरीय संबद्ध मन्त्रालय • स्थानीय तह	

प्रमुख जिल्ला अधिकारी,

पुनश्च : जिल्ला भित्रका सुरक्षा निकायहरु र विपद्साग सरोकार भएका सरकारी कार्यालय तथा संघसंस्थाहरुले आफ्नो सेवासाग सम्बन्धित विपद् पूर्व तयारी तथा प्रतिकार्य योजनाको साथसाथै मनसुन पूर्व तयारी तथा प्रतिकार्य योजना बनाई कार्यान्वयनमा ल्याउने ।

३) साभेदारहरुको क्षमता र सहयोगको आंकलन

क) नेपाली सेनासँग उपलब्ध रहेको उद्धार तथा खोज सामग्रीहरुको विवरण :

क्र.स.	सामानको विवरण	ईकाई	संख्या	साबुत	बेसाबुत	जम्मा	कैफियत
१.	वाटर प्रुफ ज्याकेट	गोटा	८०	८०		८०	
२.	सेफ्टी हेल्मेट	गोटा	२२	२२		२२	
३.	सेफ्टी भेष्ट	गोटा	२२	७	१५	२२	
४.	ओ.वि.एम. कम्प्लिट	सेट	१	१		१	
५.	रबर बोट कम्प्लिट सेट	सेट	१	१		१	
६.	फायर एक्सटिङ्ग गुईसर (५ के.जी.)	गोटा	३	३		३	
७.	लाईफ बोरियरिङ्ग	गोटा	१०	१०	३	१०	
८.	क्रोवार ६० से.मि.	गोटा	५	५		५	
९.	वोल्ट कटर (२४ ईन्चको-२ १८ ईन्च-१)	गोटा	१	१		१	
१०.	कारपेन्टर ह्याण्ड सो-६०से.मी.	गोटा	२	२		२	
११.	क्याराविना	गोटा	३	३		३	
१२.	डाईनामिक रोप (क्वायल-)	क्वायल	३	३		३	
१३.	फा=फाईटिङ्ग हेल्मेट विथ फेस सिल्ड	गोटा	५	५		५	
१४.	फायर फाईटिङ्ग वर्किङ्ग ग्लोभ्स	जोर	३	३		३	
१५.	फायर प्रोटेक्टिभ सुट	गोटा	२	२		२	
१६.	फ्लास हुड	जोर	३	३		३	
१७.	श्रो ब्याग (गोटा-२ रिङ्ग नभएको)	गोटा	५	५		५	

१८.	फायर विटर	गोटा	७	२	५	७	गोटा-५ भाचिएको ।
१९.	फायर प्रुफ बुट	जोर	४	४		४	
२०.	त्रिपाल	गोटा	१६	१६		१६	
२१.	फायर एक्सटिङ्ग गुईसर (५ के.जी.)	गोटा	१	१		१	
२२.	फायर प्रुफ बुट	जोर	१	१		१	
२३.	BACKBOARD WITH २ STRAPS	गोटा	१	१		१	"
२४.	RAFTING BOATS	गोटा	१	१		१	"
२५.	RUBBER TUBE	गोटा	१	१		१	"
२६.	लाईफ वीयरिङ्ग	गोटा	३	३		३	"
२७.	२.५ KVA GENERATOR	गोटा	१	१		१	"
२८.	ROTARY RESCUE SAW	गोटा	१	१		१	"
२९.	METAL CUTTING BLADE FOR ROTARY RESCUE SAW	गोटा	१	१		१	"
३०.	METAL CUTTING BLADE ६ INCH FOR RECIPROCATING SAW	गोटा	१	१		१	"
३१.	CHAIN SAW (GASOLINE)	गोटा	१	१		१	"
३२.	CHAIN SAW ELECTRIC	गोटा	१	१		१	"
३३.	ROTARY HAMMER DRILL (६ KG CAPACITY)	गोटा	१	१		१	ड्रिल बिट नभएको
३४.	DEMOLITION HAMMER (६ KG CAPACITY)	गोटा	१	१		१	
३५.	DRILL, ELECTRIC, REVERSIBLE W/१/२-INCH CHUCK	गोटा	१	१		१	

३६.	FARMING HAMMERS ०.७ KG	गोटा	१	१		१	
३७.	DIAMOND TYPE CHISEL (FLAT)	गोटा	१	१		१	
३८.	PINCH POINT PRAY BARS(६०)INCH	गोटा	२	२		२	
३९.	CROWBAR (६० CM)	गोटा	३	३		३	
४०.	SHOVEL ROUNDED OR SPADE	गोटा	१	१		१	
४१.	NAILS (KG)	के.जी.	१	१		१	
४२.	CRESCENT WRENCH	गोटा	१	१		१	
४३.	वोल्ट कटर (२४ ईन्चको-१,४२ ईन्च-१)	गोटा	२	२		२	
४४.	CARPENTER SQUARE ३० CM MIN	गोटा	१	१		१	
४५.	कारपेन्टर ह्याण्ड सो-६०से.मी.	गोटा	२	२		२	
४६.	BULL DOG GRIP	गोटा	२	२		२	
४७.	LATEX GLOVES	गोटा	१	१		१	
४८.	WORKING GLOVES	गोटा	२	२		२	
४९.	क्याराविना	गोटा	११	११		११	
५०.	RESCUE PULLEYS (२ OR ४)(५० MM OR १०० MM)	गोटा	१	१		१	
५१.	ROCK PITON	गोटा	१	१		१	
५२.	RIPPLING ROPE १०० MTR	गोटा	१	१		१	
५३.	FLOTING ROPE	रोल	१	१		१	
५४.	STATIC ROPE (१०० M)	क्वाल	१	१		१	
५५.	डाईनामिक रोप (१०० M)	क्वाल	१	१		१	
५६.	WEBBING KIT	गोटा	१	१		१	

५७.	TRI OR SPEED SQUARES	गोटा	१	१		१	
५८.	EYE PROTECTION	गोटा	४	४		४	
५९.	KNEE PAD	गोटा	३	३		३	
६०.	TARPS ४X४ METER	गोटा	१	१		१	
६१.	SAFETY CONES	गोटा	१	१		१	
६२.	HEAD LAMP	गोटा	१	१		१	
६३.	HARD KNUNCLE GLOVES	गोटा	७	७		७	
६४.	CMC DISASTER RESPONSE LETTER (RESC EQMT)	गोटा	१	१		१	
६५.	CARABINER-OMEGA २.४ TON (RESC EQMT)	गोटा	१	१		१	
६६.	CARABINER-OMEGA LK D ALUM BRT-NFPA १९८३- LIGHT USE ३.४८ TON (RESC EQMT)	गोटा	१	१		१	
६७.	CARABINER-OMEGA LG LK D १/२IN. STL LD NFPA १९८३-GENERAL USE ८ TON (RESC EQMT)	गोटा	१	१		१	
६८.	FL MUSTANG UNIVERSAL FIT FOAM VEST WITH SOLAS COLOUR ORANGE (RESC EQMT)	गोटा	१	१		१	
६९.	PETZL HANDLED ASCENDERS (RESC EQMT)	गोटा	१	१		१	
७०.	MEDICAL FIRST AID SET WITH BAG (MEDICAL FIRST RESPONDER SET IN BAG PACK)	गोटा	१	१		१	
७१.	LUMINOUS JAKET, VEST	गोटा	१	१		१	
७२.	फायर फाईटिङ बर्किङ ग्लोभ्स	जोर	१	१		१	
७३.	फायर प्रोटेक्टिभ सुट	जोर	२	२		२	

७४.	फ्लास हुड	गोटा	१	१		१	
७५.	SAFETY HELMET WITH HEAD LAMP	गोटा	२	२		२	
७६.	SEAT HARNESS	गोटा	१	१		१	
७७.	HARNESS	गोटा	२	२		२	
७८.	TIN SNIPS	गोटा	१	१		१	
७९.	COME ALONE RESCUE DIFF TYPES	गोटा	१	१		१	
८०.	MULTI LOOPS STRAPS	गोटा	१	१		१	
८१.	DUST MASK	गोटा	२	२		२	
८२.	STEEL WIRE ROPE १/२"	गोटा	१	१		१	
८३.	STEEL WIRE ROPE CLAMP १/२" (SWRSLING)	गोटा	१	१		१	
८४.	STEEL WIRE ROPE CLAMP १/२ (SWR SLING)	गोटा	१	१		१	
८५.	THROW BAG	गोटा	२	२		२	
८६.	EAR PROTECTION	गोटा	२	२		२	
८७.	FIRST AID KIT (GENERAL)	गोटा	१	१		१	
८८.	LEATHER GLOVES	जोर	१	१		१	
८९.	SAFETY HELMET (WORKING)	गोटा	४	४		४	
९०.	HAMMER	गोटा	१	१		१	
९१.	REPLACEMENT OF CHAINSAW २४"	गोटा	१	१		१	
९२.	Life Line Rope १०० Meter	क्वायल	१	१		१	
९३.	WATER RESCUE HELMET	गोटा	१	१		१	
९४.	WATER RESCUE GLOVES	जोर	१	१		१	
९५.	WATER RESCUE WHISTLE	गोटा	२	२		२	

९६.	RAPPLING GLOVES	जोर	१	१		१	
९७.	SNATCH BLOCK (TRIPLE)	गोटा	१	१		१	
९८.	PRUSIK CORD	गोटा	१	१		१	
९९.	RAPPELING HELMET	गोटा	१	१		१	
१००.	FAST ROPE GLOVES	जोर	१	१		१	
१०१.	FIGURE ८	गोटा	१	१		१	
१०२.	FOLDING STRETCHER	सेट	१	१		१	
१०३.	CRIBBING SET	सेट	१	१		१	
१०४.	FOLDING SHOVEL (SHORT)	गोटा	२	२		२	
१०५.	ELECTRIC DRILL MACHINE	गोटा	१	१		१	ड्रिल बिट नभएको ।
१०६.	TENTS MEDIUM ARENE	गोटा	१	१		१	
१०७.	FIRE BEATER	गोटा	३	३		३	
१०८.	ANGLE GRINDER (METAL BLADE)	गोटा	१	१		१	
१०९.	ROCK BREAKER (PNEUMATIC)	गोटा	१	१		१	ड्रिल बिट नभएको ।
११०.	SHACKLE	गोटा	१	१		१	
१११.	LIFTING SLING	गोटा	१	१		१	
११२.	WATER GOGGLES	गोटा	१	१		१	
११३.	PICKET	गोटा	१	१		१	
११४.	STEEL WIRE ROPE CLAMP १/२ ¼	गोटा	१	१		१	

११५.	EXFIL SAR BACK COUNTRY HELMET	गोटा	१	१		१	
११६.	३० LBS DEMOLITION HAMMER KIT	गोटा	१	१		१	
११७.	FOOT PUMP	गोटा	१	१		१	
११८.	SERV KIT ३०० HRS	गोटा	१	१		१	
११९.	प्याडल	गोटा	३७	३७		३७	
१२०.	फायरिङ्ग एक्सटिङ्ग गुईसर	गोटा	३१	२०	११	३१	

ख) नेपाल प्रहरीसँग उपलब्ध रहेको उद्धार तथा खोज सामग्रीहरूको विवरण :

क्र.स.	कार्यालयको नाम	विवरण		
		उद्धार सामग्रीहरूको नाम	संख्या	
			साबुत	वेसाबुत
१.	जिल्ला प्रहरी कार्यालय सिराहा	लाईफ ज्याकेट ग्याँस गुरेसर स्टेक्चर झम्पल उड कटर बाल्टीन डोरी सावेल गैती कोदालो टयुव ड्याम बुट सेफ्टी बेल्ट	४० १ ५ १ १ ६ ३ बण्डल ५ ५ २ ४ १ जोर ५	
२.	इलाका प्रहरी कार्यालय लहान, सिराहा	लाईफ ज्याकेट बाल्टीन डोरी सावेल गैती कोदालो टयुब	१० १ १०० मि. २ २ ३	
३.	इलाका प्रहरी कार्यालय	लाईफ ज्याकेट	१०	

	मिर्चैया, सिरहा	वेल्चा डोरी गैती बाल्टीन स्ट्रेचर फरूवा	२ १ १ २ १ १	
४.	इलाका प्रहरी कार्यालय गोलबजार, सिरहा	लाईफ ज्याकेट डोरी पिक कोदालो वेल्चा ट्युब बाल्टिन	३ १ थान २ २ २ २	
५.	इलाका प्रहरी कार्यालय महेशपुरपतार, सिरहा	बाल्टीन सावेल गैती कोदालो झम्पल ट्युब	२ २ २ २ १ २	
६.	इलाका प्रहरी कार्यालय कल्याणपुर, सिरहा	लाईफ ज्याकेट बेल्चा फरूवा	४ २ १	
७.	इलाका प्रहरी कार्यालय विष्णुपुर, सिरहा	बाल्टीन डोरी सावेल गैती फरूवा ट्युब झम्पल	२ ५०मि. २ १ १ २ २	
८.	इलाका प्रहरी कार्यालय माडर, सिरहा	बाल्टिन कोदालो	२ २	
९.	इलाका प्रहरी कार्यालय बरियारपट्टी, सिरहा	कोदालो बाल्टिन	१ १	
१०.	इलाका प्रहरी कार्यालय सुखिपुर, सिरहा	लाईन डोरी कोदालो बाल्टिन बेल्चा	२ पोका ३ ३ १	

११.	इलाका प्रहरी कार्यालय महेशवारी, सिराहा	लाईफ ज्याकेट कोदालो पिग लाईन डोरी बाल्टिन ट्युब	२ २ २ २ २ २	
१२.	इलाका प्रहरी कार्यालय धनगढी, सिराहा	लाईफ ज्याकेट बाल्टिन पिग ट्युब	८ २ २ २	
१३.	प्रहरी चौकी सितापुर, सिराहा	सावेल कोदालो डोरी बाल्टिन	५ १ २० मि. २	
१४.	प्रहरी चौकी लहान, सिराहा	लाईन डोरी पिग कोदालो	१० मि. १ १	
१५.	अस्थाई प्रहरी पोष्ट पक्किटोल, सिराहा	सावेल डोरी पिग कोदालो	२ १०० मि. २ २	

ग) सशस्त्र प्रहरी बल नेपाल नं. ७ गण सँग उपलब्ध रहेको उद्धार तथा खोज सामग्रीहरूको विवरण :

क्र.स.	सामानको विवरण	संख्या	अवस्था		कै
			सावुत	बेसावुत	
१.	रबर बोट	२	१	१	
२.	मटरबोट	१	१		
३.	प्याडल	१७	१६	१	
४.	लाईट पोटेबल पम्प	२	२		
५.	थ्रो-ब्याग	५	५		
६.	लाईफ ज्याकेट	४२	४२		
७.	हेल्मेट	२५	२५		
८.	ट्युब	१८	१८		
९.	बेबि लाईफ	११	११		
१०.	चप्पल जुता	११	११		
११.	Chest Harnesh	२	२		

घ) नेपाल रेडक्रस सोसाइटी सिरहासँग उपलब्ध रहेको उद्धार तथा खोज सामग्रीहरूको विवरण :


क्र.स.	उद्धार सामग्रीको अवस्था	संख्या	अवस्था	कैफियत
१	एम्बुलेन्स	७	चालु अवस्थामा रहेको	
२	मोटरसाइकल	५	चालु अवस्थामा रहेको	
३	रबरबोट	१	चालु	
४	लाइफ ज्याकेट	२०	राम्रो	
५	सट्रेचर	७	राम्रो	
६	हेलमेट	३०	राम्रो	
७	कोदालो	१०	राम्रो	
८	सावेल/बेल्चा	५	राम्रो	
९	Fire Extinguisher	६	राम्रो	
१०	गमबुट	२०	राम्रो	

- नोट : १) सामुदायिक विपद् व्यवस्थापन समितिहरू, स्थानीय सुरक्षा निकायहरू र पालिकाहरूसाग भएका खोज तथा उद्धारका सामग्रीहरू उल्लेख गरिएको छैन ।
- २) नपुग तथा आवश्यक सामग्रीहरू उपलब्धताको सुनिश्चितता प्रदेश सरकार, संघीय सरकार र राष्ट्रिय एवं अन्तर्राष्ट्रिय सहयोगी निकायहरूबाट गर्ने गरी जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति र Cluster हरूबाट समन्वय गरिनेछ ।


 प्रमुख जिल्ला अधिकारी



३) विपद्को सूचना प्राप्त भएपछि उक्त विपद्को प्रभावकारी प्रतिकार्य गर्न तर्पशिलमा उल्लेखित समयावधि र निकायहरूको नेतृत्वमा देहाय बमोजिमका कार्यहरू गर्नुपर्ने छ ।

समयावधि	सञ्चालन गतिविधि	जिम्मेवार नेतृत्वदायी निकाय
० देखि २ घण्टाभित्र	<ul style="list-style-type: none"> विपद्को जानकारी दिने । विपद् सम्बन्धी प्रतिकार्यको निर्देशन दिने । खोज तथा उद्धारका लागि तत्काल निर्देशन दिने र सुरक्षा निकाय परिचालन हुने । विपद्को यथार्थ सूचना तथा उद्धार प्रयासको जानकारी सार्वजनिक रूपमा प्रवाह गर्ने । विद्युतीय सञ्चारका सबै माध्यममा एकैपटक स्वतः आपत्कालीन सन्देश आउने प्रणाली स्थापना गरी सञ्चालनमा ल्याउने । विपद् घटना र प्रभावित क्षेत्रको प्रारम्भिक विवरण तयार गरी सूचना प्रवाह गर्ने । विपद् व्यवस्थापन समितिको बैठक बस्ने । 	<ul style="list-style-type: none"> जल तथा मौसम विज्ञान विभाग जिल्ला आपत्कालीन सूचना केन्द्र स्थानीय तह जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति सुरक्षा निकायहरू जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति आपत्कालीन कार्य सञ्चालन केन्द्रहरू सञ्चार तथा सूचना प्रविधि मन्त्रालय राष्ट्रिय विपद् जोखिम न्यूनिकरण तथा व्यवस्थापन प्राधिकरण जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति
० देखि १० घण्टाभित्र		

प्रमुख जिल्ला अधिकारी

	<ul style="list-style-type: none"> • जनतालाई सचेत गराउन रेडियो, टेलिभिजन, छोटकरी सूचना सेवा का माध्यमबाट तथ्यांक वितरण, वित्तिय वित्तिय, आपत्कालीन चेतावनी, भए गरेका उद्धारकर्ता प्रयोग तथा सार्वजनिक आवाहन विषयक सूचनाहरु प्रवाह गर्ने । • पीडितलाई तत्काल सुरक्षित आश्रयस्थलमा पुर्याउन खोज तथा उद्धार समूहलाई परिचालन गर्ने । 	<ul style="list-style-type: none"> • जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति • जिल्ला र स्थानीयतहका आपत्कालीन कार्यसञ्चालन केन्द्रहरु
<ul style="list-style-type: none"> • देखि २४ घण्टाभित्र 	<ul style="list-style-type: none"> • पीडित घाइतेहरुका सम्बन्धमा तत्काल घटनास्थलमै उपचारको व्यवस्था मिलाउने । 	<ul style="list-style-type: none"> • जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति • स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति • सुरक्षा निकायहरु • नेपाल रेडक्रस सोसाइटी • स्थानीय स्वास्थ्य निकाय/जिल्ला अस्पताल
	<ul style="list-style-type: none"> • पीडित घाइतेहरुका सम्बन्धमा तत्काल घटनास्थलमै उपचारको व्यवस्था मिलाउने । 	<ul style="list-style-type: none"> • जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति • स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति • नेपाली सेना • नेपाल रेडक्रस सोसाइटी • स्थानीय स्वास्थ्य निकाय/जिल्ला अस्पताल
	<ul style="list-style-type: none"> • एम्बुलेन्स सेवा, आपत्कालीन प्राथमिक उपचार र घाइतेका लागि यातायातको व्यवस्था तत्काल मिलाउने । 	<ul style="list-style-type: none"> • जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति • स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति • स्वास्थ्य कार्यालय • सुरक्षा निकाय • नेपाल रेडक्रस सोसाइटी
	<ul style="list-style-type: none"> • सिक्किस्त घाइतेलाई तत्काल उपचारका लागि अस्पताल पठाउने र उपचार सुरु गर्ने । 	<ul style="list-style-type: none"> • जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति • स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति • खोज तथा उद्धार समूह • अस्पतालहरु




<ul style="list-style-type: none"> • स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति • जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति • नेपाल रेडक्रस सोसाइटी • जिल्ला तथा स्थानीय आपत्कालीन कार्यसञ्चालन केन्द्र 	<ul style="list-style-type: none"> • सडक डिभिजन कार्यालय • हुलाकी राजमार्ग निर्देशनालय • सिंचाइ संबद्ध कार्यालय • स्थानी तह • खोज तथा उद्धार समूह • सुरक्षा निकायहरू • नेपाल रेडक्रस सोसाइटी 	<ul style="list-style-type: none"> • जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति • स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति • सुरक्षा निकायहरू • नेपाल रेडक्रस सोसाइटी 	<ul style="list-style-type: none"> • जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति • स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति • जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति • स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति
<ul style="list-style-type: none"> • विपद् प्रभावितको क्षतिको प्रारम्भिक स्वीकरणको द्रुत लेखाजोखा गर्ने । • जिल्ला तथा स्थानीय आपत्कालीन कार्यसञ्चालन केन्द्रलाई सञ्चार व्यवस्थापन केन्द्रको रूपमा सञ्चालन गर्ने । • सडक आवागमन सम्पर्कको न्यूनतम पुनःस्थापन गर्ने । • पीडितहरूलाई नजिकको आश्रयस्थल तथा क्याम्पहरूमा पठाई भीड व्यवस्थापन गर्ने । 	<ul style="list-style-type: none"> • खोज, उद्धार तथा राहत कार्यको प्रभावकारिता कायम राख्न, खोज, उद्धार तथा राहत सामग्रीको संकलन, भण्डारण र वितरण कार्य सञ्चालनका लागि तत्काल क्रियाशील तुल्याउने । • खोज, उद्धार तथा राहत सामग्रीहरूको सम्बन्धमा यातायात तथा ढुवानी सुविधाको प्रबन्ध गर्ने । • विपद् पीडित र प्रभावितका लागि आधारभूत स्वास्थ्य सेवा तथा खाद्य सामग्री उपलब्ध गराउने । • राहत सामग्रीको ढुवानी र विपद् प्रभावितहरूलाई वितरणको कामलाई कार्यान्वयन गर्ने । 	<ul style="list-style-type: none"> • खोज, उद्धार तथा राहत सामग्रीहरूको सम्बन्धमा यातायात तथा ढुवानी सुविधाको प्रबन्ध गर्ने । • विपद् पीडित र प्रभावितका लागि आधारभूत स्वास्थ्य सेवा तथा खाद्य सामग्री उपलब्ध गराउने । • राहत सामग्रीको ढुवानी र विपद् प्रभावितहरूलाई वितरणको कामलाई कार्यान्वयन गर्ने । 	<ul style="list-style-type: none"> • जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति • स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति • जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति • स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति
<ul style="list-style-type: none"> • विपद् प्रभावितको क्षतिको प्रारम्भिक स्वीकरणको द्रुत लेखाजोखा गर्ने । • जिल्ला तथा स्थानीय आपत्कालीन कार्यसञ्चालन केन्द्रलाई सञ्चार व्यवस्थापन केन्द्रको रूपमा सञ्चालन गर्ने । • सडक आवागमन सम्पर्कको न्यूनतम पुनःस्थापन गर्ने । • पीडितहरूलाई नजिकको आश्रयस्थल तथा क्याम्पहरूमा पठाई भीड व्यवस्थापन गर्ने । 	<ul style="list-style-type: none"> • खोज, उद्धार तथा राहत कार्यको प्रभावकारिता कायम राख्न, खोज, उद्धार तथा राहत सामग्रीको संकलन, भण्डारण र वितरण कार्य सञ्चालनका लागि तत्काल क्रियाशील तुल्याउने । • खोज, उद्धार तथा राहत सामग्रीहरूको सम्बन्धमा यातायात तथा ढुवानी सुविधाको प्रबन्ध गर्ने । • विपद् पीडित र प्रभावितका लागि आधारभूत स्वास्थ्य सेवा तथा खाद्य सामग्री उपलब्ध गराउने । • राहत सामग्रीको ढुवानी र विपद् प्रभावितहरूलाई वितरणको कामलाई कार्यान्वयन गर्ने । 	<ul style="list-style-type: none"> • खोज, उद्धार तथा राहत सामग्रीहरूको सम्बन्धमा यातायात तथा ढुवानी सुविधाको प्रबन्ध गर्ने । • विपद् पीडित र प्रभावितका लागि आधारभूत स्वास्थ्य सेवा तथा खाद्य सामग्री उपलब्ध गराउने । • राहत सामग्रीको ढुवानी र विपद् प्रभावितहरूलाई वितरणको कामलाई कार्यान्वयन गर्ने । 	<ul style="list-style-type: none"> • जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति • स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति • जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति • स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति

(Signature)

Prakash Jaiswal, District

	<ul style="list-style-type: none"> अस्पताल, स्वास्थ्य केन्द्र, विपद् प्रभावितको आश्रयस्थल तथा शिविर, विद्यालयजस्ता आधारभूत क्षेत्रमा विद्युत सेवा उपलब्ध गराउने । प्रभावित क्षेत्रमा अस्थायी अस्पतालको स्थापना गर्ने । अस्पताल, विपद् प्रभावितहरूको आश्रयस्थल तथा शिविर, औषधि वितरण केन्द्र वा औषधालय, विद्यालय र अन्य बसोबास क्षेत्रमा खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वास्थ्य प्रबर्द्धन सेवा उपलब्ध गराउने । जैविक, ठोस तथा प्रकोपजन्य फोहोरको उचित प्रबन्ध मिलाउने वा नष्ट गर्ने । भण्डारण गृहहरू, विपद् प्रभावितको आश्रयस्थल तथा शिविर, व्यक्तिगत आवास, मानवीय सेवा प्रदायक र सम्पत्तिको सुरक्षा तथा कानून कार्यान्वयनलाई प्रभावकारी बनाउने । प्रभावित परिवारको दर्ता गर्ने, पीडितको लागि परिचयपत्र उपलब्ध गराउने र तथ्याक्तको उचित प्रबन्ध र व्यवस्था गर्ने । 	<ul style="list-style-type: none"> नेपाल विद्युत प्राधिकरण स्थानीय तह जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति / स्थानीय तह जिल्ला स्थित स्वास्थ्य कार्यालय जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति खानेपानी तथा सरसफाइ डिभिजन कार्यालय जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति जिल्ला प्रशासन कार्यालय स्थानीय तह सुरक्षा निकायहरू जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति सुरक्षा निकायहरू नेपाल रेडक्रस सोसाइटी जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति
४८ देखि ७२ घण्टाभित्र	<ul style="list-style-type: none"> क्षतिको प्रारम्भिक लेखाजोखा गरी शीघ्र प्रतिकार्य योजना तयार गर्ने । मौजुदा अवस्थामा अस्पताल, विद्यालय, स्वास्थ्य सेवा प्रदायकका साथै सडक, पुल र अन्य संरचनाको क्षतिको 	<ul style="list-style-type: none"> जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति


प्रमुख जिल्ला अधिकारी

	लेखाजोखा प्रारम्भ गर्ने ।	
	<ul style="list-style-type: none"> ● घुन्यान तथा थुप्रिएको फोहोरहरू व्यवस्थापन गर्ने । ● मृत पशुहरू संकलन तथा व्यवस्थापन गर्ने । ● विपद् प्रभावितहरूको तत्काल खोज तथा उद्धार गरी आवश्यक खाद्यान्न, आश्रयस्थल, लत्ताकपडा र न्यूनतम मानवोचित सामग्री र स्वीकृत मापदण्ड बमोजिम राहत रकम उपलब्ध गराउने । 	<ul style="list-style-type: none"> ● स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति ● स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति ● जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति ● स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति
७२ घण्टा देखि ७ दिन भित्र	<ul style="list-style-type: none"> ● शव व्यवस्थापन निर्देशिका बमोजिम शवको व्यवस्थापन, आर्थिक सहयोग र मृत्यु प्रमाण-पत्र जारी गर्ने । ● प्रभावित स्थानमा आश्रयस्थल तथा शिविर सञ्चालन भएका स्थानहरू, राहत सामग्री वितरण हुदा तथा खोज तथा उद्धारका समयमा हुन सक्ने महिला हिसाका गतिविधिका सम्बन्धमा विशेष निगरानी राख्ने तथा बालबालिका, ज्येष्ठ नागरिक, अपाङ्क र असहाय वर्गका विषयमा विशेष संरक्षणको प्रवन्ध गर्ने । ● बहुक्षेत्र प्रारम्भिक द्रुत लेखाजोखा प्रारम्भ गर्ने । ● विपद् प्रभावितहरूलाई तत्काल आश्रयस्थल तथा शिविरमा वस्नका लागि आवश्यक लत्ताकपडा, खाद्यान्न र गैर-खाद्य सामग्री वितरण गर्ने । 	<ul style="list-style-type: none"> ● जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति ● स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति ● जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति ● स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति / स्थानीय तह ● सुरक्षा निकायहरू
७ दिन देखि २ साता भित्र	<ul style="list-style-type: none"> ● खुल्ला क्षेत्रका रुपमा घोषित वा पहिचान गरिएको स्थानमा आश्रयस्थल तथा शिविरको सञ्चालन गर्ने । 	<ul style="list-style-type: none"> ● जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति ● नेपाल रेडक्रस सोसाइटी ● जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति ● स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति ● नेपाल रेडक्रस सोसाइटी ● उद्योग बाणिज्य संघ ● सहरी विकास तथा भवन विभाग ● स्थानीय तह

	<ul style="list-style-type: none"> आश्रयस्थल तथा शिविरका बालबालिकामा हुन सक्ने कुपोषणको अवस्थालाई मध्यमजति सङ्केत प्रयोग गरी आवश्यक प्रबन्ध मिलाउने । आश्रयस्थल तथा शिविर र खुला क्षेत्रमा खुला दिशापिसाब वा अन्य माध्यमबाट सन्ने सरुवा रोगको नियन्त्रण गर्ने । मानवीय कार्यका लागि भएका प्रतिकार्य तथा उद्धार कार्यको अनुगमन र प्रतिवेदन तयार गर्ने । विपद् प्रभावित सक्टासल समूहका लागि स्वच्छ र सुरक्षित वातावरणको व्यवस्था गर्ने । लैङ्गिक हिंसा नियन्त्रण गर्न विशेष ध्यान दिने । मानसिक तनावमा परेका व्यक्तिलाई मनोसामाजिक परामर्श सेवा उपलब्ध गराउने र आवश्यक स्वास्थ्य सेवा प्रदान गर्ने । परिवारसाग विछोडिएका बालबालिकालाई परिवारसाग मिलन गराउने र परिवार गुमाएका वा एकल बालबच्चाको उचित स्याहार र लालन पालनको व्यवस्था मिलाउने वा आफन्तलाई बुझाउने । 	<ul style="list-style-type: none"> जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति स्थानीय तह स्वास्थ्य कार्यालय जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति नेपाल रेडक्रस सोसाइटी जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति स्थानीय तह स्थानीय प्रशासन सुरक्षा निकायहरु जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति स्थानीय तह स्वास्थ्य कार्यालय जिल्ला प्रशासन कार्यालय स्थानीय तह नेपाल रेडक्रस सोसाइटी
<p>२ साता देखि २ महिना भित्र</p>	<ul style="list-style-type: none"> विपद् प्रभावितलाई स्वीकृत मापदण्ड बमोजिम लत्ताकपडा, खाद्यान्न र नगद सहयोग उपलब्ध गराउने । 	<ul style="list-style-type: none"> जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिको एक-द्वार प्रणालीमा रहि अन्य निकाय/संघसंस्था
	<ul style="list-style-type: none"> विद्यालय खुलाउने र विद्यार्थीलाई विद्यालयमा आउने 	<ul style="list-style-type: none"> जिल्ला प्रशासन कार्यालय

	वातावरण तयार गरी पठन पाठनलाई सामान्य अवस्थामा फर्काउने ।	शिक्षा विकास तथा समन्वय इकाई स्थानीय तह
<ul style="list-style-type: none"> आश्रयस्थल तथा शिविरमा उपचार सेवा सञ्चालन, विद्यालय सञ्चालन, सुरक्षाको प्रवन्ध, अत्यावश्यक उपभोगका वस्तु र सार्वजनिक सेवाहरूको प्रवन्ध गर्ने । 	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति स्थानीय तह शिक्षा विकास तथा समन्वय इकाई नेपाल रेडक्रस सोसाइटी	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति विषयगत क्षेत्र तथा निकाय
तत्कालीन पुनर्स्थापनाको लागि आवश्यक लेखाजोखा तथा विश्लेषण गरी बसोबास र तत्कालको जीविकोपार्जन जस्ता प्रमुख क्षेत्रको विकासका कार्यलाई अघि बढाउन सिफारिस गर्ने ।	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति आश्रयस्थल तथा शिविर सञ्चालन र तत्कालीन पुनर्लाभका क्रियाकलापहरूको विश्लेषण सहितको प्रतिवेदन तयार गर्ने ।	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति
विपद् प्रभावितको खोज, उद्धार तथा राहत, आश्रयस्थल तथा शिविर सञ्चालन र तत्कालीन पुनर्लाभका क्रियाकलापहरूको विश्लेषण सहितको प्रतिवेदन तयार गर्ने ।	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति आश्रयस्थल तथा शिविर सञ्चालन र तत्कालीन पुनर्लाभका क्रियाकलापहरूको विश्लेषण सहितको प्रतिवेदन तयार गर्ने ।	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति

नोट : यस बाहेक विपद्को समयमा गर्नु पर्ने कार्यहरू : विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन ऐन २०७४ र विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन नियमावली २०७६ अनुसार सम्बन्धित निकायहरूले आवश्यकता अनुसार गर्ने छ ।



जिल्ला प्रशासन कार्यालय काठमाडौं

५. जोखिम वस्ती (Risk Settlement)

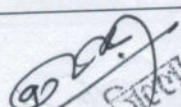
५.१ वाढी, डुवान र कटान

क्र.स.	विवरण / स्थान	ठेगाना	सम्भावित जोखिम
१	पटहेर्वा, खैरटोका, लचकाटोल	सिरहा न.पा.-१७	अत्याधिक वर्षा र कमला नदीको जल स्तरमा बृद्धि
२	गम्हरीया, फुलवरीया	सिरहा न.पा.-१३	अत्याधिक वर्षा र कमला नदीको जल स्तरमा बृद्धि
३	खर्सलवा, मानपुर	सिरहा न.पा.-५	अत्याधिक वर्षा र कमला नदीको जलस्तरमा बृद्धि
४	रमौल	सिरहा न.पा.-४	अत्याधिक वर्षा र कमला नदीको जलस्तरमा बृद्धि
५	वसविट्टा, कठकोलवा, महराटोल, पासवान टोल	सिरहा न.पा.-६	अत्याधिक वर्षा र कमला नदीको जलस्तरमा बृद्धि
६	सारस्वर, मुसहरी टोल, मन्दीर टोल, सारस्वर नाथ हटीया टोल	सिरहा न.पा.-१२	अत्याधिक वर्षा र कमला नदीको जलस्तरमा बृद्धि
७	चतरी, दोनवारी	कल्याणपुर न.पा.-२	अत्याधिक वर्षा र कमला नदीको जलस्तरमा बृद्धि
८	इटारी, प्रसाही	कल्याणपुर न.पा.-३	अत्याधिक वर्षा र कमला नदीको जलस्तरमा बृद्धि
९	चिकना, निर्दना, भोक्राहा	कल्याणपुर न.पा.-५	अत्याधिक वर्षा र कमला नदीको जलस्तरमा बृद्धि
१०	टीकापुर, बन्दीपुर, खैरा टोल, सुन्दरपुर	कर्जन्हा न.पा.-३	अत्याधिक वर्षा र कमला नदीको जलस्तरमा बृद्धि
११	वेतहा, मिर्चैया, भागलपुर	कर्जन्हा न.पा.-६	अत्याधिक वर्षा र कमला नदीको जलस्तरमा बृद्धि
१२	प्रेम नगर, मरेवा, बलवा टोल	कर्जन्हा न.पा.-७	अत्याधिक वर्षा र कमला नदीको जलस्तरमा बृद्धि
१३	लहान, सोनमति मझौरा, गाढा	लहान न.पा. ३, ४, ५, ९,	अत्याधिक वर्षा, खुट्टी

		१०, १९ र २३	खोला र वलान नदीको जलस्तरमा बृद्धि
१४	सखुवानन्कारकट्टी, परिहारपुर, इटहर्वा, सिम्राहा, सखुवा, तिलेवोना	सखुवानन्कारकट्टी ३, ४ र ५	अत्याधिक वर्षा र वलान नदीको जलस्तरमा बृद्धि
१५	भगवानपुर, लालपुर, कल्याणपुर, सिनुरीया, मरीक टोल	भगवानपुर १, ३ र ४	अत्याधिक वर्षा र वलान नदीको जलस्तरमा बृद्धि
१६	हरकट्टी, कुन्डलपुर, मालटोल, बनिनिया, तुलसीपुर, औरही, करहर्वा, जमूवा, नवटोली इटाटार, कमलपुर, देउरीपट्टी	औरही १, २, ३, ४ र ५	अत्याधिक वर्षा, गागन नदी र गल्थो नदीको जलस्तरमा बृद्धि
१७	मुक्सार, लालपुर, असनपुर, चन्द्रलालपुर, चन्द्रउदयपुर	गोलबजार न.पा. १, २, ६, ७, ८ र ९	माटो कटान गागन नदी तथा खहरे खोला

५.२ डुवान

क्र.स.	विवरण	ठेगाना	सम्भावित जोखिम
अ	सिरहा, महिसोथा, मखनाहा, रमौल, माडर, लगडीगोठ, लगडी गदियानी, हकपाडा, सागरपुर, औरहा, ठेगंही, गुलरीया	सिरहा न.पा. १, २, ३, ४, ८, ९, १४, १५, १६, २०, २१ र २२	अत्याधिक वर्षा, कमला नदी र मैनावती नदीको जलस्तरमा बृद्धि, सहरी क्षेत्रहरूमा पानीको निकास अवरुद्ध हुनु।
इ	विष्णुपुर प्र.रा., भोक्राहा, भेडिया, मभौलिया	कल्याणपुर न.पा. ४, ६, ७ र ८	अत्याधिक वर्षा वतहा नदी र कमला नदीको जलस्तरमा बृद्धि
ए	धारकटोल, रामपुरविर्ता, पिरारी, सिसवनी, वकथलवा, राधोपुर, कुथनमा, ५ नं. मुसहरी टोल, वासवारी टोल, छधरीया, मूलावारी, ८ भगवतपुर, मभौवा, ढोढना, मुसहरी, देवराली, टेनामोर, धुर्मी टोल, धुर्मी बजार, पिपरा, रतनपुर, सोनी गधवा, भरही टिकुलिया	मिर्चैया न.पा.	अत्याधिक वर्षा, धुर्मी नदी, वतहा नदी, जीवा खोला, मैनावती खोला, जरुवा खोला, तेतरीया खोला र कमलानहरमा जलस्तरको बृद्धि
ब	भगवतपुर, महलीया, दहीपौडी, पासवान टोल	सुखिपुर न.पा. ८ र १०	गागन नदी र बाबुराम खोलाको जलस्तरमा बृद्धि
छ	अर्नमा	अर्नमा गा.पा. २ र ३	मैनावती नदीको जलस्तरमा बृद्धि


प्रकाश प्रसाद अधिकारी



ट	नरगी, गरगमा, हरीपुर, जिभौल, गोविन्दपुर, शिवनगर	बरियारपट्टी गा.पा. १, ३ र ५	अत्याधिक वर्षा, त्रिशुला नदी र डोरा नदीको जलस्तरमा बृद्धि
ठ	रामपुर, पर्सा पोखरभिन्डा, सल्हेश फुलवारी, बजार क्षेत्र	लक्ष्मीपुर पत्तारी १, २ र ६	अत्याधिक वर्षा, सल्हेश फुलवारी सर्बि

६. जोखिम स्थान (Risk Zone)

क्र.स.	विवरण	ठेगाना	सम्भावित जोखिम
अ	कमला नदी तटवन्ध	सिरहा न.पा.-१७ पटहेर्वा	बाढीको स्तर बृद्धि भएमा
इ	कमला नदी तटवन्ध	सिरहा न.पा.-५ खरसलवा	बाढीको स्तर बृद्धि भएमा
घ	कमला नदी तटवन्ध	सिरहा न.पा.-६ बसविट्टा	बाढीको स्तर बृद्धि भएमा
ङ	कमला नदी तटवन्ध	सिरहा न.पा.-१२ सारस्वर	बाढीको स्तर बृद्धि भएमा
च	कमला नदी तटवन्ध	कल्याणपुर न.पा.- चतरी	बाढीको स्तर बृद्धि भएमा
ट	कमला नदी तटवन्ध	कल्याणपुर न.पा.-५ चिकना	बाढीको स्तर बृद्धि भएमा
ठ	कमला नदी तटवन्ध	कल्याणपुर न.पा.-३ इटारी प्रसाही	बाढीको स्तर बृद्धि भएमा
ड	कमला नदी तटवन्ध	कर्जन्हा न.पा. मरेवा	बाढीको स्तर बृद्धि भएमा
ढ	खुट्टी मडीयान	विष्णुपुरकट्टी	खुट्टी खोलाको कटान
ण	मैनावती नदीको तटवन्ध	सिरहा न.पा.-९ ठेगंही	मैनावती नदीको जलस्तरमा बृद्धि
ज	वलान नदीको तटवन्ध	लहान न.पा.-१९	वलान नदीको जलस्तरमा बृद्धि
झ	खुट्टी खोलाको तटवन्ध	लहान न.पा.- ३ र ४	खुट्टी खोलाको जलस्तरमा बृद्धि
ञ	गागन नदीको तटवन्ध	कुशहा लक्ष्मीनिया नजीक गागन नदीको तटवन्ध	गागन नदीको जलस्तरमा बृद्धि
झ	वलान नदीको तटवन्ध	कल्याणपुर र भगवानपुर न.पा.-१	वलान नदीको जलस्तरमा बृद्धि
ञ	वलान नदीको तटवन्ध	सखुवानन्कारकट्टी गा.पा.	वलान नदीको जलस्तरमा बृद्धि

७. खुला क्षेत्र (Open Space)

प्रत्येक पालिका भित्र रहेका विद्यालयहरूको प्रांगण, हाटबजार लाग्ने खाली ठाउँ र खेलकुद मैदानहरू खाली क्षेत्रको रूपमा प्रयोग गर्न सकिने (पालिकाहरूले एकिकरण गर्नु)

सिरहा प्रशासन कार्यालय, सिरहा

८. आश्रय स्थल (Evacuation Centre)

- क) प्रत्येक पालिकाहरूमा रहेका विद्यालय र सार्वजनिक भवनहरूलाई आश्रय स्थलको रूपमा प्रयोग गर्न सकिने (पालिकाहरूले एकिन गरेको)
- ख) सिकाज्योती, इटाटार, औरही, कल्याणपुर, पटहेर्वा, खर्सल्वा र सारश्वरमा रहेका सुरक्षित आपत्कालिन आवास भवनहरू ।

९. मानवीय सहायता स्थल (HSA)

१०. भण्डारण गृह (Ware House)

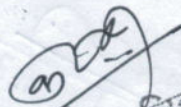
क्र.स.	विवरण	ठेगाना	क्षमता
अ	जिल्ला प्रशासन कार्यालय	जिल्ला प्रशासन कार्यालयको कार्यालय भवन, सिरहा	
इ	नेपाल रेडक्रस सोसाइटी, सिरहा	नेपाल रेडक्रस सोसाइटी, सिरहा	२०० परिवारको लागि NFRI तयारी अवस्थामा रहेको
		ने.रे.सो. सामुदायिक भवन चोहर्वा	१५०० परिवारको लागि स्टोक राख्न सकिने
		ने.रे.सो.को उपशाखा भवनहरू भगवानपुर, नवराजपुर, कचनारी, हकपारा, धनगढीमाई, सुखिपुर, कृष्णपुर, कर्जन्हा	आवश्यक परेको खण्डमा प्रयोग गर्न सकिने ।
घ	सरकारी तथा निजी भवनहरू	स्थानीय तहहरूले उपलब्ध गराएको विवरण अनुसार ।	

११. जिल्ला स्तरीय आपत्कालीन कार्य संचालन केन्द्र (DEOCs)

क्र.स.	विवरण	ठेगाना	अवस्था
१	जिल्ला आपत्कालीन कार्य संचालन केन्द्र	सिरहा	DEOCs को क्षमता अभिवृद्धि गर्नु पर्ने ।

१२. जिल्लामा रहेका उद्धारकर्मीहरू (डडेलो, बाढी, डुबान, आगलागी नियन्त्रक लगायत)

क्र.स.	निकाय	दक्ष	अदक्ष	कैफियत
१	नेपाली सेना	५५	२८०	खोज तथा उद्धार
२	नेपाल प्रहरी	६९		


जिल्ला अधिकारी

३	शसस्त्र प्रहरी	१३	१५०	
४	नेपाल रेडक्रस सोसाइटी	१०८	३५०	प्राथमिक उपचारक, विपद् व्यवस्थापन, राहत वितरण, सरसफाइ तथा स्वच्छता

१३. विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापनका सन्दर्भमा देखिएका प्रमुख चुनौतीहरू
- क) जिल्लामा विभिन्न स्थानमा कटान तथा डुवान गर्ने नदी र खोलाहरूमा तटबन्ध निर्माणको कार्य ।
 - ख) लगातार वर्षाको पानीले नदीहरूको वहावमा बृद्धि भई बाढी आउनु, बाटो तथा विद्युत अवरुद्ध हुनु र शहरी इलाकाहरूमा पानीको वहाव अवरुद्ध भई बाढी र डुवानबाट भौतिक तथा मानवीय क्षति हुन पुग्दा व्यवस्थापन गर्नु ।
 - ग) विपद् सम्बन्धी सूचना प्रवाह र तथ्याङ्क संकलन कार्य ।
 - घ) स्थानीय तहमा कोष तथा दक्ष जनशक्तिको व्यवस्थापन ।
 - ङ) राहतका लागि एकद्वार प्रणाली लागु गर्नु ।
 - च) विपत्को समयमा विभिन्न संघसंस्थाहरूले जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिको अनुमति बिना आफू खुशी राहत सामग्रीहरू वितरण गर्नु ।
 - छ) लक्षित व्यक्ति र परिवारलाई राहत पुऱ्याउनु ।
१४. विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापनमा जिल्लाको आवश्यकता र प्राथमिकता
- क) नदी नियन्त्रण मनसुन पूर्व नै संचालन गर्न बजेट तथा कार्यक्रम निकासी स्वीकृती हुनु
 - ख) जिल्ला स्तरीय आपत्कालीन कोषमा रकम बृद्धी गर्नु ।
 - ग) जिल्ला स्तरीय DEOC लाई प्रभावकारी बनाउनु ।
 - घ) जिल्ला स्तरीय विपद् पोर्टलको स्थापना र संचालन गर्नु ।
 - ङ) प्रत्येक पालिकाहरूमा विपद् व्यवस्थापन कोष स्थापना र परिचालनमा प्रभावकारिता ल्याउनु ।
 - च) विपद् व्यवस्थापनको क्षेत्रमा काम गर्ने संघसंस्थाहरू जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिमा सुचित हुनु पर्ने र विपद् व्यवस्थापन समितिको निर्णयानुसार परिचालन हुनु ।
 - छ) प्रत्येक पालिकामा कम्तीमा ५० (पचास) जना विपद् व्यवस्थापन र प्राथमिक उपचारक स्वयंसेवकहरू तयार पार्नु ।
 - ज) प्रत्येक पालिकाहरूले अनिवार्य रूपमा पालिका स्तरीय मनसून पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना बनाई कार्यान्वयन गर्नु ।
 - झ) पालिकाहरूले आफ्नो आवश्यकता अनुसार खोज तथा उद्धारका सामग्रीहरू आफ्नो नजिकको सुरक्षा निकायहरूलाई उपलब्ध गराई तयारी अवस्थामा रहन सहयोग पुऱ्याउनु ।
 - ञ) प्रत्येक पालिकाहरूले छुट्टै विपद् फोकल पर्सन तोकौ नियमित रूपमा जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिमा प्रतिवेदन पेश गर्ने व्यवस्था मिलाउनु ।
 - ट) खोज तथा उद्धार, विपद् व्यवस्थापन, प्राथमिक उपचार, शिविर व्यवस्थापन, मृत शरीर व्यवस्थापन, जीविकोपार्जन योजना निर्माण र कार्यान्वयन सम्बन्धी दक्ष जनशक्तिहरू उत्पादन गर्नु ।

१५. विपद्को समयमा प्रयोग हुने प्रमुख सम्पर्क नम्बरहरु

क्र.स.	कार्यालय संघसंस्थाहरुको नाम	सम्पर्क नम्बर	इमेल
१	जिल्ला प्रशासन कार्यालय	०३३-५२०१२१, ९८५२८३७७७७	daosiraha@gmail.com
२.	जिल्ला आपत्कालिन कार्य संचालन केन्द्र (DEOC)	०३३-५२००५५	sirahadeoc@gmail.com
३	जिल्ला समन्वय समिति	०३३-५२०११६, ९८५२८४४२२२	ict.ddcsiraha@gmail.com
४	नेपाली सेना (शेर गण चोहर्वा)	०३३-४०१०५०, ९८६३०२८८६५	1862bahadursher@gmail.com
५	जिल्ला प्रहरी कार्यालय, सिरहा	०३३-५२०००५, १००, ९८५२८६५५५	dposirahanepal@gmail.com
६	सशस्त्र प्रहरी बल नेपाल नं. ७ गण हेक्वा	०३३-५२०८९७, ९८५१२७२१०५	apfsiraha.bso@gmail.com
७	नेपाल रेडक्रस सोसाइटी	०३३-५२००९५, ९८५२८३००२३	nrcsiraha2042@gmail.com
८	स्वास्थ्य कार्यालय	०३३-५२००८१, ९८५२८८०५१२	dho_siraha@yahoo.com
९	खानेपानी तथा सरसफाइ डिभिजन कार्यालय	०३३-५६०१३६, ९८५२८३२८५८	wssdosaptarino1@gmail.com
१०	सिरहा अस्पताल	०३३-५२००६५, ९८४४२७४५०१	sirahahospital@gmail.com
११	लहान अस्पताल	०३३-५६००१९, ९८५२८६११३६	lahanhospital2039@gmail.com
१२	आखा अस्पताल	०३३-५६०४९१, ९८५२८३०६९१	sceh@erec-p.org
१३	शर्पदंश उपचार केन्द्र, शेर गण चोहर्वा	०३३-४०११२३	
१४	शर्पदंश उपचार केन्द्र, बन्दीपुर		
१५	विद्युत प्राधिकरण, सिरहा	०३३-५२००५९ ०३३-५२०११५	siraha@nea.org.np
१६	विद्युत प्राधिकरण, लहान	०३३-५६०६४६ ०३३-५६१९४६	lahan@nea.org.np



१७	दुर संचार प्राधिकरण, सिरहा	०३३-५२०१९८ ०३३-५२००६६	ry3178@gmail.com
१८	कमला नदी नियन्त्रण आयोजना, जनकपुर	९८५२०७५१९९	kamalariver@gmail.com
१९	हुलाकी राजमार्ग आयोजना, जनकपुर	९८५२८३२१५४	phphulakijnk@gmail.com
२०	सडक डिभिजन कार्यालय, लहान	९८५२८८६००१	dro_lahan@dor.gov.np
२१	जलश्रोत तथा सिचाई विकास डिभिजन, सिरहा	९८४२८३५५३०	divisionsiraha@gmail.com
२२	सघन सहरी तथा भवन निर्माण आयोजना, सप्तरी	९८५२८३२५२७	dudbcsaptari@yahoo.com
२३	कमला सिचाई आयोजना पोर्ताहा, धनुषा	९८४२३००९१५	kamala.irrigation@gmail.com
२४	जल उत्पन्न प्रकोप नियन्त्रण कार्यालय, लहान	०३३-५६२२३८	
२५	कृषि ज्ञान केन्द्र सिरहा	९८५२८८०५००	akcsiraha@gmail.com
२६	जिल्ला पशु सेवा विज्ञ केन्द्र सिरहा	९८५२८३४८०१	vhsec.siraha@gmail.com
२७	शिक्षा विकास तथा समन्वय इकाई, सिरहा	०३३-५२०००४ ९८५२८३१५१५	deosiraha@gmail.com
२८	सहरी विकास तथा भवन विभाग डिभिजन कार्यालय, सिरहा	०३३-५२००८४ ९८५२८२२६६६	
२९	लाहान वारुण यन्त्र	०३३-५६०११९	
३०	सिरहा, वारुण यन्त्र	९८५२८५३०००	
३१	मिर्चैया वारुण यन्त्र	९८५५०३६८७०	
३२	गोलबजार वारुण यन्त्र	९८२७४९८६१, ९८२४७७९८९४	

१६. जिल्लामा संचालित एम्बुलेन्सहरूको विवरण :

क्र.स.	जिल्ला	स्थानीय तह	एम्बुलेन्स नम्बर	चालकको		थप विवरण केही भए	एम्बुलेन्सको धनी (निकाय)
				नाम थर	फोन नं.		
1	सिरहा	सिरहा नगरपालिका	बा१च ७८७०	हरि नारायण यादव	९८४२८४६३६० ९८१५७१४३९५		नेपाल रेडक्रस सोसाइटी, सिरहा शाखा,
2	सिरहा	नरहा गाउँपालिका	स१च ५१३	देव नारायण कामैत	९८६२८३५९९५ ९८१४७३५०८४		नेपाल रेडक्रस सोसाइटी, सिरहा शाखा
3	सिरहा	नवराजपुर गाउँपालिका	स१च ८५३				नेपाल रेडक्रस सोसाइटी, कचनारी उपशाखा
4	सिरहा	सुखिपुर	स१च ६५६	गोविन्द कुमार	९८०२३१९३३५		नेपाल रेडक्रस सोसाइटी,



		नगरपालिका		पासवान		सुखिपुर उपशाखा, सिरहा
5	सिरहा	कल्याणपुर नगरपालिका	प्र.२-०१-००१च ००३३			नेपाल रेडक्रस सोसाइटी, कल्याणपुर उपशाखा, सिरहा
6	सिरहा	बरियारपट्टी गाउँपालिका	प्र.२-०२-००१च ०७९३	शैलेन्द्र कुमार यादव	९८०१५९१३००	नेपाल रेडक्रस सोसाइटी, कचनारी उपशाखा, बरियारपट्टी
7	सिरहा	कर्जन्हा नगरपालिका	स१च ७४३	सन्तोष साह	९८१४७५७८४६	कमलामाई मेडिकल तथा पोलि.बन्दीपुर
8	सिरहा	सुखिपुर नगरपालिका	स१च १३३७	इन्द्र नारायण मण्डल	९८२६७०००१४	सुखीपुर पोलिक्लिनिक प्रा.लि., सुखीपुर
9	सिरहा	लहान नगरपालिका	स१च १३४४	ओम प्रकाश महतो	९८०४७८०५०० ९८०४७८०५०२	जिनिस हेल्थ केयर प्रा.लि, लहान
10	सिरहा	धनगढीमाई नगरपालिका	स१च १२२४	सरोज लामा	९८१५७३१६१९	महावौद्ध हेल्थ केयर सेन्टर प्रा.लि., धनगढीमाई
11	सिरहा	लहान नगरपालिका	स१च १३४३	अरुण साह	९८१७६१०३८०	कामना नर्सिङ होम, लहान
12	सिरहा	कल्याणपुर नगरपालिका	स१च १३६५	राज कुमार पासमान	९८२६७००७०२	माा दुर्गा हेल्थ पोलिक्लिनिक प्रा.लि कल्याणपुर जब्दी
13	सिरहा	लहान नगरपालिका	स१च १३४१	जयराम साह	९८१६७४४३६४	जय गणपति पोलिक्लिनिक प्रा.लि., लहान
14	सिरहा	सिरहा नगरपालिका	स१च १३२५	जितेन्द्र मण्डल	९८०७७४९९०० ९८६९०६७७७०	श्री कर्ण क्लिनिक प्रा.लि. सिरहा
15	सिरहा	लहान नगरपालिका	स१च १३३८	देवेन्द्र मण्डल	९८४२९६२२९१ ९८६२९९८६३३	समृद्ध फाउण्डेशन, लहान
16	सिरहा	गोलबजार नगरपालिका	स१च ८०२	सरोज यादव पारस यादव	९८०१३१५३००	भुमिजा हस्पिटल एण्ड टेक्निकल डेभलपमेन्ट सेन्टर प्रा.लि., गोलबजार
17	सिरहा	सिरहा नगरपालिका	स१भ ४५५	रमेश चौधरी	९८४२८२४०६५	जिल्ला अस्पताल, सिरहा
18	सिरहा	लहान नगरपालिका	स१च १३३९	मनोज कुमार यादव	९८०७७०९४४३	लहान एडभान्स पोलिक्लिनिक प्रा.लि., लहान
19	सिरहा	मिर्चैया नगरपालिका	स१च १८०५	दिलिप साह	९८११७७६५४२	शुभ शान्ति पोलिक्लिनिक प्रा.लि., फुलवरिया -७, सिरहा
20	सिरहा	मिर्चैया नगरपालिका	स१च ७६७	रुपेश राई	९८१५६००४४३	शुभ शान्ति पोलिक्लिनिक प्रा.लि., फुलवरिया -७ सिरहा
21	सिरहा	लहान नगरपालिका	स१च १२४८	विरेन्द्र कुमार यादव	९८१९९२५९२८	गोल्डेन हेल्थ केयर एण्ड डायग्नोस्टिक सेन्टर लहान
22	सिरहा	मिर्चैया नगरपालिका	स१च ८०१	दिनेश साह	९८११७११८०२	रेखा नर्सिङ केयर एण्ड डायग्नोस्टिक सेन्टर मिर्चैया
23	सिरहा	लहान नगरपालिका	स१च ६९१	सुनिल महतो	९८१५७९५७६४	सूर्यज्योति विकास समाज, लहान
24	सिरहा	गोलबजार नगरपालिका	स१च १२७९	निरज शाही	९८१५७७४७५७	माा धमिनी हस्पिटल प्रा.लि. असनपुर-४, गोलबजार
25	सिरहा	विष्णुपुर गाउँपालिका	स१च ७६०	प्रमेश्वर महतो	९८०४७०६९१७	सुनगाभा कृषि सहकारी संस्था लि. राजपुर सिरहा
26	सिरहा	लहान नगरपालिका	स१च ९२४ स	धनिलाल चौधरी	९८०८६९१५०२	जयगणेश पो. एण्ड मेडिकल सेन्टर प्रा.लि. लहान
27	सिरहा	लहान नगरपालिका	स१च ८८२	दिपेश कर्ण	९८१४७७०१५३	जय मादादी पोलिक्लिनिक प्रा.लि. लहान न.पा.
28	सिरहा	लहान नगरपालिका	स१च ५९०	वैजनाथ साह	९८१३९४६९६०	मारवाडी सेवा सदन लहान
29	सिरहा	गोलबजार	स१च ८९४	देवेन्द्र साह	९८१६७५७५०८	सगरमाथा मोडेल हस्पिटल

50
जिल्ला अधिकारी

30	सिरहा	नगरपालिका लहान नगरपालिका	कोच ८६१२	प्रेम चौधरी	९८१५७१९३०७	प्रा.लि. गोलबजार फ्रेण्ड्स मोडेल हस्पिटल प्रा.लि. लहान
31	सिरहा	कल्याणपुर नगरपालिका	स१च १७९३	मो. अब्दुल राईन	९८१८०६४०४१	स्वास्थ्य चौकी भोक्राहा
32	सिरहा	मिर्चैया नगरपालिका	स१च १२२५	आशिष खत्री	९८२५८८१६८१	मंगलम हेल्थ केयर सेन्टर प्रा.लि., मिर्चैया
33	सिरहा	लहान नगरपालिका	स१च १२३९	गुरुदयाल महतो	९८५२८३२५६१	त्रिदेव पोलिक्लिनिक लहान
34	सिरहा	लहान नगरपालिका	स१च ५०१	प्रकाश चौधरी	९८०५९२३६६०	सप्तऋषि अस्पताल लहान
35	सिरहा	कर्जन्हा नगरपालिका	स१च ९६०	राम जुलुम राउत	९८०४७१९८१९	फुलकुमारी महतो मेमोरियल हस्पिटल कर्जन्हा,
36	सिरहा	कर्जन्हा नगरपालिका	स१च ५९४	संजय कापर	९८०४७१९८१८	फुलकुमारी महतो मेमोरियल हस्पिटल कर्जन्हा,
37	सिरहा	कल्याणपुर नगरपालिका	स१च १२१८	प्रमोद महारा	९८२४७९७४५४	शहिद धनकलाल प्रतिष्ठान, मभौलिया
38	सिरहा	सिरहा नगरपालिका	स१च ८८५	राज कुमार शर्मा	९८१५७२००२०	जीत ठाकुर पोलिक्लिनिक भलुवाही सिरहा
39	सिरहा	लहान नगरपालिका	स.१च१०१४	अमिरी यादव	९८०७७८२८४९	स्व.वेचन यादव मेमोरियल ट्रष्ट, लहान
40	सिरहा	भगवानपुर गाउँपालिका	स१च १८०२	सन्तोष कुमार साह	९८११७८८२६९	दलित निसहाय जन उत्थान केन्द्र भगवानपुर २
41	सिरहा	कर्जन्हा नगरपालिका	प्र.२-०१- ००१भ ०००४	नइम अन्सारी	९८१९७५६१५५	स्वास्थ्य चौकी महनौर, सिरहा
42	सिरहा	लहान नगरपालिका	ना१च ९७४३	विवेन्द्र प्रसाद चौधरी	९८१५७७७१९५ ९८८०६७७७१६	द सहारा , लहान
43	सिरहा	लहान नगरपालिका	स १ च १३४०	विशुकी नाथ सिंह	९८१९७२९११२	ओम गुरुकुल हेल्थ हेयर सेन्टर प्रा.लि., लहान
44	सिरहा	लहान नगरपालिका	स१च १३४५	दिलिप साह	९८०१५४५७५३	लिलामदन हेल्थ केयर सेन्टर प्रा.लि. लहान
45	सिरहा	लहान नगरपालिका	स १ च १४५६	सियाराम महतो	९८१७७३२४१६	राधा कृष्ण मन्दिर, लहान
46	सिरहा	लहान नगरपालिका	प्र.२-०१-००१च ०१०४	लाल बाबु यादव	९८१४७७४१६४	स्वराज ट्रष्ट वस्तिपुर लहान
47	सिरहा	औरही गाउँपालिका	प्र.२-०१- ००१भ ०००५	सुरेन्द्र प्रसाद यादव	९८१६७९०६३०	प्राथमिक स्वास्थ्य केन्द्र औरही
48	सिरहा	भगवानपुर गाउँपालिका	प्र.२-०१- ००१च ०४१६	श्रवण कुमार मण्डल	९८४२८२४११४	मण्डल सेवा समाज, भगवानपुर

१७. हटलाइन नम्बरहरु (सेवा शुल्क नलाग्ने) :

वर्षा र बाढी थाहा पाउन	-	११५५
उद्धारका लागि मद्दत माग्न	-	१४९
लैङ्गिक हिंसा सम्बन्धी सहयोग (राष्ट्रिय महिला आयोग)	-	११४५
नेपाल प्रहरी	-	१००
नेपाल रेडक्रस सोसाइटी	-	११३०



नेपाल सरकार
गृह मन्त्रालय
जिल्ला प्रशासन कार्यालय
सिरहा जिल्ला

५.२ शीतलहर/जाडो पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना :
नेपालको सात प्रदेशहरू मध्ये मधेश प्रदेश अन्तर्गत रहेका आठ जिल्लाहरू मध्ये सिरहा जिल्ला पूर्ववाट दोश्रो जिल्लाको रूपमा पूर्व दक्षिण भूभागमा अवस्थित तराईको एक जिल्ला हो । यसको पूर्वमा सप्तरी, पश्चिममा धनुषा, उत्तरमा उदयपुर र दक्षिणमा भारतको विहार राज्यको मधुवनी जिल्ला पर्दछ । यो जिल्ला ८६°६५ पूर्वी देशान्तर देखि ८६°२६ पूर्वी देशान्तर र २६°३३ उत्तरी अक्षांश देखि २६°५५ उत्तरी अक्षांश भित्र अवस्थित रहेको छ । यसको उचाई समुन्द्र सतह देखि ७६ मिटर (२४९.२८ फिट) देखि ८८५ मिटर (२९०३ फिट) सम्म रहेको छ । यस जिल्लाको तापक्रम गर्मी महिनामा ३२°अ देखि ४५°अ र जाडो महिनामा ८°अ देखि २०°अ हुने गरेको हुदा यहा गर्मी महिनामा अति गर्मी र जाडो महिनामा अति जाडो हुने गर्दछ ।

जाडोयाममा जाडोको कारण यस जिल्लामा प्रत्येक वर्ष ठूलो जनधनको क्षति हुने गरेको हुदा क्षतिलाई न्यूनिकरण गर्न विपद् व्यवस्थापनका क्षेत्रमा कार्य गर्ने जिल्ला भित्रका सबै सरकारी तथा गैह्र सरकारी संस्थाहरूले शीतलहर तथा जाडो आपत्कालिन कार्ययोजना बनाई तयारी अवस्थामा रहने आवश्यकता देखिएकोमा यस अधि हुदै आएका कामलाई समेत समेटि मिति २०८१..... गतेका दिन जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिको बैठक वसी शीतलहर तथा जाडो आपत्कालिन कार्य योजना २०८१ लाई स्वीकृति गरी कार्यान्वयनमा ल्याउने निर्णय गरियो । विपद् जोखिम न्यूनिकरण, खोज तथा उद्धार र राहत लगायतको कार्यहरू यसै कार्ययोजना अनुसार सम्बन्धित निकायहरूले गर्ने समेत निर्णय गरियो ।

कार्य योजना

सि.नं.	क्रियाकलाप	जिम्मेवार निकाय	सहयोगी निकाय	समय	कै.
१	चिसो तथा शीतलहर पूर्वतयारी र पूर्व प्रबन्ध सम्बन्धी बैठक तुरुन्तै राख्ने ।	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति	गृह मन्त्रालय आन्तरिक मामिला तथा कानून मन्त्रालय UNDP/WFP/IFRC स्थानीय सुरक्षा निकायहरू नेपाल रेडक्रस सोसाइटी संचार सेवा प्रदायक संस्थाहरू संचार गृहहरू पत्रकारहरू		
२	जाडोको लागि आवश्यक पर्ने दाउरा तथा काठ समयमै उपलब्ध गराउने ।	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति	गृह मन्त्रालय वन तथा वातावरण मन्त्रालय आन्तरिक मामिला तथा कानून मन्त्रालय		

गृह मन्त्रालय, काठमाडौं

		समिति	<ul style="list-style-type: none"> • गम्पेरधारक्षक • स्थानीय सुरक्षा निकायहरू • नेपाल रेडक्रस सोसाइटी • संचार सेवा प्रदायक संस्थाहरू • संचार गृहहरू • पत्रकारहरू 		
३	जाडोबाट बच्न कम्बल तथा न्यानो लुगाहरू विपन्न पीडितहरूलाई उपलब्ध गराउने ।	<ul style="list-style-type: none"> • जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति • स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति 	<ul style="list-style-type: none"> • गृह मन्त्रालय • आन्तरिक मामिला तथा कानून मन्त्रालय • गम्पेरधारक्षक • स्थानीय सुरक्षा निकायहरू • नेपाल रेडक्रस सोसाइटी • संचार सेवा प्रदायक संस्थाहरू • संचार गृहहरू • पत्रकारहरू 		
४	स्वास्थ्य सम्बन्धी समस्यालाई रोकथाम गर्ने जनचेतनामूलक कार्यक्रम, स्वास्थ्यकमी, औषधिहरू र द्रुत प्रतिकार्य समूह परिचालन गर्ने ।	<ul style="list-style-type: none"> • जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति • स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति 	<ul style="list-style-type: none"> • गृह मन्त्रालय • स्वास्थ्य तथा जनसंख्या मन्त्रालय • आन्तरिक मामिला तथा कानून मन्त्रालय • UNDP/WFP/IFRC • स्थानीय सुरक्षा निकायहरू • नेपाल रेडक्रस सोसाइटी • संचार सेवा प्रदायक संस्थाहरू • संचार गृहहरू • पत्रकारहरू 		
५	आगलागी तथा निसासिने समस्याबाट बच्न सचेतनामूलक तथा सन्देशमूलक सूचना स्थानीय भाषामा समेत तयार गरी आम सञ्चारमाध्यम मार्फत	<ul style="list-style-type: none"> • जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति • स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति 	<ul style="list-style-type: none"> • गृह मन्त्रालय • आन्तरिक मामिला तथा कानून मन्त्रालय • UNDP/WFP/IFRC • स्थानीय सुरक्षा निकायहरू 		



नेपाल सरकार
गृह मन्त्रालय
निज्या प्रशामन कार्यालय
भिराहा

	प्रचारप्रसार गर्ने ।			<ul style="list-style-type: none">नेपाल रेडक्रस सोसाइटीसंचार सेवा प्रदायक संस्थाहरूसंचार गृहहरूपत्रकारहरूगृह मन्त्रालयकृषि तथा पशुपंक्षी विकास मन्त्रालयआन्तरिक मामिला तथा कानून मन्त्रालयप्रदेश स्तरीय कृषि तथा पशुपंक्षी विकासस्थानीय सुरक्षा निकायहरूनेपाल रेडक्रस सोसाइटीसंचार सेवा प्रदायक संस्थाहरूसंचार गृहहरूपत्रकारहरू
६	कृषिबाली र पशुपंक्षीको क्षतिलाई न्यून तथा अवशयक औषधोपचार तथा यसबाट बच्ने र बचाउने उपायहरूका सम्बन्धमा सन्देशमूलक सूचना प्रचारप्रसार गराउने र शीतलहरहरूको कारणबाट अन्नबाली/पशुपंक्षीको क्षति भएमा कृषकहरूलाई मल, बीउ, पशुपंक्षी उपचार तथा प्राविधिक सहयोग जस्ता राहत तत्काल उपलब्ध गराउने ।	<ul style="list-style-type: none">जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिस्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति		<ul style="list-style-type: none">गृह मन्त्रालयआन्तरिक मामिला तथा कानून मन्त्रालयनेपाल प्रहरीस्थानीय सुरक्षा निकायहरूनेपाल रेडक्रस सोसाइटीसंचार सेवा प्रदायक संस्थाहरूसंचार गृहहरूपत्रकारहरू
७	कुहिरो तथा हुस्तु लागेको समयमा संभावित सवारी दुर्घटनालाई न्यूनीकरण गर्न एक सर्वे समूह गठन त्यस्ता स्थानहरूको Mapping गर्ने सोको आधारमा कुहिरो तथा हुस्तुबाट सडक दुर्घटना हुन सक्ने जोखिमयुक्त सम्भावित सडकहरूमा विभिन्न सांकेतिक चिन्हहरू तथा सूचनामूलक सन्देशहरू राख्ने ।	<ul style="list-style-type: none">जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिस्थानीय विपद् व्यवस्थापन समितिजिल्ला ट्राफिक प्रहरी		<ul style="list-style-type: none">गृह मन्त्रालयविज्ञान प्रविधि तथा शिक्षा मन्त्रालयआन्तरिक मामिला तथा कानून मन्त्रालयसामाजिक विकास मन्त्रालय
८	विद्यालयहरूमा हिमपात, चिसो तथा शीतलहरबाट बच्न विद्यार्थीहरूलाई चेतनामूलक कार्यक्रमहरू	<ul style="list-style-type: none">जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिस्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति		

पुनः जिल्ला अधिकारी


९	Cloth bank को संचालन (हुनेले नहुनेको लागि नया लताकपडा उपलब्ध गराउने र वितरण गर्न संस्थागत संयन्त्र विकास गर्ने)	<ul style="list-style-type: none"> • स्थानीयतह • संघसंस्था 	<ul style="list-style-type: none"> • UNDP/WFP/IFRC/Save the Childred/ UNICEF • स्थानीय सुरक्षा निकायहरू • नेपाल रेडक्रस सोसाइटी • संचार सेवा प्रदायक संस्थाहरू • संचार गृहहरू • पत्रकारहरू • जिल्ला समन्वय समिति • जिल्ला प्रशासन कार्यालय • सहयोगी निकायहरू
---	---	--	---

५.३ आगलागी पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना :


नेपालको सात प्रदेशहरू मध्ये मधेश प्रदेश अन्तर्गत रहेका आठ जिल्लाहरू मध्ये सिराहा जिल्ला पूर्ववाट दोश्रो जिल्लाको रूपमा पूर्व दक्षिण भूभागमा अवस्थित तराईको एक जिल्ला हो । यसको पूर्वमा सप्तरी, पश्चिममा धनुषा, उत्तरमा उदयपुर र दक्षिणमा भारतको विहार राज्यको मधुवनी जिल्ला पर्दछ । यो जिल्ला ८६°६' पूर्वी देशान्तर देखि ८६°२६' पूर्वी देशान्तर र २६°३३' उत्तरी अक्षांश देखि २६°५५' उत्तरी अक्षांश भित्र अवस्थित रहेको छ । यसको उचाई समुन्द्र सतह देखि ७६ मिटर (२४९.२८ फिट) देखि ८८५ मिटर (२९०३ फिट) सम्म रहेको छ । यस जिल्लाको तापक्रम गर्मी महिनामा ३२°अ देखि ४५°अ र जाडो महिनामा ८°अ देखि २०°अ हुने गरेको हुदा यहा गर्मी महिनामा अति गर्मी र जाडोमहिनामा अति जाडो हुने गर्दछ ।

यस जिल्लामा गर्भियाममा फाल्गुन देखि आसार महिनासम्म अत्याधिक रूपमा र अरु महिनामा छिटफुट रूपमा आगलागिका हुने गर्दछन् । आगलागिका कारण यस जिल्लामा प्रत्येक वर्ष ठुलो जनधनको क्षति हुने गरेको हुदा क्षतिलाई न्यूनिकरण गर्न विपद् व्यवस्थापनका क्षेत्रमा कार्य गर्ने जिल्ला भित्रका सबै सरकारी तथा गैह्र सरकारी संघसंस्थाहरूले आगलागि आपत्कालिन कार्ययोजना बनाई तयारी अवस्थामा रहने आवश्यकता देखिएकोमा यस अघि हुदै आएका कामलाई समेत समेटी मिति २०८१।०२।२८गतेका दिन जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिको बैठक बसी आगलागि आपत्कालिन कार्य योजना २०८० लाई स्वीकृति गरी कार्यान्वयनमा ल्याउने निर्णय गरियो । विपद् जोखिम न्यूनिकरण, खोज तथा उद्धार र राहत लगायतको कार्यहरू यसै कार्ययोजना अनुसार सम्बन्धित निकायहरूले गर्ने समेत निर्णय गरियो ।


कार्य योजना :


 प्रमुख जिल्ला अधिकारी,

सि.नं.	क्रियाकलाप	जिम्मेवार निकाय	सहयोगी निकाय	समय	कै.
१	आगलागिबाट बच्न जनचेतना अभिवृद्धि गतिविधिहरू (रेडियो/टि.भि.बाट प्रचार प्रसार, घरभेट, सडक नाटक, भित्तेलेखन लगायत समाजमा प्रचलित अन्य जनचेतना मूलक गतिविधिहरू) गर्ने ।	<ul style="list-style-type: none"> जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति 	<ul style="list-style-type: none"> गृह मन्त्रालय आन्तरिक मामिला तथा कानून मन्त्रालय स्थानीय सुरक्षा निकायहरू नेपाल रेडक्रस सोसाइटी संचार सेवा प्रदायक संस्थाहरू संचार गृहहरू पत्रकारहरू 		
२	आगलागि नियन्त्रणका लागि आवश्यक न्यूनतम सामग्री सहित आगलागि नियन्त्रणका लागि परिचालन हुने ।	<ul style="list-style-type: none"> स्थानीय सुरक्षा निकायहरू 	<ul style="list-style-type: none"> जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति नेपाल रेडक्रस सोसाइटी स्थानीय व्यक्तिहरू 		
३	पालिकाहरूले आफो नियन्त्रणका लागि वारुण यन्त्रको व्यवस्थापन गर्ने ।	<ul style="list-style-type: none"> स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति 	<ul style="list-style-type: none"> जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति 		
४.	खोज, उद्धार तथा राहत सामग्रीहरूको व्यवस्थापन गर्ने ।	<ul style="list-style-type: none"> स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति 	<ul style="list-style-type: none"> गृह मन्त्रालय आन्तरिक मामिला तथा कानून मन्त्रालय जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति स्थानीय सुरक्षा निकायहरू नेपाल रेडक्रस सोसाइटी अन्य संघसंस्थाहरू 		
५.	विपद् व्यवस्थापन कोषमा न्यूनतम कोष राख्ने ।	<ul style="list-style-type: none"> जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति 	<ul style="list-style-type: none"> गृह मन्त्रालय आन्तरिक मामिला तथा कानून मन्त्रालय 		
६.	दक्ष जनशक्तिहरू तयारी गर्ने ।	<ul style="list-style-type: none"> स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति 	<ul style="list-style-type: none"> गृह मन्त्रालय आन्तरिक मामिला तथा कानून मन्त्रालय जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति 		


प्रकाश जितेंद्र शिकारी

७	<ul style="list-style-type: none"> आगलागिबाट विस्थापित समुदायका लागि, खास गरी शिविरमा बस्ने मानिसहरूका लागि सुरक्षित खानेपानी, स्वास्थ्य शिक्षा तथा सरसफाइ एवं नुहाउने सुविधाहरूमा पहुचको सुनिश्चितता गर्ने । प्रभावित समुदायहरूमा खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता सम्बन्धि सेवाहरू (सुरक्षित खानेपानी, शौचालय, स्यानेटरी प्याड, साबुन, आदी) उपलब्ध गराउन सुनिश्चितता गर्ने । 	<ul style="list-style-type: none"> स्थानीय तह 	<ul style="list-style-type: none"> स्थानीय सुरक्षा निकायहरू नेपाल रेडक्रस सोसाइटी अन्य संघसंस्थाहरू खानेपानी तथा सरसफाइ मन्त्रालय प्रदेश सरकार, भौतिक पूर्वाधार विकास मन्त्रालय जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति खानेपानी तथा सरसफाइ डिभिजन कार्यालय UNICEF नेपाल रेडक्रस सोसाइटी
८	<p>नेपाल रेडक्रस सोसाइटीले राहत सामग्रीहरूको भण्डारण, जनशक्ति परिचालन सहित तयार गरेको कार्ययोजना समन्वयात्मक रूपले कार्यान्वयन गर्ने</p>	<ul style="list-style-type: none"> नेपाल रेडक्रस सोसाइटी 	<ul style="list-style-type: none"> गृह मन्त्रालय स्वास्थ्य तथा जनसंख्या मन्त्रालय आन्तरिक मामिला तथा कानून मन्त्रालय नेपाल रेडक्रस सोसाइटी केन्द्र/IFRC जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति अन्य संघ संस्थाहरू गृह मन्त्रालय संघिय मामला तथा सामान्य प्रशासन मन्त्रालय जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति
९	<p>आगलागिबाट विस्थापितका लागि खाद्यान्न, सरसफाइ र अस्थायी आवास तथा औषधोपचारको प्रबन्ध मिलाउने ।</p>	<ul style="list-style-type: none"> स्थानीय तह 	<ul style="list-style-type: none"> गृह मन्त्रालय संघिय मामला तथा सामान्य प्रशासन मन्त्रालय जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति


 प्रमुख जिल्ला अधिकारी

१०	<ul style="list-style-type: none"> कामका लागि नगद/खाद्यान्न कार्यक्रम संचालन गर्ने 	<ul style="list-style-type: none"> स्थानीय तह 	<ul style="list-style-type: none"> नेपाल रेडक्रस सोसाइटी विकास साभेदार संघसंस्थाहरु गृह मन्त्रालय संघिय मामला तथा सामान्य प्रशासन मन्त्रालय आन्तरिक मामिला तथा कानुन मन्त्रालय जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति नेपाल रेडक्रस सोसाइटी विकास साभेदार संघसंस्थाहरु शिक्षा, विज्ञान तथा प्रविधि मन्त्रालय प्रदेश सरकार, सामाजिक विकास मन्त्रालय UNICEF/SC जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति जिल्ला शिक्षा समन्वय इकाई Education cluster सदस्यहरु महिला, बालबालिका तथा ज्येष्ठ नागरिक मन्त्रालय/विभाग प्रदेश सरकार, सामाजिक विकास मन्त्रालय जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति UNFPA, UNICEF, रेडक्रस जिल्लामा कार्यरत अन्य राष्ट्रिय तथा अन्तर्राष्ट्रिय संघसंस्थाहरु 	
११	<p>आगलागिका कारण शैक्षिक सामग्रीहरु नष्ट भएका बालबालिकाहरुलाई शैक्षिक सामग्री लगायत पोशाक सम्मको पहुच लगायत शिक्षामा पर्ने सक्ने प्रभावहरु कम गर्न स्थानीय स्तरमा योजना बनाई कार्यान्वयनमा ल्याउने ।</p>	<ul style="list-style-type: none"> स्थानीय तह 	<ul style="list-style-type: none"> निरन्तर 	
१२	<ul style="list-style-type: none"> विपद्मा पर्दा जहिले महिलाको मर्यादा पहिले भन्ने अभियान अनुसार विपद्को समयमा विशेष हेरचाहको आवश्यकता पर्ने सुत्केरी, गर्भवती, अपांडता भएका, ज्येष्ठ नागरिक, महिला तथा किशोरीको लागि आवश्यक सामग्री तयारी अवस्थामा राख्ने । <p>(Dignity Kit, किशोरी किट,</p>	<ul style="list-style-type: none"> स्थानीय तह 	<ul style="list-style-type: none"> निरन्तर 	<p>प्रमुख जिल्ला अधिकारी</p>



नेपाल सरकार
गृह मन्त्रालय
जिल्ला प्रशासन कार्यालय
सिराहा

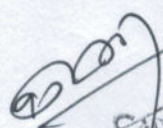
<p>Hygiene Kit & Baby pack, Blanket, IEC Materials)</p> <ul style="list-style-type: none">• लैङ्गिक हिंसा रोकथाम, बेचबिखन विरुद्ध र मनोसामाजिक सेवा, सूचना तथा सञ्चार सम्बन्धी सामग्री व्यवस्थापन र तत्सम्बन्धि सेवा प्रवाहको सुनिश्चितता गर्ने ।		
---	--	--

प्रमुख जिल्ला अधिकारी



६. आवश्यकताको लेखाजोखा (विषयगत क्षेत्र अनुसार) :
६.१ समन्वय, खोजी, उद्धार, राहत तथा सूचना व्यवस्थापन
क) नेपाली सेनालाइ आवश्यक नपुग सामग्रीको विवरण

क्र.स.	आवश्यक सामग्री	आवश्यक संख्या	नपुग	अनुमानित रकम	कैफियत
१	लाइफ ज्याकेट	३५			
२	डोरी	५ रोल			
३	क्याराविना	५०			
४	स्ट्रेचर	५			
५	हुक	२५			
६	हेलमेट	३५			
७	कोदालो	२५			
८	रवर ट्यूब	१०			
९	गैति	२५			
१०	साबेल/ बेलचा	२५			
११	थ्रो व्याग	१०			
१२	पीकेट पुल्ली /	३५/१५			
१३	डोजरस्काईभेटर/	-			
१४	Fire Extinguisher	२५			
१५	रेनकोट/गमबुट	१५०/१५०			
१६	सेफ्टी गल्लोबस/सर्च लाइट	१५०/१५०			
१७	Chain Saw	२			
१८	मेगा फोन	५			
१९	फायर सुट	३५			
२०	जुमर	५/५			


जिल्ला अधिकारी

(एसेन्डर/डिसेन्डर)				
--------------------	--	--	--	--

ख) नेपाल प्रहरीलाइ आवश्यक नपुग सामग्रीको विवरण

क्र.स.	आवश्यक सामग्री	आवश्यक संख्या	उपलब्ध रहेको सामग्री	नपुग	अनुमानित रकम	कै.
१	राफट, मोटरबोट, रवरबोट	१ वटा				
२	लाईफ ज्याकेट	३० थान	७७ थान			
३	डोरी/क्याराविना	५ बण्डल	१५ बण्डल			
४	स्ट्रेचर	७ वटा	६ वटा			
५	हुक	५ वटा	५ थान			
६	हेलेमेट	२० थान				
७	कोदालो	१० थान	२० वटा			
८	रवर ट्युव	१० थान	१७ वटा			
९	गैती	१० थान	९ वटा			
१०	सावेल/बेल्चा	२० थान	२५ वटा			
११	Fire Extinguisher	२० थान	३४ वटा			
१२	रेनकोट/गमबुट/सेफ्टी ग्लोवस/सर्ट लाइट	२० जोर	डयाम बुट १ जोर			
१३	उड्ड कटर	२ थान	१ थान			

ग) सशस्त्र प्रहरी बल नेपाललाइ आवश्यक नपुग सामग्रीको विवरण

क्र.स	आवश्यक सामग्री	आवश्यक संख्या	नपुग संख्या	अनुमानित रकम	कैफियत
१.	राफट	-			
२.	मोटर बोट	१ थान	-		
३.	रवरबोट	४ थान	२ थान	१०००००	
४.	लाईफ ज्याकेट	६८ थान	३० थान	९००००	
५.	डोरी	२०० मिटर	१५० मिटर	५०००	
६.	क्याराविना	१० थान	१० थान	२०००	
७.	स्ट्रेचर	६ थान	५ थान	२५०००	

८.	हुक	१० थान	५ थान	५००	
९.	हेलमेट	७५ थान	५० थान	५००००	
१०.	कोदालो	१४ थान	१० थान	५०००	
११.	रवर ट्यूब	२२ थान	२० थान	४००००	
१२.	गैति	२० थान	२० थान	१००००	
१३.	साबेल/ बेल्या	३० थान	३० थान	१५०००	
१४.	श्रो व्याग	१५ थान	१० थान	१०००००	
१५.	पीकेट / पुल्ली	५/१० थान	५/१० थान	१००००	
१६.	डोजर/स्काईभेटर	-	-		
१७.	Fire Extinguisher	५१ थान	४५ थान	२२५०००	
१८.	OBM Set Complete Set	-	-		
१९.	रेनकोट	३० थान	३० थान	४५०००	
२०.	गमबुट	५० थान	५० थान	१५०००	
२१.	सेफिट ग्लोबस	५० थान	५० थान	५०००	
२२.	सर्च लाइट	१० थान	१० थान	५०००	
२३.	फिगर	१० थान	१० थान	५०००	
२४.	जुमर	१० थान	१० थान	५०००	
२५.	सिट हार्नेस	८ थान	८ थान	८०००	
२६.	हेम्बर	४ थान	४ थान	४०००	
२७.	पुर्सिक	५ थान	५ थान	५०००	
२८.	प्यारा बोर्ड	२ थान	२ थान	२०००	

- नोट : १) सामुदायिक विपद् व्यवस्थापन समितिहरू, स्थानीय सुरक्षा निकायहरू र पालिकाहरूसाग भएका खोज तथा उद्धारका सामग्रीहरू उल्लेख गरिएको छैन ।
- २) नपुग तथा आवश्यक सामग्रीहरू उपलब्धताको सुनिश्चितता प्रदेश सरकार, संघीय सरकार र राष्ट्रिय एवं अन्तर्राष्ट्रिय सहयोगी निकायहरूबाट गर्ने गरी जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति र ऋगिकतमच हर्बाट समन्वय गरिनेछ ।


 जिल्ला प्रशासकीय अधिकारी

६.२ आपत्कालिन आवास तथा गैर-खाद्य सामग्री

क्र.सं.	आवश्यक सामग्री	आवश्यक संख्या	सहयोगी संस्था संग रहेको	नपुग	अनुमानित रकम	कैफियत
१	गैर खाद्य सामग्रीहरूको पूर्ण सेट	१०,०००	३००	९,७००		रेडक्रस, नपुग सामग्री ने.रे.सो.केन्द्रीय कार्यालय र अन्य निकायबाट उपलब्ध हुने
२	आपत्कालीन टेन्ट (प्लास्टिक त्रिपाल)	५,०००	३००	४,७००		रेडक्रस, नपुग सामग्री ने.रे.सो.केन्द्रीय कार्यालय र अन्य निकायबाट उपलब्ध हुने
३	पुनर स्थापनका लागि सामग्रीहरू	१,००० परिवार		१,००० परिवार		

६.३ स्वास्थ्य तथा पोषण :

क्र.सं.	आवश्यक सामग्री	आवश्यक संख्या	सहयोगी संस्था संग रहेको	नपुग	अनुमानित रकम	कैफियत
१	I.V. Fluid RL-4000 NS- 2000 Dextrose 5% - 2000	८,०००	८०००			जिल्ला तथा स्थानीय तहका स्वास्थ्य संस्थाहरूमा
२	ORS Metron	५०००	५०००			जिल्ला तथा स्थानीय तहका स्वास्थ्य संस्थाहरूमा
३	Paracetamol Tab -15000 Syrup-300	१५३००	१५३००			जिल्ला तथा स्थानीय तहका स्वास्थ्य संस्थाहरूमा
४	Ciprofloxacin 250	१४,००० ६०००		१४,००० ६०००		
५	Chloramphenical	२५,०००		२५,०००		
६	Antiallergic Tablet	१०,०००		१०,०००		
७	Primaguine	२,५००		२,५००		
८	Chloroquine	५,०००		५,०००		
९	जीवनजल	५०००	५०००			जिल्ला तथा स्थानीय तहका स्वास्थ्य संस्थाहरूमा
१०	जनशक्ति	२०००	२०००			जिल्ला तथा स्थानीय



					तहका स्वास्थ्य संस्थाहरूमा
११	स्वास्थ्य शिक्षाको लागि आवश्यक सामग्रीहरू				जिल्ला तथा स्थानीय तहका स्वास्थ्य संस्थाहरूमा
१२	Tetracycline	५०,०००		५०,०००	
१३	Doxycycline Cap.	१५,०००		१५,०००	
१४	प्रचार प्रसार				
१५	Iron Tab	५०००	५०००		जिल्ला तथा स्थानीय तहका स्वास्थ्य संस्थाहरूमा
१६	Vitamin A Cap.	५०००	५०००		जिल्ला तथा स्थानीय तहका स्वास्थ्य संस्थाहरूमा
१७	Albendazole Tab	५०००	५०००		जिल्ला तथा स्थानीय तहका स्वास्थ्य संस्थाहरूमा
१८	Chloramphenical Eye drop	५००		५००	
१९	Ciprofloxacin Eye drop	५००		५००	
२०	Dcold Tab	१००००		१००००	
२१	Metronidazole Tab	१५०००		१५०००	
२२	Metron DF Syrup	५००		५००	
२३	Dcold Syrup				
२४	Septran Syrup	५००		५००	
२५		५००		५००	
२६	Ing. Taxin-250/500/2gm	५००		५००	
२७	Ing. Gentamycine-200/500	५००		५००	
२८	Tab Brufen-200mg./400mg	५०००		५०००	
२९	Ointment Betadin	१०००		१०००	
३०	Cotton - 400gr.	३०	३०		जिल्ला तथा स्थानीय तहका स्वास्थ्य संस्थाहरूमा
३१	Bandage 4",6"	५००	५००		जिल्ला तथा स्थानीय तहका स्वास्थ्य संस्थाहरूमा
३२	Sanitary Pad	५००		५००	
३३	Handi Plast	१०००	१०००		जिल्ला तथा स्थानीय तहका स्वास्थ्य संस्थाहरूमा


जिल्ला अधिकारी,

					तहका स्वास्थ्य संस्थाहरुमा
३४	Eye Ointment	५००		५००	
३५	Crep Bandage -4"	५००		५००	
३६	Crep Bandage -6"	५००		५००	
३७	सुत्केरी तथा स्याहार केन्द्र स्थापना	५०		५०	
३८	सुत्केरी सामाग्री वितरण	२००० जना		२००० जना	
३९	मनोविमर्श सेवा	५०		५०	
४०	निगरानी समूह निर्माण	५०		५०	
४१	गर्भवती महिला स्हार सुसार सेवा	५०		५०	
४२	Dignity किट	५०००		५०००	
४३	किशोरी किट	५०००		५०००	
४४	Hygine Kit	५०००		५०००	
४५	Baby Pack	२०००		२०००	
४६	पोषणयुक्त खानेकुराहरु पाकेट	५००० जना		५००० जना	

६.४ खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता :

क्र. सं.	आवश्यक सामाग्री	आवश्यक संख्या	सहयोगी संस्थासंग रहेको	नपुग	अनुमानित रकम	कैफियत
१	ट्यूबवेल प्लेटफर्म जडान सहित	१००		१००		
२	पानी परीक्षण	१००००		१००००		
३	चर्पी निर्माण	१०००		१०००		
४	चर्पी मर्मत सम्भार	१००००		१००००		
५	हाइजेनिक सामाग्री	५०००		५०००		
६	ट्यूबवेल मर्मत सम्भार	१,०००		१,०००		
७	डिस्पोजल	५००		५००		

६.५ शिक्षा :

क्र. सं.	आवश्यक सामाग्री	आवश्यक संख्या	सहयोगी संस्था संग रहेको	नपुग	अनुमानित रकम	कैफियत
१	विद्यार्थीको शैक्षिक सामाग्री	१००००		१००००		
२	वैकल्पिक विद्यालय संचालन	२००		२००		




३	विद्यालयको शैक्षिक सामग्री	५०	५०		
४	विद्यालय भवन मर्मत सम्भार	५०	५०		
५	बाल विकास केन्द्र मर्मत सम्भार	२००	२००		
६	शैक्षिक सहयोग बालविकास केन्द्रको लागि	२००	२००		
७	विद्यार्थीहरूको पोशाक सहयोग	५०००	५०००		

६.६ संरक्षण :

क्र.सं.	आवश्यक सामग्री	आवश्यक संख्या	सहयोगी संस्था संग रहेको	नपुग	अनुमानित रकम	कैफियत
१	सुत्केरी तथा स्याहार केन्द्र स्थापना	५०		५०		
२	सुत्केरी सामग्री वितरण	२,००० जना		२,००० जना		
३	मनोविमर्श सेवा	५०		५०		
४	निगरानी समूह निर्माण	५०		५०		
५	गर्भवती महिला स्हार सुसार सेवा	५०		५०		

६.७ खाद्य सुरक्षा :

क्र. सं.	आवश्यक सामग्री	आवश्यक संख्या	सहयोगी संस्थासंग रहेको	नपुग	अनुमानित रकम	कैफियत
१	विभिन्न जातको विउविजन वितरण	२५०००		२५०००		कृषि विकास
२	रोग किरा नियन्त्रण	१००००		१००००		
३	आकस्मिक उपचार सेवा	२००००		२००००		पशु सेवा कार्यालय
४	पशुरोग विरुद्ध भ्याकसिनेसन	३००००		३००००		पशु सेवा कार्यालय
५	पशु आहार सेवा (मौसम अनुसारको घास वाली)	२०००		२०००		कृषि विकास


प्रमुख जिल्ला अधिकारी

७. अन्य निकायहरूसंग समन्वय र सहकार्य :

सिरहा जिल्लामा हुने गरेका र हुन सक्ने विभिन्न प्रकारहरूका प्रकोपहरूबाट पीडित परिवारहरूको खोज, उद्धार, राहत लगायत तिनीहरूको जीवनयापनलाई सामान्य बनाउन स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति र जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिले आफ्नो श्रोत तथा विभिन्न राष्ट्रिय अन्तर्राष्ट्रिय निकाय/संघ संस्थाहरूसंगको समन्वय र सहकार्यमा विकास लगायत जीविकोपार्जन र पुनर्लाभ जस्ता गतिविधिहरू संचालन गर्न निरन्तर समन्वय र सहकार्य गर्दै अगाडी बढ्ने छ ।

८. लैतिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण :

विपद्बाट महिला, बालबालिका, जेष्ठ नागरिक, अपाङ्ग र आर्थिक तथा सामाजिक रूपले सिमान्कृत समुदाय र व्यक्तिहरू सबैभन्दा बढी जोखिममा रहेको र सबैभन्दा बढी प्रभावित हुने गर्दछ । यी समुहहरूको पहुच प्रतिनिधित्व र अर्थपूर्ण सहभागिता गरि समावेशीकरणको सुनिश्चतालाई ध्यानदिई विपद् व्यवस्थापनका गतिविधिहरू संचालन गरिने छ ।

९. क्षमता विकास :

विपद्का घटना पछि स्वतःस्फूर्त रूपमा आउने जागरुकता, मानवीय सहयोगको भावनामा कमीको साथ साथै प्रभावकारी रूपमा खोज, उद्धार तथा राहत कार्यमा अपठ्यारो हुने गरेको हुदा सम्बन्धित सरकारी निकाय तथा संघसंस्थाहरूले आ-आफ्नो कार्यक्षेत्र भित्र खोज, उद्धार तथा राहत व्यवस्थापन सम्बन्धि दक्ष जनशक्ति, प्राथमिक उपचारक, मनोसामाजिक विमर्शकर्ताहरू तयारी गर्नु पर्ने आवश्यकता साथसाथै प्रत्येक स्थानिय तहमा कम्तिमा ५० जना दक्ष जनशक्ति तयार गरी अगाडी बढ्नको लागि सोहि अनुसारका गतिविधिहरू संचालन गरिनेछ ।


१०. लक्ष्य र सूचकहरू :

सि.नं.	सूचक	आधार रेखा/लक्ष्य
१	जिल्ला/गा.पा./न.पा.स्तरमा विपद्बाट हुने मृत्यु दर उल्लेख्य मात्रामा कम गर्ने ।	
१.१	विपद्बाट मृत्यु हुनेको वार्षिक औसत संख्या (सडक दुर्घटना बाहेक)	न्यूनीकरण भएको हुनेछ ।
१.२	सडक दुर्घटनाबाट मृत्यु हुनेको वार्षिक औसत संख्या	न्यूनीकरण भएको हुनेछ ।
२	जिल्ला/गा.पा./न.पा.स्तरमा विपद्बाट प्रभावित व्यक्तिहरूको संख्या उल्लेख्य मात्रामा कम गर्ने ।	
२.१	विपद्बाट प्रत्यक्ष प्रभावित हुने परिवारहरूको वार्षिक औसत संख्या	न्यूनीकरण भएको हुनेछ ।
२.२	विपद्बाट घाइते हुने व्यक्तिहरूको वार्षिक औसत संख्या	न्यूनीकरण भएको हुनेछ ।
२.३	सडक दुर्घटनाबाट घाइते हुने व्यक्तिहरूको वार्षिक औसत संख्या	न्यूनीकरण भएको हुनेछ ।
२.४	विपद्बाट क्षति हुने घरहरूको वार्षिक औसत संख्या	न्यूनीकरण भएको हुनेछ ।
३	जिल्ला/गा.पा./न.पा.स्तरमा कूल गार्हस्थ्य उत्पादनमा विपद्को कारण हुने वार्षिक औसत प्रत्यक्ष आर्थिक क्षति	न्यूनीकरण भएको हुनेछ ।
४	स्थानीय तहहरू र सरोकारवालाहरू बीच अन्तर तथा परस्पर समन्वय र साभेदारी अभिवृद्धि गर्न संयन्त्र विकास गर्ने (वृद्धि भएको हुनेछ ।

प्रतिशत)		
५	बहुप्रकोप पूर्वसूचना प्रणाली र विपद् जोखिम सूचना तथा आंकलनको उपलब्धता र पहुचमा उल्लेख्य बृद्धि गर्ने ।	
५.१	कूल क्षेत्रफलको अनुपातमा बहुप्रकोप अनुगमन तथा पूर्वसूचना प्रणाली स्थापना र संचालन भएको क्षेत्रफलको प्रतिशत	बृद्धि भएको हुनेछ ।
५.२	विपद् प्रभावित क्षेत्रको जनसंख्याको अनुपातमा स्थानीय वा राष्ट्रिय सूचना प्रणाली मार्फत पूर्वसूचना प्राप्त गर्ने जनसंख्याको प्रतिशत	बृद्धि भएको हुनेछ ।
५.३	विपद् जोखिमयुक्त क्षेत्रहरू पूर्वानुमानमा आधारित पूर्वतयारी कार्यविधि लागु भएका स्थानीय तहहरूको प्रतिशत	बृद्धि भएको हुनेछ ।
५.४	स्थानीय स्तरमा उपयोगी विपद् जोखिमसम्बन्धी सूचना तथा जानकारी एवं आंकलन जनसमुदायलाई उपलब्ध गराउन सक्ने स्थानीय तहहरूको प्रतिशत	बृद्धि भएको हुनेछ ।
५.५	पूर्वसूचना प्राप्त भएपछि विपद् प्रभावित क्षेत्रबाट सुरक्षित स्थानमा सारिएका जनसंख्याको प्रतिशत	बृद्धि भएको हुनेछ ।

११. समन्वय तथा व्यवस्थापन :

- १ विपद्को समयमा जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिको बैठक बस्ने अवस्था तत्काल नरहेमा विपद् व्यवस्थापनलाई आगाडी वढाउन प्रमुख जिल्ला अधिकारीको नेतृत्वमा कलक्टर प्रमुखहरूको बैठक बसि जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिले गर्नु पर्ने कार्यहरू गरिने छ ।
- २ स्थानीय तह, नेपाल रेडक्रस सोसाइटी र सुरक्षा निकायहरूबाट प्राप्त सूचनाहरूको आधारमा तयार गरिएको प्रतिवेदनहरूलाई प्ररम्भिक प्रतिवेदनको रूपमा लिइने छ ।
- ३ स्थानीय तहको नेतृत्वमा प्रहरी, रेडक्रस, शिक्षा, स्वास्थ्य, खानेपानी, कृषि सहितको टोली खटाइ क्षतिहरूको विस्तृत विवरण संकलन गरिने छ ।
- ४ उद्धार तथा राहत सामग्रीहरू प्रमुख जिल्ला अधिकारीको समन्वयमा नेपाल रेडक्रस सोसाइटी मार्फत एकद्वार प्रणाली (One Door System)बाट वितरण गरिने छ ।
- ५ विपद्को समयमा जुनसुकै सरकारी तथा गैर सरकारी (राष्ट्रिय तथा अन्तर्राष्ट्रिय) संस्थाहरू जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति मार्फत एकद्वार प्रणाली (One Door System) बाट परिचालन गरिने छ ।
- ६ नेपाल सरकारले तोकेको गुणस्तरियता तथा मापदण्ड अनुसार सेवाहरू उपलब्धताको सुनिश्चितता गरिने छ ।
- ७ विपद्को समयमा परिचालन हुने जनशक्तिहरू विपद् सम्बन्धी बनाईएका आचार संहितालाई पालना गरे नगरेको एकिन गर्ने जिम्मेवारी सम्बन्धी निकायको हुने छ ।
- ८ जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिबाट प्रत्येक स्थानीय तहलाई विपद् सम्बन्धी छुट्टै कोष खडा गर्न परिपत्र तथा पहल गरिने छ ।
- ९ प्रत्येक सरकारी तथा गैर सरकारी संघ संस्थाहरूले आ आफ्नो कार्यालय संग सम्बन्धित विपद्को लागि पूर्व तयारी तथा प्रतिकार्य योजना बनाई पूर्वतयारीका गतिविधिहरू आ आफ्नो वार्षिक बजेटमा अनिवार्य रूपमा राखी संचालन गरिने छ ।


 प्रमुख जिल्ला अधिकारी




१२. अनुगमन, मूल्यात्कन तथा सिकाई :

खोज, उद्धार, राहत र पूनर्लाभ जस्ता गतिविधिहरूको प्रभावकारी, चुनौती र सिकाईहरू तथा समस्या समाधानका लागि वडा स्तरीय, पालिका स्तरीय र जिल्ला स्तरीय विपद् व्यवस्थापन समितिबाट अनुगमन र मूल्यात्कन गरि सम्बन्धित निकायहरूमा तल उल्लेख गरिएका नमूना फाराम अनुसार प्रतिवेदन पेश गर्ने गरि अनुगमन, मूल्यात्कन तथा सिकाईमा प्रभावकारिता ल्याइने छ ।

सि.नं.	प्राथमिकता प्राप्त पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य कार्य	मुख्य जिम्मेवार निकाय	कार्यान्वयनको अवस्था	असल अभ्यास तथा कमीकमजोरी	सुझाव

नोट : अनुगमन, मूल्यात्कन तथा सिकाईलाई अन्य स्थापित प्रचलनका ढाँचामा पनि अभिलेखन गर्न सकिन्छ ।


प्रकाश जितेन्द्र अधिकारी

अनुसूचीहरू

अनुसूची-१

जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिको कार्य शर्त (DDMC Terms of Reference)

जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति भन्नाले विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन ऐन २०७४ को परिच्छेद ७ को दफा १६ (१) बमोजिम प्रमुख जिल्ला अधिकारीको अध्यक्षतामा गठित विपद् पीडितहरूलाई तत्काल राहत प्रदान गर्नुका साथै विपद् रोकथाम तथा न्यूनीकरण गर्नका लागि गठन गरिएको जिल्ला स्तरीय प्रमुख अङ्ग हो। यसको प्रमुख काम समन्वय, साभेदारी र सहकार्यमा जिल्लाको विपद् व्यवस्थापन कार्यको नेतृत्वदायी भूमिका निर्वाह गरि जिल्लाको साधन श्रोत र क्षमताको प्रभावकारी परिचालन गरि जनधनको संरक्षण गर्ने हो। विपद् व्यवस्थापनका लागि जिल्ला तहमा एकद्वार नीति (One Door Policy) को लागि जिम्मेवार संस्था यही समिति रहनेछ।

जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिको काम, कर्तव्य र अधिकार देहाय बमोजिम हुनेछ :-

- १) परिषद् कार्यकारी समिति तथा प्रदेश समितिबाट स्वीकृत नीति, योजना तथा कार्यक्रम कार्यान्वयन गर्न सहयोग गर्ने, गराउने।
- २) जिल्लाको विपद् प्रतिकार्य योजना तयार गरी लागू गर्ने, गराउने।
- ३) जिल्लास्तरमा रहेका आपत्कालीन कार्यसञ्चालन केन्द्रको सञ्चालन गर्ने।
- ४) उपलब्ध स्रोतको उच्चतम प्रयोग तथा प्रवाह गरी विपद् प्रभावित क्षेत्रमा खोजी तथा उद्धार गर्ने।
- ५) नेपाल सरकारबाट स्वीकृत मापदण्ड अनुसार राहत वितरण गर्ने, गराउने तथा जिल्लास्थित सरकारी तथा गैरसरकारी कार्यालयलाई सोही अनुसार राहत वितरण गर्न लगाउने।
- ६) विपद् प्रभावित क्षेत्रमा आवश्यकता अनुसार यातायात तथा मानिसको आवत जावतमा नियन्त्रण गर्ने।
- ७) विपद्का कारण सिर्जित फोहोर तथा अन्य अनावश्यक वस्तु हटाउने वा हटाउन लगाउने।
- ८) विपद्को समयमा मृत्यु भएका मानिसको शव तथा जनावरको व्यवस्थापन गर्ने, गराउने।
- ९) आपत्कालीन अवस्थामा विपद् प्रभावित व्यक्तिहरूको लागि आश्रय गृहको व्यवस्था गर्ने।
- १०) विपद्को समयमा तत्काल परिचालन हुन सक्ने गरी सुरक्षा निकायलाई दुरुस्त राख्न लगाउने।
- ११) विपद् प्रभावित क्षेत्रमा खानेपानी, खाद्यान्न, लत्ताकपडा तथा औषधि उपचार जस्ता अत्यावश्यक वस्तुको प्रबन्ध गर्ने।
- १२) विपद् प्रभावित क्षेत्रमा तत्काल आवश्यक पर्ने अस्थायी भौतिक संरचनाहरूको निर्माण गर्न लगाउने।
- १३) विपद्को अवस्थामा स्थानीयस्तरमा उपलब्ध सरकारी, गैरसरकारी एवं निजी यातायातका साधन, यन्त्र, सरसामान, खाद्य सामान आदि कानून बमोजिम नियन्त्रणमा लिई प्रयोग गर्ने वा गर्न लगाउने।


प्रमुख जिल्ला अधिकारी

- १४) विपद्को जोखिममा रहेका वा विपद् प्रभावित क्षेत्रमा रहेका असुरक्षित भवनहरू भत्काउन लगाउने ।
- १५) असुरक्षित भवन तथा स्थानमा रहेका विपद् प्रभावित व्यक्तिहरूलाई सुरक्षित स्थानमा स्थानान्तरण गर्ने ।
- १६) विपद् प्रभावित क्षेत्रमा स्वयंसेवक, विशेषज्ञ तथा परामर्शदातालाई परिचालन गर्ने र सोको सुपरिवेक्षण गर्ने ।
- १७) राष्ट्रिय वा अन्तर्राष्ट्रिय गैरसरकारी संस्थाहरूबाट गरिने उद्धार तथा राहत एवं सहयोग आदि क्रियाकलापको समन्वय गर्ने ।
- १८) विपद्को समयमा खोज, उद्धार तथा राहत र पुनर्लाभ सम्बन्धी कार्यको लागि स्थानीय तह लगायत सम्बन्धित निकायहरूसाग समन्वय गर्ने ।
- १९) विपद्को पश्चात् आउन सक्ने सहायक प्रकोपहरूको न्यूनीकरणका लागि आवश्यक कार्यहरू गर्ने,
- २०) विपद् प्रभावित क्षेत्रमा सक्तटग्रस्त क्षेत्र धोषणा गर्नु पर्ने अवस्था रहेमा नेपाल सरकार समक्ष सिफारिस गर्ने ।
- २१) विपद् सम्बन्धी सूचना प्रवाह गर्ने ।
- २२) उद्धार तथा राहत कार्यक्रमको प्रगति विवरण प्राधिकरणमा पठाउने ।
- २३) विपद् व्यवस्थापन सम्बन्धमा तोकिए बमोजिमका अन्य काम गर्ने, गराउने ।

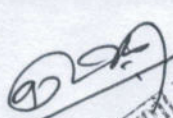
अनुसूची-२

जिल्लाको क्षेत्रगत अगुवा संस्थाहरूका कार्य शर्त

(Terms of Reference of the District Lead Support Agency-DLSA)

- १) अगुवा संस्था :
कुनै क्षेत्रमा परेको समस्या समाधानमा समन्वय गर्न प्राविधिक दक्षता र अधिकारप्राप्त व्यक्ति, कार्यालय, निकाय वा संस्था नै जिल्ला क्षेत्रगत वा विषयगत समूहका नेतृत्वदायी संस्था हुन् । उदाहरणका लागि स्वास्थ्य, पानी तथा सरसफाई, शिक्षा, खाद्य सामग्री व्यवस्था गर्ने निकाय वा त्यसका जिम्मेवारी पदाधिकारी आदि ।
- २) मुख्य साभेदार समावेश :
क्षेत्र वा विषय अनुरूप मुख्य साभेदारहरूको सहभागिता सुनिश्चित गर्ने र उनीहरूका लागि तोकिएको जिम्मेवारी र कार्यक्रमलाई प्राथमिकता दिने
- ३) उचित समन्वय प्रक्रिया स्थापना तथा व्यवस्थापन गर्ने :
क) सबै साभेदारहरू (सरकारी र गैर सरकारी संस्थाहरू, अन्तर्राष्ट्रिय रेडक्रस सोसाईटी, संयुक्त राष्ट्र संघका निकायहरू) साग उपयुक्त विषयगत समन्वय संयन्त्र स्थापना तथा व्यवस्थापन गर्ने र जिल्ला सदरमुकाम भित्रका एवं आवश्यकतानुरूप स्थानीय तह सम्म काम गर्ने विभिन्न समूहलाई समेत समावेश गर्ने ।
ख) विषयगत समूहका साभेदारहरूबाट आवश्यकता र पुरा हुन नसकेका मागहरूलाई सम्बोधन गर्ने प्रतिवद्धता सुनिश्चित गर्ने । विषयगत समूहभित्र उपयुक्त तवरले

- जिम्मेवारीहरूको स्पष्ट बाडफाड गर्ने र सम्पर्क व्यक्ति तोकि तिनको संचार सम्पर्क नियमित रूपमा अद्यावधिक राख्ने ।
- ग) प्रकोप रोकथाम वा जोखिम न्यूनीकरण प्रति प्रयाप्त ध्यान दिदै आकस्मिक प्रतिकार्य प्रभावकारी बनाई यथासक्य चाडो पुनलाभ योजना कार्यान्वयन गर्न सकियोस् भनी प्राथमिकता दिने ।
- घ) अन्य क्षेत्रगत वा विषयगत समूहहरूसाग प्रभावकारी सम्पर्क र समन्वय व्यवस्था सुनिश्चित गर्ने
- ङ) प्राथमिकतापूर्ण क्रियाकलपा, स्रोत-साधन परिचालन र परामर्श जस्ता सबै विषयहरूमा प्रमुख जिल्ला अधिकारी र जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति एवं अन्य सरोकारवालाहरूसाग नियमित सम्पर्क गरी विषयगत समूहहरूको जिम्मेवारपूर्ण प्रतिनिधित्व गर्ने ।
- ४) सहयोग तथा समन्वय :
सरकारी राष्ट्रिय/स्थानीय प्रशासन, अन्य सरकारी निकायहरू, स्थानीय तह, नागरिक समाज र अन्य सम्बन्धित व्यक्तिहरूसाग स्थानीय स्रोत-साधनको उपलब्धताको आधारमा मानवीय सहयोग सुनिश्चित गर्न आवश्यक समन्वय गर्ने ।
- ५) सहभागितामूलक र समुदायमा आधारित पहुँच कायम गर्ने :
विषयगत आवश्यकता मूल्यांकन, विश्लेषण, योजना, अनुगमन र उत्तरदायित्व लगायतका व्यवस्था सहभागितामूलक र समुदायको पहुँचमा आधारित हुनु पर्ने
- ६) आवश्यकता पहिचान र विश्लेषण :
सम्बन्धित सबै क्षेत्रगत निकायका साभेदारहरू सहभागी भई प्रभावकारी तथा समान विषयगत आवश्यकता मूल्यांकन र विश्लेषण सुनिश्चित गर्ने ।
- ७) आकस्मिक पूर्वतयारी :
सम्भावित नया आकस्मिक घटनाहरूबारे प्रयाप्त भैपरी योजना र पूर्वतयारी सुनिश्चित गर्ने ।
- ८) योजना तथा रणनीति विकास :
क) निम्न बुदाहरूमा विषयगत समूहमा सम्भाव्य कार्यको खाका निर्धारण गरी प्रतिकार्य सुनिश्चित गर्ने :
अ) माग (Gap) पहिचान गर्ने:
आ) विषयगत प्रतिकार्य योजना विकास/अद्यावधिक गर्ने र यी योजना वा कार्यक्रमहरू समग्र राष्ट्रिय रणनीतिमा पनि प्रतिबिम्बित बनाउने कुराको सुनिश्चित गर्ने, जस्तै- साभ्ना मानवीय कार्य योजना (Common Humanitarian Action Plan)
इ) पहिलेका कार्यहरूबाट सिकिएका पाठ अनुरूप अहिलेका योजना तथा कामहरूलाई परिमार्जित गर्दै लैजाने ।
- ९) मापदण्डहरूको उपयोग :
क) विषयगत समूहका सबै सहभागीहरू नीति निर्देशिका, मापदण्ड र प्राविधिक गुणास्तरीयता सम्बन्धमा सुसूचित छन् भन्ने कुराको सुनिश्चित गर्ने तथा उनीहरूले प्रतिकार्यका कामकारवाही सोही अनुसार संचालित हुनेछन् भन्ने पनि सुनिश्चित गर्ने ।
- १०) अनुगमन र प्रतिवेदन :


 जिल्ला अधिकारी



- क) विषयगत कार्यसमूहहरूले सञ्चालन गरिरहेका गतिविधि र कार्यान्वयन गरेको योजनाको प्रभाव सम्बन्धमा उपयुक्त र पर्याप्त अनुगमन प्रणाली स्थापित रहेको सुनिश्चित गर्ने ।
- ख) प्रभावकारी रूपमा सूचना आदान-प्रदान र प्रतिवेदन संप्रेषण प्रणाली पनि सुनिश्चित गर्ने ।
- ११) परामर्श र स्रोत-साधन परिचालन :
- क) स्रोत-साधन आवश्यकता लगायत परामर्श चाहिने मुख्य विषयहरू पहिचान गर्ने र ती पहिचान भएका विषयलाई प्रमुख जिल्ला अधिकारी र जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिका पदाधिकारीलाई जानकारी उपलब्ध गराउने ।
- ख) मानवीय सहयोगकर्ताहरूका लागि आवश्यक सहयोग उपलब्ध गराउन दाताहरूसँग अनुरोध गर्ने र विषयगत कार्यमा संलग्नहरूलाई नियमित प्रक्रिया अनुसार स्रोत-साधन उपलब्ध गराउन प्रोत्साहन गर्ने ।
- १२) प्रशिक्षण तथा क्षमता अभिवृद्धि :
- आफ्ना जनशक्तिलाई प्रशिक्षण र सहयोगकर्ताहरूको क्षमता अभिवृद्धिमा प्रोत्साहन/सहयोग गर्ने ।
- १३) सहयोग र सेवा उपलब्ध गराउने अन्तिम साभेदार :
- पूर्व सहमति अनुसार प्रमुख आवश्यकता (तर पहुच, सुरक्षा र कोष उपलब्धतामा भर पर्ने) पुरा गर्न अन्तिम सहायता उपलब्ध गराउने जिम्मेवारी विषयगत अगुवा संस्थाहरूको हुनेछ । यसमा उनीहरूलाई प्रमुख जिल्ला अधिकारी र जिल्ला प्रकोप व्यवस्थापन समितिले सहयोग गर्नेछन् ।

अनुसूची-३

स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समितिको कार्य शर्त (LDMC Terms of Reference) :

स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति भन्नाले विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन ऐन २०७४ को परिच्छेद-७ को १७ बमोजि गाडा कार्यपालिकाको अध्यक्ष वा नगर कार्यपालिकाको प्रमुखको अध्यक्षतामा प्रत्येक गाडापालिका तथा नगरपालिकामा गठन हुने स्थानीय तह स्तरको समिति हो ।

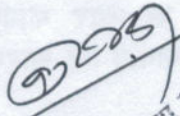
स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समितिको काम, कर्तव्य र अधिकार देहाय बमोजिम हुनेछ :-

- १) परिषद्बाट स्वीकृत राष्ट्रिय नीति तथा योजना एवम् कार्यकारी समिति र प्रदेश विपद् व्यवस्थापन समितिबाट स्वीकृत एकीकृत तथा क्षेत्रगत नीति योजना र कार्यक्रम अनुरूप हुने गरी स्थानीय विपद् व्यवस्थापन योजना तर्जुमा गरी कार्यान्वयन गर्ने ।
- २) स्थानीय तहलाई विपद् व्यवस्थापनका लागि बजेट विनियोजन गर्न लगाउने ।

प्रमुख जिल्ला अधिकारी



- ३) सरकारी, निजी एवम् गैरसरकारी संस्था, स्थानीय स्वयंसेवक, सामाजिक परिचालक लगायत सम्बन्धित सबै पक्षको समन्वय र संलग्नतामा विपद् व्यवस्थापन सम्बन्धी कार्य गर्ने, गराउने ।
- ४) स्थानीय तहका पदाधिकारी, कर्मचारी, स्वयंसेवक, सामाजिक परिचालक तथा समुदायलाई विपद् व्यवस्थापन सम्बन्धमा प्रशिक्षण दिने व्यवस्था मिलाउने ।
- ५) भौतिक संरचना निर्माण गर्दा भवन संहिता लगायत अन्य स्वीकृत निर्देशिका वा मापदण्डको पालना गराउने ।
- ६) स्थानीय समुदायलाई विपद् प्रति जागरूक बनाउन, विपद्साग सम्बन्धित योजना तथा कार्यक्रम तर्जुमा गर्न तथा विपद्को घटना हुनासाथ प्रतिकार्यका लागि परिचालित हुन वडा वा समुदाय स्तरमा विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य समिति गठन गर्ने ।
- ७) विपद् प्रतिकार्यका लागि आपत्कालिन नमूना अभ्यास गर्ने, गराउने ।
- ८) विपद् प्रभावित क्षेत्रमा उद्धार तथा राहतको व्यवस्था गर्ने ।
- ९) विपद् व्यवस्थापन सम्बन्धमा सार्वजनिक संस्था तथा व्यावसायिक प्रतिष्ठानले यस ऐन बमोजिम कार्य गरे नगरेको अनुगमन गर्ने ।
- १०) स्थानीय तहमा विपद् व्यवस्थापन सूचना प्रणाली तथा पूर्वचेतावनी प्रणालीको विकास र सञ्चालन गर्ने, गराउने ।
- ११) स्थानीय स्तरमा आपत्कालीन कार्य सञ्चालन केन्द्रको स्थापना र सञ्चालन गर्ने ।
- १२) विपद्मा परी हराएका, बिग्रेका वा नष्ट भएका कागजातको यकिन तथ्याङ्क अद्यावधिक गरी राख्न लगाउने ।
- १३) विपद्बाट प्रभावित घरपरिवारको पहिचान, स्तर निर्धारण तथा परिचयपत्र वितरण गर्ने, गराउने ।
- १४) विपद्को समयमा प्रयोग गर्न सकिने गरी वारुणयन्त्र लगायतका अन्य उपकरणहरू तयारी हालतमा राख्न लगाउने ।
- १५) कार्यकारी समिति, प्रदेश विपद् व्यवस्थापन समिति तथा जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिको निर्णय अनुसार विपद् व्यवस्थापन सम्बन्धी अन्य कार्य गर्ने, गराउने ।
- १६) विपद् व्यवस्थापन सम्बन्धमा तोकिए बमोजिमका अन्य कार्य गर्ने, गराउने ।


प्रमुख जिल्ला अधिकारी



अनुसूची-४



संघीय लोकतान्त्रिक गणतन्त्र नेपाल

विपद् प्रारम्भिक द्रुत लेखाजोखा फाराम

प्रारम्भिक द्रुत लेखाजोखा (IRA) को मुख्य उद्देश्य प्रभावित समुदायको जीवन रक्षा र तत्कालीन क्षति तथा आवश्यकताको पहिचान गरि प्रतिकार्यका लागि आवश्यक तथ्याक्त संकलन एवं विश्लेषण गर्नु हो । यस फाराम अनुसार संकलित सूचनाले विपद्को प्रारम्भिक चरणमा उपयुक्त निर्णय लिने कार्यका लागि आधार तय गर्नुका साथै विस्तृत रूपमा अतिरिक्त लेखाजोखा गर्नुपर्ने आवश्यकतालाई पहिल्याउने छ ।

यस लेखाजोखा फारामको प्रयोग नेपाल प्रहरी, गाउँ तथा नगरपालीका प्रतिनिधि तथा स्थानीय रेडक्रस प्रतिनिधिको संलग्नतामा गरिने छ । आवश्यकता तथा उपलब्धताको आधारमा सर्वेक्षणका लागि मोबाईल एप्लीकेसनको प्रयोग गर्न सकिने छ ।

यस फाराममा उल्लेख गरिएका केही सूचनाहरू प्रभावित क्षेत्रको विपद् पूर्वका घटनासाग सम्बन्धित छन् । आपत्कालिन अवस्थामा आवश्यक पर्ने महत्वपूर्ण जानकारी प्राप्त गर्न सकिनेछ । सहजै प्राप्त गर्न सकिने सूचनाहरूका लागि विपद् प्रभावित क्षेत्रका उच्च पदस्थ पदाधिकारीहरूलाई प्रश्न सोध्ने क्रममा धेरै समय न लिनु नै उपयुक्त हुन्छ ।

१. एउटा वडाको लागि एउटा फाराम भरिने छ ।
२. लेखाजोखा टोलीबाट विभिन्न सुचना दाताहरूसंगको अन्तरवार्ता तथा प्रभावित क्षेत्रको अवलोकन गरी फाराम भरिने छ ।
३. यदि विवादास्पद सुचनाहरू प्राप्त भएको खण्डमा लेखाजोखा टोलीले उपयुक्त विचारका आधारमा फाराम भर्ने छ ।
४. प्रभावित मानिसहरूको संख्याको अनुमान गर्नुहोस् । यी संख्याहरू उक्त क्षेत्रमा आवश्यकताको मात्रा पहिचान गर्न पहिलो सुचक हुनुका साथै निर्णय गर्न महत्वपूर्ण हुने छन् तर यी संख्यापूर्णरूपले वास्तविक नहुन सक्छन् ।
५. तल दिइएका विकल्पहरू नभएमा अन्य भन्ने कोलमको अगाडी


प्रमुख जिल्ला अधिकारी



१ स्थान र पहुँच सम्बन्धि सूचनाको जानकारी			
१.१ प्रदेशको नाम :	१.२ जिल्लाको नाम:	१.३पालिका:	
१.४ उपयुक्तमा चिन्ह लगाउने	१.५ वार्ड नम्बर:	१.६ मिति: / / दिन / महिना / साल	
<input type="checkbox"/> महानगरपालिका <input type="checkbox"/> उपमहानगरपालिका <input type="checkbox"/> नगरपालिका <input type="checkbox"/> गाउँ पालिका			
१.७ सूचना संकलन गर्ने व्यक्तिको विवरण :			टोलि नेताको नाम:
नाम :	पद / संस्था :	सम्पर्क नम्बर :	
१			
२			
३			
४			
५			
१.८ प्रभावित क्षेत्रको प्रकार	<input type="checkbox"/> शहरी <input type="checkbox"/> अर्द्ध शहरी <input type="checkbox"/> ग्रामीण <input type="checkbox"/> दुर्गम	१.९ विपद् प्रभावित भौगोलिक क्षेत्रको वर्णन:	<input type="checkbox"/> हिमाल <input type="checkbox"/> पहाड <input type="checkbox"/> उपत्यका <input type="checkbox"/> तराई
१.१० प्रभावित वडा सम्मको पहुँचमा प्रभाव	<input type="checkbox"/> पहिलाको जस्तै सामान्य <input type="checkbox"/> कठिन (मुस्किल छ) <input type="checkbox"/> धेरै कठिन	१.११ प्रभावित वडा सम्म पुग्नेसाधन	<input type="checkbox"/> पैदल <input type="checkbox"/> सामान्य कार <input type="checkbox"/> गाडी (फोर व्हिल) <input type="checkbox"/> ट्रक <input type="checkbox"/> हेलिकप्टर <input type="checkbox"/> अन्य(उल्लेख गर्ने)
१.१२ समान्यतया जिल्ला सदरमुकामबाट प्रभावित क्षेत्र सम्म लाग्ने समय	<input type="checkbox"/> १ घण्टा भन्दा कम <input type="checkbox"/> १ देखि २ घण्टा <input type="checkbox"/> २ देखि ४ घण्टा <input type="checkbox"/> ४ देखि ८ घण्टा	१.१३ अहिले जिल्ला सदरमुकामबाट प्रभावित क्षेत्र सम्म लाग्ने समय	<input type="checkbox"/> १ घण्टा भन्दा कम <input type="checkbox"/> १ देखि २ घण्टा <input type="checkbox"/> २ देखि ४ घण्टा <input type="checkbox"/> ४ देखि ८ घण्टा

	<input type="checkbox"/> १ दिन भन्दा बढि <input type="checkbox"/> अन्य (उल्लेख गर्ने)		<input type="checkbox"/> १ दिन भन्दा बढि <input type="checkbox"/> अन्य (उल्लेख गर्ने)
१.१४ प्रभावितवार्ड भित्रका	<input type="checkbox"/> छ <input type="checkbox"/> छैन	१.१५ वार्ड भित्र पहुँच कम भएका मानिसहरुको	<input type="checkbox"/> कार <input type="checkbox"/> गाडी (फोर व्हिल)




<input type="checkbox"/> विमानस्थल <input type="checkbox"/> स्वास्थ्य सेवा <input type="checkbox"/> अन्य (उल्लेख गर्ने)					
३ प्रभावित व्यक्ति तथा सेवाहरु					
३.१ प्रभावित क्षेत्रका मुख्य सेवा तथा कार्यालयहरु संचालनको अवस्था कस्तो छ ?	जम्मा	संचालनमा छ	आसिक क्षति तथा संचालन	पूर्ण क्षति	थाहा छैन
३.१.१ विद्यालय					
३.१.२ क्याम्पस					
३.१.३ सामुदायिक केन्द्रहरु					
३.१.४ गा.पा.					
३.१.५ न.पा.					
३.१.६ वडा कार्यालय					
३.१.७ स्वास्थ्य केन्द्र					
३.१.८ प्रहरी कार्यालय					
३.१.९ रेडक्रसको कार्यालय					
३.१.१० पुस्तकालय					
३.१.११ लैंगिक हिंसा व्यवस्थापनका लागि एकद्वार संकट व्यवस्थापन केन्द्र					
३.१.१२ अन्य (उल्लेख गर्ने)					
३.२ विपद्का कारणले कुन समुहका मानिसहरु बढि जोखिममा रहेका छन् ?	<input type="checkbox"/> गर्भवति तथा स्तनपान गराइरहेका महिलाहरु <input type="checkbox"/> अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरु <input type="checkbox"/> ६० वर्ष भन्दा मथिका पुरुषहरु <input type="checkbox"/> ६० वर्ष भन्दा मथिका महिलाहरु		<input type="checkbox"/> १२-१७ वर्ष सम्मका केटीहरु <input type="checkbox"/> ६-११ वर्ष सम्मका केटाहरु <input type="checkbox"/> ६-११ वर्ष सम्मका केटीहरु <input type="checkbox"/> २-५ वर्ष सम्मका केटाहरु		

प्रमुख जिल्ला अधिकारी



	<input type="checkbox"/> १८-६० वर्ष सम्मका पुरुषहरु <input type="checkbox"/> १८-६० वर्ष सम्मका महिलाहरु <input type="checkbox"/> १२-१७ वर्ष सम्मका केटाहरु	<input type="checkbox"/> २-५ वर्ष सम्मका केटीहरु <input type="checkbox"/> २ वर्ष मुनिका केटाहरु <input type="checkbox"/> २ वर्ष मुनिका केटीहरु	
३.३ प्रभावित क्षेत्रमा माथि उल्लेख नभएका समुह जस्तै: घरवार विहिन	जोखिममा रहेका समुहको बारेमा जानकारी भएमा उल्लेख गर्नु होस		
४. खानेपानी, सरसफाई र स्वच्छता			
४.१ पिउने पानीको मुख्य श्रोतको अवस्था कस्तो छ? यदि क्षति भएको छैन भने ४.३ मा जाने।	<input type="checkbox"/> पूर्ण क्षतिग्रस्त <input type="checkbox"/> आंशिक क्षति <input type="checkbox"/> क्षति भएको छैन		
४.२ बैकल्पिक पिउने पानीको श्रोतको व्यवस्था कस्तो छ?	<input type="checkbox"/> छ, सुरक्षित श्रोतको रूपमा प्रयोग भएको छ <input type="checkbox"/> छ, सुरक्षित/असुरक्षित थाहा छैन तर प्रयोग भएको छ <input type="checkbox"/> बैकल्पिक श्रोतको प्रयोग भएको छैन		
४.३ फोहोर मैला व्यवस्थापनको व्यवस्था छ?	<input type="checkbox"/> छ <input type="checkbox"/> छैन		
५. अस्थायी आवास र अन्य अनिवार्य गैर-खाद्य सामग्रीहरु			
५.१ के विपद्का कारण आवास सम्बन्धी कुनैसमस्या भएको छ? (यदि छैन वा थाहा छैन भने ६.१ मा जानुहा वासस्थानकोस्)	<input type="checkbox"/> छ <input type="checkbox"/> छैन		
५.२ तत्कालको लागि कति घरपरिवारलाई अस्थायी आवासको आवश्यकता छ?	संख्या उल्लेख गर्ने		
५.३ अहिले विस्थापितहरु कहाँ बसेका छन्?	<input type="checkbox"/> विद्यालय <input type="checkbox"/> अन्य सार्वजनिक भवन <input type="checkbox"/> सडक छेउमा शिविर बनाएर <input type="checkbox"/> जंगल छेउमा शिविर बनाएर <input type="checkbox"/> अन्य (उल्लेख गर्ने)		
५.४ विस्थापितहरु बस्न सक्ने त्यस्ता ठाउँहरु कहाँ कहाँ छन्?	<input type="checkbox"/> विद्यालय <input type="checkbox"/> अन्य सार्वजनिक भवन <input type="checkbox"/> सडक छेउमा शिविर बनाएर		


 प्रमुख जिल्ला अधिकारी

	<input type="checkbox"/> जंगल छेउमा शिविर बनाएर <input type="checkbox"/> अन्य (उल्लेख गर्ने)
५.५ कति समयका लागि अस्थायि आवास आवश्यक छ ?	<input type="checkbox"/> १ हप्ता <input type="checkbox"/> २ हप्ता <input type="checkbox"/> १ महिना <input type="checkbox"/> ३ महिना भन्दा बढी
६. खाद्यान्न तथा बजार	
६.१ के विपद्का कारण प्रभावित क्षेत्रका मानिसहरुले सञ्चित गरेर राखेको खाद्यान्न नष्ट भएको छ ?	<input type="checkbox"/> छ <input type="checkbox"/> छैन <input type="checkbox"/> आंशिक <input type="checkbox"/> थाहा छैन
६.२ के प्रभावित वडा भित्रको बजार सामान्य रुपमा चलिरहेको छ ?	<input type="checkbox"/> पूर्ण संचालन <input type="checkbox"/> आंशिक संचालन <input type="checkbox"/> संचालन छैन <input type="checkbox"/> थाहा छैन
६.३ के बजारमा पर्याप्त खाद्यान्न सञ्चित छ ?	<input type="checkbox"/> छ <input type="checkbox"/> छैन <input type="checkbox"/> थाहा छैन
६.४ के बजार सम्म स्थानीय समुदायको सहज पहुँच छ ?	<input type="checkbox"/> छ <input type="checkbox"/> आंशिक <input type="checkbox"/> छैन <input type="checkbox"/> थाहा छैन
७. स्वास्थ्य तथा पोषण	
७.१ प्रभावित क्षेत्रमा विपद् पश्चात स्वास्थ्य सम्बन्धी कुनै समस्याहरु उत्पन्न भएका छन् ? (यदि छैन भने ७.३ मा जानुहोस् ।)	<input type="checkbox"/> छ <input type="checkbox"/> छैन <input type="checkbox"/> थाहा छैन
७.२ यदि छ भने कस्ता खालका समस्याहरु देखा परेका छन् ?	<input type="checkbox"/> घाइते <input type="checkbox"/> सरुवा रोग <input type="checkbox"/> आवश्यक प्रजनन स्वास्थ्य सेवामा समस्या <input type="checkbox"/> अपर्याप्त औषधि आपूर्ति <input type="checkbox"/> अपर्याप्त जनशक्ति <input type="checkbox"/> स्वास्थ्य निगरानि प्रणालिले काम नगरेको <input type="checkbox"/> अन्य (उल्लेख गर्ने)


 प्रमुख जिल्ला अधिकारी



<p>७.३ प्रभावित क्षेत्रका मानिसहरुको स्वास्थ्य सुविधामा पहुँच कस्तो छ ?</p>	<p><input type="checkbox"/> विपद् पूर्व जस्तै दुरुस्त (कुनै परिवर्तन छैन)</p> <p><input type="checkbox"/> लामो समय लाग्छ / धेरै कठिन</p> <p><input type="checkbox"/> केहीलाई मात्र स्वास्थ्य सेवाको पहुँच नभएको हो <input type="checkbox"/> वा सबैलाई</p> <p><input type="checkbox"/> थाहा छैन</p>	
<p>८. संरक्षण</p>		
<p>८.१ के त्यहाँ बच्चाहरु हराइरहेको वा परिवार संग छुटेको वारेमा जानकारी छ ?</p>	<p><input type="checkbox"/> छ <input type="checkbox"/> छैन</p>	
<p>८.२ के त्यहाँ कुनै लैंगिक हिंसा भएको वारेमा जानकारी छ ?</p>	<p><input type="checkbox"/> छ <input type="checkbox"/> छैन</p>	
<p>८.३ ति क्षेत्रका मानिसहरुमा डर तथा चासोका विषयहरु के के छन् ?</p>	<p><input type="checkbox"/> बक्तिको अभाव</p> <p><input type="checkbox"/> गोपनीयताको अभाव</p> <p><input type="checkbox"/> तस्करीको डर</p> <p><input type="checkbox"/> लैङ्गिकतामा आधारित हिंसा बढ्नु</p> <p><input type="checkbox"/> अन्य (उल्लेख गर्ने)</p>	
<p>९. विपद् पश्चात् विकसितघटनाक्रम</p>		
<p>९.१ मौसमको वर्तमान अवस्था कस्तो छ ?</p>	<p><input type="checkbox"/> मौसम समान्य छ</p> <p><input type="checkbox"/> भारी वर्षा</p> <p><input type="checkbox"/> अत्याधिक चिसो</p> <p><input type="checkbox"/> हावाहुरी</p> <p><input type="checkbox"/> अत्याधिक गर्मि</p> <p><input type="checkbox"/> हिमपात</p> <p><input type="checkbox"/> अन्य (उल्लेख गर्ने)</p>	
<p>१०. उपलब्ध श्रोत साधन, समस्याको सामना गर्ने रणनीतिहरु र आवश्यक सहयोग</p>		
<p>मुख्य सुचनादाताको सुचना र लेखाजोखा टोलिको अवलोकनका आधारमा उक्त क्षेत्रमा देखिएको थप आवश्यक सहयोग</p>		
<p>क्षेत्र</p>	<p>अतिरिक्त सहयोगको आवश्यकता</p>	<p>उक्त क्षेत्रमा आवश्यक भएको तथा उपलब्ध सहयोग</p>


 प्रमुख जिल्ला अधिकारी

१०.१ खोज तथा उद्धार	<input type="checkbox"/> छ <input type="checkbox"/> छैन											
१०.२ आकस्मिक प्राथमिक उपचार	<input type="checkbox"/> छ <input type="checkbox"/> छैन											
१०.३ खानेपानि, सरसफाई तथा स्वच्छता प्रवर्द्धन	<input type="checkbox"/> छ <input type="checkbox"/> छैन											
१०.४ आवास तथा गैर खाद्य सामग्रीहरु	<input type="checkbox"/> छ <input type="checkbox"/> छैन											
१०.५ संरक्षण	<input type="checkbox"/> छ <input type="checkbox"/> छैन											
१०.६ खाद्यान्न	<input type="checkbox"/> छ <input type="checkbox"/> छैन											
१०.७ शिक्षा	<input type="checkbox"/> छ <input type="checkbox"/> छैन											
१०.८ स्वास्थ्य	<input type="checkbox"/> छ <input type="checkbox"/> छैन											
१०.९ लेखाजोखा टोलीको लेखाजोखा पश्चात उक्त बार्डमा तत्काल आवश्यक राहत सामग्रीको कसरि वर्णन गर्नु हुन्छ ?	<input type="checkbox"/> सहयोगको अति आवश्यकता <input type="checkbox"/> केहि मात्रामा सहयोगको आवश्यकता <input type="checkbox"/> स्थानिय क्षेत्रमा उपलब्ध श्रोतबाट आवश्यकता पूर्ति गर्न सकिने											
१०.१० तत्काल सहयोगका लागि सबैभन्दा उच्च प्राथमिकतामा के परेको छ ? प्राथमिकता निर्धारण गर्दा नम्बरमा उल्लेख गर्नुहोस् । (प्राथमिकताको आधारमा १ देखि ३ सम्म क्रमबद्ध मिलाएर राख्नुहोस्)	<table style="width: 100%; border: none;"> <tr> <td><input type="checkbox"/> खानेपानी</td> <td><input type="checkbox"/> सरसफाई</td> </tr> <tr> <td><input type="checkbox"/> आवास</td> <td><input type="checkbox"/> ओढ्ने र ओछ्याउने</td> </tr> <tr> <td><input type="checkbox"/> स्वास्थ्य</td> <td><input type="checkbox"/> खाद्यान्न</td> </tr> <tr> <td><input type="checkbox"/> संरक्षण</td> <td><input type="checkbox"/> अन्य(उल्लेख गर्ने)</td> </tr> <tr> <td><input type="checkbox"/> खोज तथा उद्धार</td> <td><input type="checkbox"/> आवश्यकता पूर्ति गर्न सकिने</td> </tr> </table>		<input type="checkbox"/> खानेपानी	<input type="checkbox"/> सरसफाई	<input type="checkbox"/> आवास	<input type="checkbox"/> ओढ्ने र ओछ्याउने	<input type="checkbox"/> स्वास्थ्य	<input type="checkbox"/> खाद्यान्न	<input type="checkbox"/> संरक्षण	<input type="checkbox"/> अन्य(उल्लेख गर्ने)	<input type="checkbox"/> खोज तथा उद्धार	<input type="checkbox"/> आवश्यकता पूर्ति गर्न सकिने
<input type="checkbox"/> खानेपानी	<input type="checkbox"/> सरसफाई											
<input type="checkbox"/> आवास	<input type="checkbox"/> ओढ्ने र ओछ्याउने											
<input type="checkbox"/> स्वास्थ्य	<input type="checkbox"/> खाद्यान्न											
<input type="checkbox"/> संरक्षण	<input type="checkbox"/> अन्य(उल्लेख गर्ने)											
<input type="checkbox"/> खोज तथा उद्धार	<input type="checkbox"/> आवश्यकता पूर्ति गर्न सकिने											

११ सूचनाका स्रोतहरु (यो प्रतिवेदन तयार गर्न प्रयोग गरिएका तथ्याङ्कका स्रोतहरु उल्लेख गर्नुहोस्)

<p>म पु</p> <p><input type="checkbox"/> <input type="checkbox"/> पालिकाका कर्मचारिहरु</p> <p><input type="checkbox"/> <input type="checkbox"/> वडा प्रमुख</p> <p><input type="checkbox"/> <input type="checkbox"/> वडा सदस्य</p> <p><input type="checkbox"/> <input type="checkbox"/> विद्यालयका शिक्षक/प्रधानाध्यापक</p> <p><input type="checkbox"/> <input type="checkbox"/> कृषि तथा पशु विकास अधिकृत</p> <p><input type="checkbox"/> <input type="checkbox"/> महिला टोलि नेता</p> <p><input type="checkbox"/> <input type="checkbox"/> स्थानिय विपद व्यवस्थापन समिति</p> <p><input type="checkbox"/> <input type="checkbox"/> नेपालरेडक्रस सोसाइटी</p>	<p>म पु</p> <p><input type="checkbox"/> <input type="checkbox"/> प्रहरी</p> <p><input type="checkbox"/> <input type="checkbox"/> स्वास्थ्य कार्यकर्ता</p> <p><input type="checkbox"/> <input type="checkbox"/> अ/गैसस (कृपया संस्थाको नाम उल्लेख गर्नुहोस्)</p> <p><input type="checkbox"/> <input type="checkbox"/> इन्जिनियर</p> <p><input type="checkbox"/> <input type="checkbox"/> संयुक्त राष्ट्र संघ (नाम उल्लेख गर्ने)</p> <p><input type="checkbox"/> <input type="checkbox"/> समुदायका प्रभावित सदस्यहरु (पुरुष)</p> <p><input type="checkbox"/> <input type="checkbox"/> समुदायका प्रभावित सदस्यहरु (महिला)</p> <p><input type="checkbox"/> <input type="checkbox"/> स्थानिय तहका क्षेत्रगत कार्यालयहरु</p>
--	---


 प्रमुख जिल्ला अधिकारी

अनुसूची-५

विस्तृत सर्वेक्षण (घरधुरी सर्वेक्षण) फाराम

जिल्ला :

गा.पा./न.पा.:

वार्ड न.:

टोल :

१) विपद्को प्रकार :..... २) विपद् परेको मिति :..... ३) समय :.....

४) घरमूलीको नाम :..... पेशा :

५) परिवार सङ्ख्या :..... महिला :..... पुरुष : जम्म :.....

पारिवारिक विवरण :

क्र. सं.	नाम	उमेर	लिङ्ग	कैफियत

नोट : क.कैफियतमा फरक क्षमता भएका, सुत्केरी, बिमारी, दिर्घरोगी छन भने उल्लेखगर्ने ।

ख) हराइरहेकाहरु र परिवारसाग सम्पर्क हुन नसकेकाहरुको विवरण कैफियतमा उल्लेख गर्ने ।

६) उमेर समूह

५ वर्षसम्म		६-१८ वर्षसम्म		१९-५९ वर्षसम्म		६० र ६० वर्षभन्दा माथि	
महिला	पुरुष	महिला	पुरुष	महिला	पुरुष	महिला	पुरुष

७) परिवारको प्रकार :

क) एकल महिला परीवार

ख) विधुवा

ग) बालक घरमुलि भएको परीवार

ग) अन्य :-----

८) सडकटासा व्यक्ति :

भर्खर जन्मेका बच्चाहरु		बृद्धहरु		फरक क्षमता भएकाहरु		सुत्केरी आमाहरु	दुध खुवाउने आमाहरु	बिमारी वा दीर्घरोगीहरु
महिला	पुरुष	महिला	पुरुष	महिला	पुरुष			

११२

९) क्षतिको विवरण :

मानवीय क्षतिको विवरण	संख्या		जम्मा
	महिला	पुरुष	
मृत्यु			
घाइते			
हराएका			
परिवारसाग आफैँ सम्पर्क नभएकाहरू			
जम्मा			

घर				
क्षतिको विवरण			क्षतिको विवरण (मूल्यमा)	कैफियत
पूर्ण क्षति / प्रयोग गर्न नसकिने	मर्मत पश्चात प्रयोग गर्न सकिने	घरायसी सामग्री मात्र नस्ट भएको		

जीविकोपार्जनको क्षेत्रहरू	जीविकोपार्जनका स्रोतहरू		क्षतिको विवरण	क्षतिको विवरण (मूल्यमा)
	स्रोतहरू	मात्रा / एकाइ		
कृषि	जमिन / जग्गा			
	बिउ / बिजन			
	औजारहरू			
पशुधन	गाइ / भैसी			
	कुखुरा			
अन्न	धान			
	मकै			
	कोदो			
	चामल			
ब्यापार ब्यवसाय	पसल			
अन्य				

खानेपानी तथा सरसफाई	क्षतिको विवरण	क्षतिको विवरण (मूल्यमा)	कैफियत
धारा			
कुवां			
हाते पम्प			
चर्पि			
अन्य			

१०. यस अघि कुनै निकायबाट सहयोग प्राप्त भएको भए:

क्र. सं.	सहयोगको प्रकार	परीमाण	संस्था	कैफियत
1	खाद्यान्न			
	● तयारी खान			
	चमल			
	दाल			
	तेल			
	नुन			
2	गैर-खाद्य सामग्री - आवास) सेटा			
3	स्वास्थ्य तथा सरसफाई			
4	स्वास्थ्य सेवा			
	प्राथमिक उपचार			
	मनोसामाजिक परामर्श			
5	संरक्षण			


जिल्ला अधिकारी

	हराएकाको खोजी			
	पारिवारिक सम्पर्क			
	संकटासन्न समूहको लागि सहयोग			
6	नगद सहायता			
7	अन्य			

११. आवश्यकता पहिचान :

क्र. सं.	आवश्यकताहरू	परीमाण	कैफियत

१२) तत्कालीन र दीर्घकालिन पुर्नलाभका गतिबिधिहरूका लागि सिफारिस :

क्र. सं.	पुर्नलाभका गतिबिधिहरू	गतिबिधिहरूको विवरण	
		तत्कालिन	दीर्घ
१	जीविकोपार्जनका		
२	आवास तथा बसोबास		
३	खाद्यन तथा आहार ब्यवस्था		
४	खानेपानि तथा सरसफाई		
५	शिक्षा		

६	स्वास्थ्य		

तयार गर्नेको हस्ताक्षर :

प्रमाणित गर्नेको हस्ताक्षर :

नाम :


नाम :

पद :

पद :

कार्यालयको छाप :

कार्यालयको छाप :


प्रमुख जिल्ला अधिकारी



अनुसूची-६

सम्भावित प्रकोप र प्रकोप व्यवस्थापन सम्बन्धी अपनाउनु पर्ने विवरण, जानकारी पात्रो

महिना	सम्भावित प्रकोपहरू	प्रकोपका पूर्वसंकेतहरू	ध्यान दिनुपर्ने कुरा	पूर्व तयारीको लागि गर्नुपर्ने कार्यक्रमहरू
वैशाख	<ul style="list-style-type: none"> आगलागी हुरी बतस असिना खडेरी चटयाङ्ग 	<ul style="list-style-type: none"> अत्याधिक गर्मी हुनु (३० देखि ४० डिग्रीसम्म), बु (तातो हावा) चल्नु, सुख्खा वातावरण हुनु हुरी बतस चल्नु पानी नपर्नु तथा पानीको स्रोतमा पानीको मात्रा कमी हुनु 	<ul style="list-style-type: none"> जथाभावी आगो नचाल्नु इन्चनलाई सुरक्षित राख्ने सलाई, लाइटर जस्ता वस्तुको जतन गर्ने र केटाकेटीको पहुचबाट टाढा राख्ने चुगोट, विडीका टुटा ननिभाई जथाभावी न फाल्ने खर तथा फुसले छाएका घरहरूमा टुकी र आगो बाल्दा सचेत हुनु आगोको काम सकेपछि राम्ररी निभाउने आगो फैल्न सहयोग पुग्ने सुख्खा वस्तु सुरक्षित राख्ने महामारीबाट वचन व्यक्तिगत सरसफाई तथा वातावरणीय सरसफाइमा ध्यान दिने 	<ul style="list-style-type: none"> जनचेतना बृद्धी गर्नु पर्ने पूर्व सूचना प्रणालीको विकास संचारका माध्यमबाट सूचना प्रवाह गर्ने कृत्रिम अभ्यास गर्ने घर वरिपरि पानीको प्रवन्ध मिलाउने राहत तथा उद्धार सामग्री र कोषहरू पूर्ववत रूपमा तयार गरि राख्ने उचित स्थान र ठाउँमा पानीको भण्डारण गर्ने
जेठ	<ul style="list-style-type: none"> हावा हुरीको प्रकोप/असिना बु चल्नु आगलागी खडेरी चटयाङ्ग महामारी 	<ul style="list-style-type: none"> आकाशमा बदली हुनु जमीनको सतहमा हेदा जलेको जस्तो तिरतिर देखिनु 	<ul style="list-style-type: none"> खोला खोल्साको प्रवाह सहज बनाउनु पहिरो जान सक्ने क्षेत्रको पहिचान गरि त्यस्ता क्षेत्रबाट घर वस्ती सार्ने राहत तथा उद्धार सामग्रीको व्यवस्था गरि राख्ने (जस्तै : डोरी, कोदालो, इम आदी) 	<ul style="list-style-type: none"> वृद्धारोपन गर्ने संकटाभिमुख क्षेत्रको पहिचान गर्ने सुरक्षित पानीको प्रयोग गर्ने खोलाले कटान गर्न सक्ने क्षेत्रमा तटवन्ध निर्माण गर्ने राहत तथा उद्धार सामग्री र कोषहरू पूर्ववत रूपमा तयार गरेर राख्ने
आसार	<ul style="list-style-type: none"> अतिवृष्टि वाढी/पहिरो महामारी 	<ul style="list-style-type: none"> धोरै समयमा अति पानी पर्नु लामो समयसम्म पानी पर्नु जमिनको चिरा र धाजा फाटनु खोला खोल्सामा अधिक पानी बग्नु खोलाले कटान गर्नु 	<ul style="list-style-type: none"> वृद्धारोपन गर्ने संकटाभिमुख क्षेत्रको पहिचान गर्ने सुरक्षित पानीको प्रयोग गर्ने खोलाले कटान गर्न सक्ने क्षेत्रमा तटवन्ध निर्माण गर्ने राहत तथा उद्धार सामग्री र कोषहरू पूर्ववत रूपमा तयार गरेर राख्ने 	

प्रमुख जिल्ला अधिकारी

		<ul style="list-style-type: none"> अचानक कालो बादल लागि अध्यारो हुनु मुसलधारे वर्षा हुनु मेघ गर्जनु/विजुली चम्कनु जमिनमा धाँजा फाटनु सानो पहिरो तल तल भर्दा ठुलो हुने झाडा पखालाको लक्षण देखिनु 	<ul style="list-style-type: none"> सरसफाई सम्बन्धी क्रियाकलाप संचालन गर्ने जनचेतना अधिवृद्धि गर्ने वृक्षा रोपन गर्ने सुरक्षित र स्वस्थकर खाना खुवाउने र खाने घर वरिपरि सरसफाई गर्ने फोहर पानी जमेको खाडल पुर्ने समय समयमा स्वास्थ्य चौकीमा गई सरसल्लाह गर्ने 	<ul style="list-style-type: none"> वृक्षारोपन गर्ने संकटाभिमुख क्षेत्रको पहिचान गर्ने सुरक्षित पानीको प्रयोग गर्ने खोलाले कटान गर्न सक्ने क्षेत्रमा तटवन्ध निर्माण गर्ने गाहत तथा उब्जार सामग्री र कोषहरू
श्रावण	<ul style="list-style-type: none"> अतिवृष्टि वाढी/पहिरो महामारी 	<ul style="list-style-type: none"> मेघ गर्जनु/विजुली चम्कनु सहित पानी पर्नु जमीनमा धाँजा फाटनु लगातार पानी परिरहनु झाडापखाला लाग्नु जमीन अचानक फुटेर मुल फुटनु नदीको प्रवाह रोकिनु शुरुमा १/२ झाडापखाला ज्वरो तथा टाइफाइडको लक्षण देखिनु 		
भदौ	<ul style="list-style-type: none"> अतिवृष्टि वाढी/पहिरो महामारी 			
असोज	<ul style="list-style-type: none"> वाढी/पहिरो महामारी 	<ul style="list-style-type: none"> शुरुमा १/२ झाडापखाला ज्वरो तथा टाइफाइडको लक्षण देखिनु अत्यधिक पानी पर्नु 		

कार्तिक	<ul style="list-style-type: none"> असिनावृष्टि महामारी 	<ul style="list-style-type: none"> मेघ गर्जनु/पानी सँगै असिना पर्नु टुलो सानो असिना पर्न शुरु गर्नु वाक्लो कुहियो, हुस्सु लाग्नु घामको प्रकाश छेकिनु जाडोको लागि आगो जथाभावी नवाल्लु वातावरण अधिक चिसो हुनु न्यूनतम तापक्रम हुनु 	<ul style="list-style-type: none"> जनचेतना अभिवृद्धि गर्ने पूर्व सूचना प्रणालीको बिकास तथा अभ्यास गर्ने रोकथाम तथा उद्धार प्रशिक्षण संचालन गर्ने 	<ul style="list-style-type: none"> पूर्ववत् रूपमा तयार गरेर राख्ने संकटभिमख क्षेत्रको पहिचान गर्ने सुरक्षित पानीको प्रयोग गर्ने राहत तथा उद्धार सामग्री र कोषहरु पूर्ववत् रूपमा तयार गरेर राख्ने विधुत लाइन व्यवस्थित गर्ने
मंसिर	<ul style="list-style-type: none"> शीतलहर आगलागी 	<ul style="list-style-type: none"> कुहिरासँग हिउ वर्षनु अग्लो अग्लो डाँडामा हिउँ पडनु घामको प्रकाश पृथ्वीसम्म आउन नसक्नु पानी ज्यादै चिसो हुनु 	<ul style="list-style-type: none"> चिसो तथा ठण्डीवाट वाक्लो तथा न्यानो कपडा लगाउने काम नपरिकन सकभर चिसोमा ननिसक्ने हिमपात हुन थालेपछि घर बाहिर ननिसक्ने 	<ul style="list-style-type: none"> न्यानो कपडा र तातो खानाको प्रबन्ध गर्ने राहत तथा उद्धार सामग्री र कोषहरु पूर्ववत् रूपमा तयार गरेर राख्ने
पौष	<ul style="list-style-type: none"> शीतलहर हिमपात हुनु तुषारो पर्नु 	<ul style="list-style-type: none"> कुहिरासँग हिउ वर्षनु अग्लो अग्लो डाँडामा हिउँ पडनु घामको प्रकाश पृथ्वीसम्म आउन नसक्नु पानी ज्यादै चिसो हुनु 	<ul style="list-style-type: none"> उचित स्थानमा पानीको भण्डारण गरि राख्ने हुरी वतास चलेको समयमा घरबाट 	<ul style="list-style-type: none"> जनचेतना वृद्धी गर्नु पर्ने पूर्व सूचना प्रणालीको विकास गर्ने संचारका माध्यमबाट सूचना प्रवाह गर्ने
माघ	<ul style="list-style-type: none"> शीतलहर हिमपात हुनु तुषारो पर्नु 	<ul style="list-style-type: none"> कुहिरासँग हिउ वर्षनु अग्लो अग्लो डाँडामा हिउँ पडनु घामको प्रकाश पृथ्वीसम्म आउन नसक्नु पानी ज्यादै चिसो हुनु 	<ul style="list-style-type: none"> उचित स्थानमा पानीको भण्डारण गरि राख्ने हुरी वतास चलेको समयमा घरबाट 	<ul style="list-style-type: none"> जनचेतना वृद्धी गर्नु पर्ने पूर्व सूचना प्रणालीको विकास गर्ने संचारका माध्यमबाट सूचना प्रवाह गर्ने
फाल्गुन	<ul style="list-style-type: none"> आगलागी हुरी वतास 	<ul style="list-style-type: none"> गर्मी मौसम तापक्रम बृद्धी हुनु जमीन जेलको क्रमश 	<ul style="list-style-type: none"> उचित स्थानमा पानीको भण्डारण गरि राख्ने हुरी वतास चलेको समयमा घरबाट 	<ul style="list-style-type: none"> जनचेतना वृद्धी गर्नु पर्ने पूर्व सूचना प्रणालीको विकास गर्ने संचारका माध्यमबाट सूचना प्रवाह गर्ने

प्रमुख जिल्ला अधिकारी

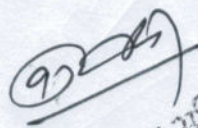
अनुसूची - ७

कमलानदीको जलसतह र वर्षा थ्रेसहोल्ड

समय	कमला नदीजल सतह (मिटर) त्रिभुजा जल मापन केन्द्र	समग्र वर्षा (मिलिमिटर) कमला जलाधारमा रहेका वर्षा मापन केन्द्रहरू				
		१ घण्टा	३घण्टा	६ घण्टा	१२ घण्टा	२४ घण्टा
		६०	८०	१००	१२०	१४०
सतर्कता सतह		६०	८०	१००	१२०	१४० भन्दा
खतरा सतह		भन्दा बढी	भन्दा बढी	भन्दा बढी	भन्दा बढी	बढी

अनुसूची-८ आपत्कालीन प्रतिकार्य र उद्धार कार्यविधि


समयावधि	सञ्चालन गतिविधि	जिम्मेवार नेतृत्वदायी निकाय
० देखि २ घण्टाभित्र	• विपद्को जानकारी दिने ।	<ul style="list-style-type: none"> जल तथा मौसम विज्ञान विभाग जिल्ला आपत्कालीन सूचना केन्द्र स्थानीय तह
	• विपद् सम्बन्धी प्रतिकार्यको निर्देशन दिने ।	<ul style="list-style-type: none"> जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति
	• खोज तथा उद्धारका लागि तत्काल निर्देशन दिने र सुरक्षा निकाय परिचालन हुने ।	<ul style="list-style-type: none"> जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति सुरक्षा निकायहरू
	• विपद्को यथार्थ सूचना तथा उद्धार प्रयासको जानकारी सार्वजनिक रूपमा प्रवाह गर्ने ।	<ul style="list-style-type: none"> जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति आपत्कालीन कार्यसञ्चालन केन्द्रहरू
	• विद्युतीय सञ्चारका सबै माध्यममा एकैपटक स्वतः आपत्कालीन सन्देश आउने प्रणाली स्थापना गरी सञ्चालनमा ल्याउने ।	<ul style="list-style-type: none"> सञ्चार तथा सूचना प्रविधि मन्त्रालय राष्ट्रिय विपद् जोखिम न्यूनिकरण तथा व्यवस्थापन प्राधिकरण
० देखि १० घण्टाभित्र	• विपद् घटना र प्रभावित क्षेत्रको प्रारम्भिक विवरण तयार गरी सूचना प्रवाह गर्ने ।	<ul style="list-style-type: none"> जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति


 जिल्ला अधिकारी

	<ul style="list-style-type: none"> • विपद् व्यवस्थापन समितिको बैठक बस्ने । 	<ul style="list-style-type: none"> • जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति • स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति
	<ul style="list-style-type: none"> • जनतालाई सचेत गराउन रेडियो, टेलिभिजन, छोटकरी सूचना सेवा का माध्यमबाट तथ्यगत पूर्वचेतावनी, आपत्कालीन चेतावनी, भए गरेका उद्धारका प्रयासहरू तथा सार्वजनिक आव्हान विषयक सूचनाहरू प्रवाह गर्ने । 	<ul style="list-style-type: none"> • जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति • जिल्ला र स्थानीयतहका आपत्कालीन कार्यसञ्चालन केन्द्रहरू
० देखि २४ घण्टाभित्र	<ul style="list-style-type: none"> • पीडितलाई तत्काल सुरक्षित आश्रयस्थलमा पुऱ्याउन खोज तथा उद्धार समूहलाई परिचालन गर्ने । 	<ul style="list-style-type: none"> • जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति • स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति • सुरक्षा निकायहरू • नेपाल रेडक्रस सोसाइटी • स्थानीय स्वास्थ्य निकाय/जिल्ला अस्पताल
	<ul style="list-style-type: none"> • पीडित घाइतेहरूका सम्बन्धमा तत्काल घटनास्थलमै उपचारको व्यवस्था मिलाउने । 	<ul style="list-style-type: none"> • जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति • स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति • नेपाली सेना • नेपाल रेडक्रस सोसाइटी • स्थानीय स्वास्थ्य निकाय/जिल्ला अस्पताल
	<ul style="list-style-type: none"> • एम्बुलेन्स सेवा, आपत्कालीन प्राथमिक उपचार र घाइतेका लागि यातायातको व्यवस्था तत्काल मिलाउने । 	<ul style="list-style-type: none"> • जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति • स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति • स्वास्थ्य कार्यालय • सुरक्षा निकाय • नेपाल रेडक्रस सोसाइटी
	<ul style="list-style-type: none"> • सिकिस्त घाइतेलाई तत्काल उपचारका लागि अस्पताल पठाउने र उपचार सुरु गर्ने । 	<ul style="list-style-type: none"> • जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति • स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति • खोज तथा उद्धार समूह • अस्पतालहरू
	<ul style="list-style-type: none"> • विपद् प्रभावितको क्षतिको प्रारम्भिक स्वरूपको द्रुत लेखाजोखा गर्ने । 	<ul style="list-style-type: none"> • स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति • जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति • नेपाल रेडक्रस सोसाइटी



	<ul style="list-style-type: none"> जिल्ला तथा स्थानीय आपत्कालीन कार्यसञ्चालन केन्द्रलाई सञ्चार व्यवस्थापन केन्द्रको रूपमा सञ्चालन गर्ने । 	<ul style="list-style-type: none"> जिल्ला तथा स्थानीय आपत्कालीन कार्यसञ्चालन केन्द्र
	<ul style="list-style-type: none"> सडक आवागमन सम्पर्कको न्यूनतम पुनःस्थापन गर्ने । 	<ul style="list-style-type: none"> सडक डिभिजन कार्यालय हुलाकी राजमार्ग निर्देशनालय सिंचाइ संबद्ध कार्यालय
	<ul style="list-style-type: none"> पीडितहरूलाई नजिकको आश्रयस्थल तथा क्याम्पहरूमा पठाई भीड व्यवस्थापन गर्ने । 	<ul style="list-style-type: none"> स्थानी तह खोज तथा उद्धार समूह सुरक्षा निकायहरू नेपाल रेडक्रस सोसाइटी
२४ देखि ४८ घण्टाभित्र	<ul style="list-style-type: none"> खोज, उद्धार तथा राहत कार्यको प्रभावकारिता कायम राख्न, खोज, उद्धार तथा राहत सामग्रीको संकलन, भण्डारण र वितरण कार्य सञ्चालनका लागि तत्काल क्रियाशील तुल्याउने । 	<ul style="list-style-type: none"> जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति सुरक्षा निकायहरू नेपाल रेडक्रस सोसाइटी
	<ul style="list-style-type: none"> खोज, उद्धार तथा राहत सामग्रीहरूको सम्बन्धमा यातायात तथा ढुवानी सुविधाको प्रबन्ध गर्ने । 	<ul style="list-style-type: none"> जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति
	<ul style="list-style-type: none"> विपद् पीडित र प्रभावितका लागि आधारभूत स्वास्थ्य सेवा तथा खाद्य सामग्री उपलब्ध गराउने । 	<ul style="list-style-type: none"> जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति
	<ul style="list-style-type: none"> राहत सामग्रीको ढुवानी र विपद् प्रभावितहरूलाई वितरणको कामलाई कार्यान्वयन गर्ने । 	<ul style="list-style-type: none"> जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति
	<ul style="list-style-type: none"> अस्पताल, स्वास्थ्य केन्द्र, विपद् प्रभावितको आश्रयस्थल तथा शिविर, विद्यालयजस्ता आधारभूत क्षेत्रमा विद्युत सेवा उपलब्ध गराउने । 	<ul style="list-style-type: none"> नेपाल विद्युत प्राधिकरण स्थानीय तह
	<ul style="list-style-type: none"> प्रभावित क्षेत्रमा अस्थायी अस्पतालको स्थापना गर्ने । 	<ul style="list-style-type: none"> जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति/स्थानीय तह जिल्ला स्थित स्वास्थ्य कार्यालय


प्रमुख जिल्ला अधिकारी


	<ul style="list-style-type: none"> अस्पताल, विपद् प्रभावितहरूको आश्रयस्थल तथा शिविर, औषधि वितरण केन्द्र वा औषधालय, विद्यालय र अन्य बसोबास क्षेत्रमा खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वास्थ्य प्रबर्द्धन सेवा उपलब्ध गराउने । 	<ul style="list-style-type: none"> जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति खानेपानी तथा सरसफाइ डिभिजन कार्यालय
	<ul style="list-style-type: none"> जैविक, ठोस तथा प्रकोपजन्य फोहोरको उचित प्रबन्ध मिलाउने वा नष्ट गर्ने । 	<ul style="list-style-type: none"> जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति
	<ul style="list-style-type: none"> भण्डारण गृहहरू, विपद् प्रभावितको आश्रयस्थल तथा शिविर, व्यक्तिगत आवास, मानवीय सेवा प्रदायक र सम्पत्तिको सुरक्षा तथा कानुन कार्यान्वयनलाई प्रभावकारी बनाउने 	<ul style="list-style-type: none"> जिल्ला प्रशासन कार्यालय स्थानीय तह सुरक्षा निकायहरू
	<ul style="list-style-type: none"> प्रभावित परिवारको दर्ता गर्ने, पीडितको लागि परिचयपत्र उपलब्ध गराउने र तथ्याक्तको उचित प्रबन्ध र व्यवस्था गर्ने । 	<ul style="list-style-type: none"> जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति सुरक्षा निकायहरू नेपाल रेडक्रस सोसाइटी
४८ देखि ७२ घण्टाभित्र	<ul style="list-style-type: none"> क्षतिको प्रारम्भिक लेखाजोखा गरी शीघ्र प्रतिकार्य योजना तयार गर्ने । 	<ul style="list-style-type: none"> जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति
	<ul style="list-style-type: none"> मौजुदा अवस्थामा अस्पताल, विद्यालय, स्वास्थ्य सेवा प्रदायकका साथै सडक, पुल र अन्य संरचनाको क्षतिको लेखाजोखा प्रारम्भ गर्ने । 	<ul style="list-style-type: none"> जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति
	<ul style="list-style-type: none"> घुन्यान तथा थुप्रिएको फोहोरहरू व्यवस्थापन गर्ने । 	<ul style="list-style-type: none"> स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति
	<ul style="list-style-type: none"> मृत पशुहरू संकलन तथा व्यवस्थापन गर्ने । 	<ul style="list-style-type: none"> स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति
	<ul style="list-style-type: none"> विपद् प्रभावितहरूको तत्काल खोज तथा उद्धार गरी आवश्यक खाद्यान्न, आश्रयस्थल, लत्ताकपडा र न्यूनतम मानवोचित सामग्री र स्वीकृत मापदण्ड बमोजिम राहत रकम उपलब्ध गराउने । 	<ul style="list-style-type: none"> जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति
७२ घण्टा देखि ७ दिन	<ul style="list-style-type: none"> शव व्यवस्थापन निर्देशिका बमोजिम शवको व्यवस्थापन, आर्थिक सहयोग र मृत्यु प्रमाण-पत्र जारी गर्ने । 	<ul style="list-style-type: none"> जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति

भित्र	<ul style="list-style-type: none"> • प्रभावित स्थानमा आश्रयस्थल तथा शिविर सञ्चालन भएका स्थानहरू, राहत सामग्री वितरण हुदा तथा खोज तथा उद्धारका समयमा हुन सक्ने महिला हिंसाका गतिविधिका सम्बन्धमा विशेष निगरानी राख्ने तथा बालबालिका, ज्येष्ठ नागरिक, अपाएँ र असहाय वर्गका विषयमा विशेष संरक्षणको प्रवन्ध गर्ने । • बहुक्षेत्र प्रारम्भिक द्रुत लेखाजोखा प्रारम्भ गर्ने । • विपद् प्रभावितहरूलाई तत्काल आश्रयस्थल तथा शिविरमा वस्नका लागि आवश्यक लत्ताकपडा, खाद्यान्न र गैर-खाद्य सामग्री वितरण गर्ने । 	<ul style="list-style-type: none"> • जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति • स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति/स्थानीय तह • सुरक्षा निकायहरू
७ दिन देखि २ साता भित्र	<ul style="list-style-type: none"> • खुल्ला क्षेत्रका रूपमा घोषित वा पहिचान गरिएको स्थानमा आश्रयस्थल तथा शिविरको सञ्चालन गर्ने । • आश्रयस्थल तथा शिविरका बालबालिकामा हुन सक्ने कुपोषणको अवस्थालाई मध्यनजर गरी आवश्यक प्रवन्ध मिलाउने । • आश्रयस्थल तथा शिविर र खुला क्षेत्रमा खुला दिशापिसाब वा अन्य माध्यमबाट सार्ने सरुवा रोगको नियन्त्रण गर्ने । • मानवीय कार्यका लागि भएका प्रतिकार्य तथा उद्धार कार्यको अनुगमन र प्रतिवेदन तयार गर्ने । • विपद् प्रभावित सक्तटासन्न समूहका लागि स्वच्छ र सुरक्षित वातावरणको व्यवस्था गर्ने । लैङ्गिक हिंसा नियन्त्रण गर्न विशेष ध्यान दिने । • मानसिक तनावमा परेका व्यक्तिलाई मनोसामाजिक परामर्श सेवा उपलब्ध 	<ul style="list-style-type: none"> • सहरी विकास तथा भवन विभाग • स्थानीय तह • जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति • स्थानीय तह • स्वास्थ्य कार्यालय • जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति • स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति • नेपाल रेडक्रस सोसाइटी • जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति • स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति • स्थानीय तह • स्थानीय प्रशासन • सुरक्षा निकायहरू • जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति • स्थानीय तह



	गराउने र आवश्यक स्वास्थ्य सेवा प्रदान गर्ने ।	<ul style="list-style-type: none"> ● स्वास्थ्य कार्यालय
	<ul style="list-style-type: none"> ● परिवारसाग विछोडिएका बालबालिकालाई परिवारसाग मिलन गराउने र परिवार गुमाएका वा एकल बालबच्चाको उचित स्याहार र लालनपालनको व्यवस्था मिलाउने वा आफन्तलाई बुझाउने । 	<ul style="list-style-type: none"> ● जिल्ला प्रशासन कार्यालय ● स्थानीय तह ● नेपाल रेडक्रस सोसाइटी
२ साता देखि २ महिना भित्र	<ul style="list-style-type: none"> ● विपद् प्रभावितलाई स्वीकृत मापदण्ड बमोजिम लत्ताकपडा, खाद्यान्न र नगद सहयोग उपलब्ध गराउने । 	<ul style="list-style-type: none"> ● जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति ● स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति ● जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिको एकद्वार प्रणालीमा रहि अन्य निकाय/संघसंस्था
	<ul style="list-style-type: none"> ● विद्यालय खुलाउने र विद्यार्थीलाई विद्यालयमा आउने वातावरण तयार गरी पठन पाठनलाई सामान्य अवस्थामा फर्काउने । 	<ul style="list-style-type: none"> ● जिल्ला प्रशासन कार्यालय ● शिक्षा विकास तथा समन्वय इकाई ● स्थानीय तह
	<ul style="list-style-type: none"> ● आश्रयस्थल तथा शिविरमा उपचार सेवा सञ्चालन, विद्यालय सञ्चालन, सुरक्षाको प्रवन्ध, अत्यावश्यक उपभोगका वस्तु र सार्वजनिक सेवाहरूको प्रवन्ध गर्ने । 	<ul style="list-style-type: none"> ● जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति ● स्थानीय तह ● शिक्षा विकास तथा समन्वय इकाई ● नेपाल रेडक्रस सोसाइटी
	<ul style="list-style-type: none"> ● तत्कालीन पुनर्स्थापनाको लागि आवश्यक लेखाजोखा तथा विश्लेषण गरी बसोबास र तत्कालको जीविकोपार्जन जस्ता प्रमुख क्षेत्रको विकासका कार्यलाई अघि बढाउन सिफारिस गर्ने । 	<ul style="list-style-type: none"> ● जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति ● स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति ● विषयगत क्षेत्र तथा निकाय
	<ul style="list-style-type: none"> ● विपद् प्रभावितको खोज, उद्धार तथा राहत, आश्रयस्थल तथा शिविर सञ्चालन र तत्कालीन पुनर्लाभका क्रियाकलापहरूको विश्लेषण सहितको प्रतिवेदन तयार गर्ने । 	<ul style="list-style-type: none"> ● जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति ● स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति

नोट : यस बाहेक विपद्को समयमा गर्नु पर्ने कार्यहरू : विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन ऐन २०७४ र विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन नियमावली २०७६ अनुसार सम्बन्धित निकायहरूले आवश्यकता अनुसार गर्ने छ ।


 प्रमुख जिल्ला अधिकारी



सन्दर्भ सामग्रीहरू :

१. नेपालको संविधान
२. विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन ऐन २०७४
३. विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना तर्जुमा मार्गदर्शन, २०६७, पहिलो संशोधन २०७६
४. विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना २०६७, २०७१, २०७५ र २०७६
५. विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन नियमावली २०७६
६. नेपाल सरकार गृह मन्त्रालयको परिपत्रहरू/निर्देशनहरू
७. प्रदेश विपद् व्यवस्थापन समितिको परिपत्रहरू/निर्देशनहरू
८. जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिको निर्णय तथा परिपत्रहरू


प्रमुख जिल्ला अधिकारी